

Milis General Cevat Rifat Atilhan

<http://atilhan67.sitemynet.com/>

www.atilhan.tr.cx

www.atilhan.4t.com

Bu eser 27 Eylül 2004 Tarihinde
E-Kitap Olarak hazırlanmıştır.

atilhan67@yahoo.de

M
U
S
A

D
A
Ğ
I

www.geocities.com/atilhan67/

TAKDİM

Her canlı varlığın hayatı, doğumla-ölüm arasında cerayan eden kudret kalemi ile yazılmış bir senaryodur. Nasıl, bütün tiyatro eserleri aynı derecede hikmet, ibret ve fevkalâdelikler ihtiva etmezse, ilâhî senaryolar da böyledir. Bazılarını efal-i âdiyeler (sıradan, olağan hadiseler) doldururken, diğer bir kısmı da büyük ve müessir hadiselerin teselsülü içinde akıp gider.

Bu âlemi zıtlar arasında bir dengeye memur kılmış olan, Cenabı- Hakkın takdirine istinad ettiğinden bütün oluşlar (vukuat ve şuûnât) ilâhî bir memuriyetin icabıdır. Her memuriyetin ehemmiyeti, tesir sahası ve iktidarı aynı olmadığı bir bedahettir.

Yakinen tanımak şerefine nâil olduğumuz rahmeti Cevat Rıfat ATILHAN, cihânşümûl Osmanlı İslâm Devleti 'nin yıkılış macerası hengâmında hem fiilî, hem de fikrî bakımdan takdire şayan bir senaryonun kahramanıdır. Eskilerin tâbiri ile sahib-us seyfi vel kalem, yani hem kılıç ve hem de kaleni sahibi bir şahsiyettir.

Romanya'daki Galiçya'dan, Filistin çöllerine kadar her cephede vatani için kılıç kullanmış olan Cevat Rıfat ATILHAN Bey, aslında muvazzaf bir zabıt (subay) değildir. O, sivil tahsil görmüş bir ihtiyat zabiti (yedek subay)dır. Askerlik hayatına mülâzım (teğmen) olarak başlayan bir sivilin T.B.M.M kararı ile paşalığa (generalliğe) kadar yükselebilmesi için ne büyük muvaffakiyetlerin kahramanı olması gerekeceğim, okuyucuların takdirine bırakıyorum.

Bu askerî hizmetleri ifâ ederken, yıkılışımızı hazırlayan gizli düşman faaliyetini bütün incelikleri ile kavramak fırsatını, elde eden merhum, Türk-Yunan Harbi'nden sonra bîr çoklarının

yaptığı gibi uzlet köşesine çekilmeyip bu defa kendisini daha çetin ve memleketin geleceği için daha müessir bir başka mücâdelenin içinde bulmuştur. Keskin kılıcı kadar müessir kalemî ile atıldığı ve ömrünün sonuna kadar devam ettirdiği bu yeni cidalde Cevat Rifat ATILHAN Bey, din ve devletimizin ezeli düşmanı Yahudi'nin bütün gizli emellerini ortaya koymakta o derecede başarılı olmuştur ki, bugün O'nun bir eserini olsun görmemiş ve okumamış şuurlu bir müslüman tasavvur olunamaz!.

Bu babdan bir takım sözde münevverlerin hâlâ farkına varamadığı pek çok acı gerçek. O'nun yüce himmeti sayesinde yörük çadırlarına kadar her vatan endişesi terennüm olunan mahalde müzâkere edilen bir numaları mes'ele olmuştur. Kendisini Hitler'le işbirliğine kadar faal kılan bu yeni kavga da O'na askerî hizmetleri gibi Dünya plânında hiç bir menfaat te'min etmemiştir. Zira o, bütün ömrü boyunca Cenab-ı Hak-
kın rızası ve milletin selâmeti dışında İliç bir emelin sahibi olmamıştır. Tevâzu, mahviyyetkârlık ve istîğnayı kendisine temel bir şiar edinmiş bulunan merhumdan arta kalan yetmiş küsûr "**Nâr-ı Beyzâ**" eserle, lekesiz, saf ve kahramanlık tedâi ettiren şerefli bir isimdir.

Bu defa o büyük ismi unutturmamak ve O'nun her biri birer tabur asker mesabesindeki eserlerini yeniden cidale şevketmek üzere, yayınlamaya başlayan "Sinan Yayınevi"ni bu hayırlı teşebbüsünden dolayı tebrik eder, bu güzel vesile ile merhum Cevat Rifat ATILHAN Bey'e Cenab-ı Hak'tan sonsuz rahmet ve mağfiretler niyaz ederim.

Kadir Mısıroğlu
Kuleli 5. Ağustos 1995

BİYOĞRAFI

Osmanlı'dan günümüze uzanan çizgide İslâm'ın bayraktarlığını yapan isimler biliriz. Yaptıkları veya yazdıkları ile birşeyler bırakanlar arasında Bediüzzaman'lar, Necip Fazıllar, Osman Yükseller, Eşref Edipler ilk anda adı aklımıza gelenler oluverir. İşte hakikati haykıranlardan biri de yazdığı eserler ile toplumu yahudilik, siyonizm, tarihi bazı gerçekler konusunda aydınlatan Cevat Rıfat Atilhan'dır.

Osmanlı Devletinin son dönemlerinde 1892 yılında dünyaya gelen ve genç yaşta ordu saflarına atılan Cevat Rıfat Atilhan, Balkanlar'dan, Sina cephesine, Zonguldak cephesine kadar birçok bölgede büyük kahramanlıklar göstermesiyle bilinir. Cevat Rıfat'ın sivil hayatı da vefatına kadar yine mücadele içinde geçmiştir. Cephe maharetle kullandığı kılıcını sivil hayatında bırakarak kalemine sarılan Cevat Rıfat, yazdığı 74 eser ve binlerce makale ile bu ülke insanına masonluk, siyonizm tehlikesini ve entrikalarını anlatmıştır.

Cevat Rıfat Atilhan, İstanbul'un Süleymaniye Camii ile Şehzade Camii arasındaki tarihi Vefa semtinde dünyaya gelir, Şam Mutasarrıfı Hasan Rıza Paşa'nın oğlu olan Cevat Rıfat, dedesi Bosna-Hersek Beyi Hurşid Paşa'nın arzusuyla Kuleli Askeri Lisesi'nde okur. 1912 yılında yirmi yaşındayken Harbiye'den mezun olan Cevat Rıfat, kendisini bir anda Balkan Harbi içinde bulur. Edirne muhasarası sırasında esir düşer. Sofya'da bir süre tutulan Cevat Rıfat daha sonra İstanbul'a dönerse de savaşlardan yakasını kurtaramayarak Osmanlı'nın kaderine ortak olur. Arnavutluk hareketi, Suriye, Filistin, Sina cephesine, Birinci ve İkinci Gazze meydan muharebelerine katılan Cevat Rıfat, özellikle Filistin'de yahudileri tanıma fırsatı bulur. Daha sonra yazacağı kitaplarda bu dönemin etkileri büyük olur.

FİLİSTİN'DE YAHUDİLERLE İLİŞKİ

Cevat Rıfat, Filistin cephesinde vatani vazifesini yaparken, orduyu geriden hançerleyen vatan hainleri ile uğraşır. Bu hainler, Osmanlı'nın sinisini açtığı siyonistlerdir. Cevat Rıfat, 1909'dan sonra Filistin'e yerleşen yahudi köylerinin yekûn olarak ordu aleyhine casusluk yaptığını amansız takiplerle ortaya çıkarır, elebaşla-

rını bizzat idam ettirerek bu cephede mukadder olan mağlubiyeti önlüyor.

Birinci Dünya Savaşı'nın Osmanlı Devleti aleyhine neticelenmesi üzerine Mersinli Cemal Paşa ile Konya'ya gelen Cevat Rifat, Milli cephenin kurulmasını sağlar ve bu arada Isparta Demiralayı ile Afyon'da Çelikalayın kuruluşlarına yardımcı olur. Mersinli Cemal Paşa ile İstanbul'a dönen Cevat Rifat Halife Sultan Vahdeddin ile görüşür ve makamından ayrılışında Ferit Paşa kabinesinin emri ile tevkif edilerek Bekir Ağa bölüğünde hapsedilir ve idama mahkum olur. 2 Ekim 1918 günü Mersinli Cemal Paşa'nın Ferit Paşa kabinesini devirerek Harbiye Nazırı olmasıyla hapisten kurtulur ve Harbiye Nezaretine yaver olur. 1919 yılında Zonguldak'a gelerek milli mücadeleye katılan Cevat Rifat, Zonguldak Bartın Ereğli havzasında 12 bin kişilik ilk milli kuvvetleri oluşturur. Bu bölgede kömür havzalarının değerini anlayarak yerleşmeyi hedefleyen Fransızlara karşı mücadele eden Cevat Rifat, Fransızları Sapça geçitlerinden Karadeniz'e sürer. 1920 yılında TBMM tarafından Milis Generalliğe terfi eder.

Milli Mücadele'nin zafer ile bitmesi üzerine ordudan istifa eden Cevat Rifat, sivil hayata, çok sevdiği mukaddes bir davaya, basın hayatına atılır. Muhtelif gazetelerde yazdığı onbinlerce makale ve 74 kitabı ile İslamiyet, farmasonluk, yahudilik, siyonizm, ve milli mücadele üzerine eseri kaleme alır.

Cevat Rifat, Türk milletin kendisini uşak gibi kullanan ve sömüren emperyalizmin, kapitalizmin ve komünizmin mucidi olan dünya yahudiliğinin gizli yönlerini ve gayelerini sırlarını açığa vurur. Yahudilerin dünya hakimiyetini ele geçirmek için kurdukları mason dernekleri, rotary kulüpleri, lions kulüplerini bütün açıklığıyla ifşa eder.

Cevat Rifat, Türk siyasi hayatında halk tabakalarına inerek İslam ve Türk düşmanı olan Masonluğu tanıtan ilk Türk siyasilerindendir. Bu gerçek, sadece Türkiye'de değil, dünyanın birçok yerinde kitaplarının tercüme edilmesiyle kendini gösterir.

Cevat Rifat Atilhan, son olarak 1964 yılında Mogadişu da toplanan İslam Devletleri kongresine katılarak kongrenin İcra Komitesi başkanlığına seçilir.

"Farmasonluğun maskesini çatır çatır yırttım." diyerek İslami vazifesini yaptığını gurur ile söyleyen Cevat Rifat Atilhan, 4 Şubat 1967'de hayata veda eder.

HEDEFİ İSLAM DÜŞMANLARININ BİLİNMESİYDİ

Ölümünün 28.nci yılına ulaştığımız Cevat Rifat Atilhan, hayatını yüzyıllarca İslam'ın sancığını taşımış Osmanlı Devletinin yıkılmasında etken olan siyonist ve mason örgütlerinin toplum tarafından bilinmesine adanmıştı. Kalemeye aldığı 74 kitabının büyük bir bölümünde hep bu konulara değinmekteydi. Resmi tarihin empoze ettiği bilgilerin canlı şahidi olarak ele aldığı İnönü savaşları, 31 Mart vakası, İttihat ve terakki tarafından işlenen cinayetler gibi konulara farklı bir bakış açısı ile yaklaşmış ve bu olaylarda gizli kalan yönleri ifade etmekten uzak durmamıştı. İnönü muharebeleri ile ilgili anlattığı anılarında İsmet İnönü hakkında anlattıkları oldukça ilginçtir.

Cevat Rifat, "Bütün Açıklığı ile İnönü Savaşları" adlı kitabında İnönü'den şöyle bahseder: "Bu hengâmede İsmet Bey'in ismi dahi yoktu. O boyle bir zaferden asla ümitvar olmadığı gibi, Milli Mücadele diye bir teşebbüse girişmenin dahi tamamıyla aleyhinde idi. Fiili hareketlerin henüz başlamamış olduğu bir dönemde, mütareke senelerinde ben harbiye nezareti yaveri, kendisi de aynı nezaretin müsteşar muavini idi.

Bir gün, eski Sekizinci Kolordu Kumandanı ve mumaileyhin eski arkadaşı Ali Fuâd Bey ile (Ali Fuâd Erdem) birlikte İsmet Bey'in Süleymaniye'deki evine gittik. Bizi kapıda karşıladı ve ilk söz olarak mukaddimesiz ve girizgâhsız, Artık hiç bir hareket muvaffak olamaz ve netice veremez. Paşaya teklif ediniz. Bir sulh heyeti kurulsun, Avrupa'ya gidelim bu işi ne pahasına olursa olsun bir neticeye bağlayalım. Ben müşavir, siz de muavin olarak gideriz."

BAĞNAZ ANTİSEMITİST DEĞİLDİ

Kalemeye aldığı 74 kitabın büyük bir bölümü yahudilik üzerine demiştik. Filistin Cephesinde yahudilerle oldukça içli dışlı olan Cevat Rifat, yahudi köylerinin Osmanlı ordusu aleyhine çalışmalarını görmüş ve bu konuda elebaşları yakalatarak cezalandırmıştı.

Cevat Rifat, 'Millet olarak 15. asırda katliamdan kurtardığımız sinemizde kendilerine barınma hakkı tanıdığımız bir milletin nasıl bir engerek **yılanı olarak zamanı** gelince bizi soktuklarını gördüm' dediği eserlerinde 'Suzy Liberman, Simi Simon gibi yahudi casuslardan, Sultan Abdülhamid'ten toprak almaya çalışanlara kadar yüzlerce örnek getirir,'

ÖNSÖZ

Merhum Cevat Rifât Atilhan, ölümünden altı -yedi ay kadar Önce, beraber bulunduğumuz derginin idarehanesine gelmişti.

Bu dergi için hazırladığı yazıyı ilgili arkadaşına uzatarak, "Zamanında getirdim mi? diye sordu. Sandalyesine otururken ilâve etti: "En kıymetli şey zamandır, zamanın kıymetini bilmek lâzımdır". Dudaklarında belli belirsiz bir tebessüm vardı, fakat yorgun görünüyordu. Bu sözü ve bu hali bana bir anda onun geçmişini hatırlattı: Savaşta savaşa koşmuş ve genarallik rütbesini savaş meydanlarında kazanmıştı. Emekliye ayrıldıktan sonra kılıç yerine kalemını kullanmış, Türk düşmanlarıyla mücadelesine ara vermemişti. Zamanı, kendi yararına değil, çok sevdiği vatani için, Türklük için değerlendirmeye çalışmıştı.

Konuşmaya istekli olduğunu anladığım için, "Üstadım, dedim, maşallah, bir kütüphaneyi dolduracak kadar eser verdiniz, fakat..." Biraz durakladığım için "Fakatı ne?" dedi. "Fakat, diye devam ettim, bugünkü nesil, sizin mücadele yıllarınızın romanlarını okuyamıyor; Yemen, türkülerimizde kaldı, Filistin harbi de tarih sayfalarında... Oysa siz bu cephelede savaşan kahramanlardan birisiniz ve çok şükür hayattasınız, bu roman üslûbu içinde hatıralarınızı yazsanız bugünkü nesil de zevkle okur, faydalanırdı..."

Babacan tavrı ile sandelyemi yanına çekti ve cevap verdi.

- Evlâdım, biz tarihin bir bölümünü yaptık ve yazdık. Ben roman değil, hakikatleri yazarım, çünkü bu hakikatleri gördüm ve yaşadım, siz gençlere "done'ler verdim. Ne güne duruyorsunuz? O günleri bilemezsiniz, size roman gibi gelir... Musa Dağı'nı okudun mu? Otuz yıl kadar evvel neşrettim..."

Okumamıştım Mahcup oldum. O, devam eti:

- "Musa Dağı"nda Türkün o mukkaddes toprakları nasıl müdafaa ettiğini, onun âlicenaplığını, kahramanlığını anlattım,

dostunu, düşmanını tanıttım. Bir roman gibi uydurmadım, hiç bir uyduruk katmadan, sadece hakikatleri anlattım. Fakat bugünkü nesil onu bir roman gibi okuyabilir..."

"MUSA DAGI" işte bu kitaptır. Merhumun oğlu Atillâ Atılhan, babasının yeniden basılacak bir eseri için benden önsöz yazmamı istediği zaman, basılacak kitabın bu olduğunu bilmiyordum. Öğrenince pek memnun oldum.

Bugün, maalesef, kitapçı vitrinlerini yabancı generallerin savaş hatıraları dolduruyor. Kızıl Çin Generali Lin Piao'nun savaş hatıratından tutun da, Vietnam Genarali Giap'ın Küba diktatörü Kastro'nun, tedhişçi Guevara'nın hatıratına kadar bizden olmayan ve bize uzak bütün yabancılar... Fakat Mehmetçiğin süngüsü ile yazdığı sayfalar kütüphanelerin gizli raflarına itiliyor da, vitrinlere konmuyor. Yalnız Çanakkale Savaşı için yüzlerce esir verilmiş olmalıydı. Bu durgunluk belki de hayalin bile üstünde olan gerçeklerin heybetinden, onu bir hikâye, bir roman gibi göstermiş olma endişesinden ileri geliyor. Bu durgunluktan faydalanmak isteyen ard niyetliler de, Türk gençlerinin hafızasına Mehmetçiğin, Türk generallerinin, sanlı zaferleri dururken, Lin Piao'ların savaş hatıralarını doldurmaya çalışıyor. Elbette muvaffak olamayacaklar.

Bugün Orta-Doğu, bilhassa Filistin meselesi, Üçüncü Dünya savaşını başlatabilecek bir çıban başı olarak bütün milletleri endişelendiriyor. Bütün milletler bu meselede söz sahibi olmak istiyorlar. Fakat MUSA DAGI'nı okuyanlar, Mehmetçiğin kahramanlığını ve bize yapılan ihanetlerin bir delilini daha görmekle kalmayacak, bölgede söz hakkının en çok Türkiye'ye ait olduğunu anlayacaklardır.

Refik ÖZDEK 10. Eylül 1968

MUSA DAĞI

Hicaz demiryolu üzerinde Şam ile Medine arasında bulunan (katrane) mevkii Allah'ın dünyayı yarattığı ilk se-kile öyle sakin, öyle vahşi ve öyle sesiz ki... Medeniyetten nasibi Türk eli ile yapılmış demiryolundan ve istasyonun-daki bir kaç yapıdan başka bir şey değil... Onun sessizliği-ni bozan ve biçimini biraz değiştirip bu ıssız topraklara ufak bir değişiklik ve canlılık veren şey hiç şüphe yok ki harp dolasıyla orada bulunmakta olan askerlerle seki-zinci kolordu karargâhı ve bir Alman hava bölüğüdür. Gerek kolordu karargahını, gerek Alman hava bölüğü sa-hasını aydınlatan seyyar motorlu elektrik ziyaları, ömür-lerini derin bir zulmet içinde geçirmeğe mahkum bedevi-lere Hicaz illerinde yeni mucizeler gibi gözüküyordu.

Genç Şeyhülmeşayihî Türkinin çil, çil Türk altınlarını almak üzere uğradığı bu mıntıkada asker kesafetine bir arap kalabalığı katılıyor ve Medine de ana yurdun şerefi için döğüşen kahraman mehmetçiğe erzak ve mühümmat taşıyan trenler manzaraya yeni, canlılıklar ilave ediyordu.

1918 senesi başlangıcında Tafiye yapılan ve muvaffa-kiyetle neticelenen hareket dolayısıyla bu ıssız yerler kısa bir zamanda canlandı. Şimdi toplu tayyare akınları, sinirli ve aceleci marşandiz vasıtası insanı bir şehir hayatından daha ziyade oyalıyordu.

O güne kadar deveden ve Türklerin yaptırdığı demir-yolu ile şimendüferden başka nakil vasıtası görmemiş olan bu ıssız yerler ve bedeviler ilk defa bir İngiliz hava filosunun ziyaretininde şahit oluyordu.

Bu ilk ziyaret biraz kanlı ve bir parçada facialı oldu. Bakir kırlarda kayıtsız ve gafil dolaşan, dümdüz bir topraktan başka sığınacak yer bulamayan insanlar ne olduğunu anlıyamadan şehitler kafilesine katıldılar.

Sekizinci kolordu kumandanı miralay Ali Fuat bey (*) istasyon civarında bulunan askerin müdafaa tertibatı almalarını ve tayyarelerimizin hemen faaliyete geçmelerinin temini bana emretmişti.

Kıymetli Türk pilotu Behçet, insana nefes aldırmadan gökyüzünden inen ve en ziyade hava üssümüzü hedef tutan kahredici hava akınına ehemmiyet vermeden çadırının önüne çıkmış:

-Makinist Ali efendi, Hasan çavuş, Mehmed, Rıza uçak başına diye bağırıyordu.

İkimizde tepemizden hışım gibi inen bombaları tevkül ile kadere boyun eğerek seyrediyorduk. Bunlardan biri cehennem selamı gibi bir sesle yanımda patlamış ve çadırları delik deşik etmişti. Bir ara şüphe ve endişe ile arkadaşlar birbirimize bakandık, şaşkınlığımız çabuk geçti Behçet ve arkadaşları işlerinin başına bende açıkta bulunan askerlerin yanına koştuk...

28 Kânunisani 1918.

Şam'da Medine'ye erzak götüren bir tren makine uğultusu ile kırların sessizliğini boza, boza Katrane'ye yaklaşıyor. İleride kendisini bekliyen felaketten haberi olmayanlara mahsus bir sükunet içinde ve odun ateşinin temin edebildiği süratle raviş'de bulunan 161'inci alayın ikinci taburundaki vazifesine gitmekte olan bir doktorla karısı

(*) *Harp Akademisi Kumandanı Korgenaral Ali Fuat Bey, "Mevki ve rütbelere 1937 senesi ilk basım'da belirtildiği gibidir."*

ve kız çocuklarıda bulunuyordu. Bunlar açık bir vagon içinde lokomatiften ortalığa yayılan kıvılcım ve ateş parçalarından kendilerini güç koruyorlardı.

Tren Katraneye yaklaştığı bir sırada doktorun emir neferi soyulmuş bir fellah telaşı ile seslendi.

-Doktor bey, doktor bey trenin önünden bir telki geçti. Bunu bizde çok uğursuz sayarlar... Ne edelim acaba?.,

- Boş lafi bırak.

Doktor Vahram Şirinyanın (*) kültür ve görgüsü boyle hurafelere inanmıyacak kadar kuvvetli ve sağlamdı. Bununla beraber bir karısı madam Agavniye birde oniki yaşındaki kızı Mariye baktı. Onların hallerinden çok derin manalar çıkardı, içyüzünü izah edemediği korkunç bir ön sezi ile iliklerine kadar titredi.

Tren Katraneye ulaştıktan birkaç dakika sonra doktor Şirinyan kaç gündür çoluk çocuk gırtlaklarından bir lokma sıcak yemek geçmediği için soloğu kolordu levazım reisinde aldı. Kolordu levazım reisi binbaşı Hasan bey (*) misafirini çok kibar ve babaca bir tavırla karşıladı. Bu zat hayırhanlığın ve nezaketin timsalidir. Doktora arzusunu ve ihtiyaçlarını sordu:

- Üç kişilik tabldot istiyorum.

- Diğer ikisi kim?

- Karımla çocuğum

- Üç kişilik yemekte veririz on kişilik te... Fakat be bira-der bu Allahın çölüne bu zavallı kadınla bu masum çocuğu sürüklemekte mana ne!

(*) Bu gün Sirkeci Hamidiye caddesi Türkiye Hanında.

(*) Arslan Çimento Şirketi satış şefidir.

- Geride kimseleri yok ölürsek te kalırsak ta beraber olalım...

- Allah yolunuzu açık etsin.

Doktor önde, emir neferi sefer tasları içide nefis yemeklerle arkada istasyona doğru giderlerken içlerinde kanallık seferinde su bulmuş askerlerin saadetini hissediyorlardı. Fakat her saadet gibi bu seviçte uzun sürmedi İngiliz tayyarelerinin hava süprizi ortalığın manzarasını bir anda değışdir, herkesi bir sipere sokulmaya veya kırlara dağılmaya mecbur etti. Çocuklarına üç dört günlük gıdasızlığın mükafatını götürmekten doğan derin bir inşirah ve saadet için sevinmiş olan doktor bu ani taarruzda şaşaladı, içindeki üzüntünün ve önsezinin manasını daha yakından anlayarak müdhiş bir heyecana kapıldı.

Evinden ve mutvağından başka alem tanımayan zavalılı kadın bu neresi olduğunu bile öğrenemediğı yababadda kendisine mi, yoksa dünyadan bi haber küçük yavrusunamı acımak lazım geldiğini tayin edemiyordu. Bu şaşkın ve boynu bükülmüş deminde kocası yanlarına geldi karısı ile çocuğunu sürükliyerek yakında bulunan şimendifer köprüsünün altına götürdü.

Şimendifer köprüsünün altı başka bir alem di.

Bir metreden fazla kalınlıkta bir toprak tabakasına alalade bombaların tesir edemeyeceğini hesaplayanlar burada kendilerini emniyette farzedebilirlerdi. Doktor ve ailesi de bu huzurla köprüünün kenarlarında kendilerini barındıracak birer yer bulmuşlardı.

İstasyona ve karargâha düşen bombaların gürültüsü burada kendilerini emniyette farzedendenlerin kulaklarına merasim topu sesi gibi geliyordu.

İşte bu büyük yanlış hisle kendilerini bir kır ziyafetinde sanan doktorla çoluk çocuğu kaç gündür hasretini çektikleri sıcak yemeklere sonsuz bir iştahla kaşık çalıyorlardı.

Bu ne zevkine doyulmaz bir ziyafetti. Günlerden beri bayat ekmek ve kuru katıkla nefsini körelten insanlar itina ile pişirilmiş lezzetli yemekleri çöl de Allah tarafından ikram edilmiş bir kudret helvası tadile yemekte idiler. Zavallıların kıtlıktan çıkmış gibi hallerini gören diğer köprü altı sakinleri kendilerini şevkat ve hayretle seyretmekte idiler, Bu garibler kümesinin ecel kapısında bekleyenlere mahsus tevekkülleri arasında en çok göze çarpan şey oniki yaşlarında kadar olan kız çocuğu idi. Hayret! Bu dehşet abatta bedevi kadınlarına bile rastgelinmezken istanbul kıyafetli bir yavru kızın burada işi ne idi? Küçük yavru Türk neferlerinin arasına sığınmış, Anadolulu mehmetçikler kendisini aralarına almışlar, kim bilir her biri hangi evlat hasretinin hararetiyle onu bağrına basmış yan taraftan gelecek bir misket parçasına karşı vücudu ile ona siper olmuştu. Bir yandan can kaygusu, diğer taraftan günlerin verdiği mide kazıntısı bu insanların vaziyetin ciddi-yetini düşünmelerine mani oluyordu.

Kaderin önüne siper örülmez. Onun insanlar için tayin ettiği akibet saati gelince hükmünü infaz eder. Bu talihsiz ailede açık bir vagonda kıvılcımlar ve çöl gecelerinin aya-zı içinde sessiz vadiler, insanlardan mahrum kilometreleri aştıktan sonra şimdi ecelin, felâketin ve dehşetin ta kucağına düşmüştü. Fakat bir metreden fazla toprak yığınının altında bulunmaktan doğan sahte bir güvenle midelerinin ihtiyacına cevap vermekte devam ediyorlardı.

Birden nasıl olduğu .tayin edilemeyen korkunç sesler

arasında kendine has ıslık çalarak köprü'nün yanı başına düşen tayyare bombasının havaya kaldırdığı siyah toz ve şarapnel bulutu. Doktorun ciğerine yapışmış, tatlı lokmasını ağzında bırakmış, onu cansız gibi boylu boyunca yere sermişti. Biraz evvel zevkle, büyük iştah ve lezzetle yediği yemekler sanki bir anda midesinde kan olmuş gibi kıpkızıl, ağzından ve burnundan gelmekte idi.

Birkaç saniye sonrada bir yavru kızın bomba sesinden daha yanık ölüm haberinden daha acı feryadı köprü altındaki insanların sinirlerini parça, parça etmişti.

- Baba, baba, baba...

Bir masumun, dünyadan ve hayattan bihaber bir yavrunun harp meydanında ve ateş altında bu inleyişi senelerden beri küçük ayşelerinden, Fatmacıklarından uzak düşmüş kaç Türk babasının tüylerini diken diken etmişti.

Küçük Mari babasının boylu boyuna yere serilmiş hareketsiz ve kanlar içindeki vücudunu görünce korkudan kendini kaybetti, kızgın kumları ılık kanı ile sulayan babasının üzerine hıçkıra, hıçkıra, kapanarak bayıldı.

Mehmetçikler, Türke mahsus bir şevkat ve tatlılıkla bu kız çocuğunu ayutmak ve onu daha siper bir yere çekerek kurtarmak istiyorlardı.

Akşehirli bir asker tehlikeyi anladı ve kızı kavrayarak kenara çekmek istedi.

-Yürrrr...

Korkunç bir ölüm tarrakesi daha.

Artık ne baygın kız ayılabildi, nede Akşehirli Türk onu bir kenara çekebildi. İkiside Allahın rahmetine ve şehitlerin kfilesine katılmışlardı. Kocasının ölümle hayat ara-

sında hareketsiz ve sessiz kanlı vücudu üstünde ciğerparresinin soğuk vücudunu gören bedbaht ana zıvanadan çıkmış deliler gibi şaşkın, bedbaht inliyor, ağlıyordu:

- Kocam, yavrum. Zavallı, kocam, zavallı yavrum...

Teyyaraler, (*) cinayet işleyenlere mahsus bir çeviklikle Katrene ufkundan süzülürken günahlarının kefareti için içlerinden bir kurban ve iki esir bırakarak uzaklaşmışlar, gözden kaybolmuşlardı.

Türk doktorları ve sıhhiye teşkilatı bu hazin felaketin tamerine koştı.

Kolordunun muhterem doktoru Bürhan Fehim bey (*) bedbaht meslektaşının yardımına koştı. Facia ile karşılaştığı an asil insanlara mahsus ve vakar ve sükunet içinde evvela meslektaşının karısına elini uzattı. Onu teskin ve teselli ederken bir yandanda doktorun yaralarını sarmaya koyuldu.

Dudaklarından hiçbir zaman eksik olmayan kibar tebessüm bu defa tevekkül ve teslimiyet ifade eder, insana cesaret ve ümit verir yeni manalara bürünmüştü.

-Doktorum geçmiş olsun, yaranız tehlikeli değil. Sizi hemen Şam hastahanelerine gönderelim diye arkadaşını teselliye çalıştı.

Vazifesine gitmesi kısmet olmayan doktor ciğerparesini medeni insanların bulunmadığı ıssız ve talihsiz kara topraklara bırakarak karısı ile yaralı ve malûl, Şam istikametine yol almağa başlamıştı.

(*) *Uçaklar*

(*) *Ankara caddesinde mütehhit*

Kolordu kumandanı hat üzerindeki bütün nokta ve menzil kumandanlarına bu vazife kurbanı doktorun hatı-
rını sormaları ve istediklerini yerine getirmelerini telgraf-
ta emretmişti. Her istasyonda kendilerini karşılayan Türk
zabitleri bu bedbaht babanın tamir kabul etmez felekatine
yeni yeni teselliler bahşediyorlardı.

MUSA DAĞI yolu üzerinde Türk necabeti böylece tecelli
ediyordu.

Bu vak'adan bir gün son içlerinde oldukça münevver
insanlar bulunan bir Ermeni kafilesi piyade askerlerinin
muhafazası altında karargaha getirilmişlerdi. Bunlar Tafi-
le'de askerimize silah kullanan insanlardı.

Düşman veya müsellah eşkiya karşısında ki askere si-
lah çekmenin cezası dünyanın bütün medeni ordularında
yalnız ölümdür. Bunu düşünen bu bedbahtlar tıpkı ahiret
yolcuları gibi dünyadan ümitlerini kesmiş, Azrailin ken-
dilerini ziyaretini bekliyorlardı. Hallerinde korkunç bir
sessizlik göze çarpıyordu.

Mıntıkânın en büyük âmiri olan kolordu kumandanı
Ali Fuat beyin huzuruna girdiler. Ölüm fermanının tebli-
ğine hazır insanlar gibi şaşkın ve bitgin kumandanın ağ-
zından çıkacak kara habere, müthiş hükme intizar ediyor-
lardı.

-Yaptığınız cahilliği şimdi hayatınızla ödeyeceksiniz..
Gibi korkunç bir karara göre kulaklarını ve bütün sinirle-
rini ayarlamışlardı. Fakat çıkmıyan canda umut vardır de-
dikleri gibi milyonda bir ihtimalle de avunmuyor değil-
lerdi. Kolordu kumandanının sakın ve merd sesi işitildi:

- İşlediğiniz büyük hata ve büyük günahı ne kadar al-
dandığınızı yakında öğreneceksiniz. Kanunların sizin gi-

biler için tayin ettiği cezadan hepinizi affediyorum ve hattâ cümlenizin Şam'a gitmesine müsaade ediyorum. Orada daha sakın ve daha normal hayat şartları içinde kabahatleriniz ve günahlarınızın büyüklüğünü düşünerek vicdan azabı çekersiniz ki bu cezayı ben sizlere kafi görüyorum.

Ölüm habari bekleyen insanların önünde açılan bu geniş ufuk, bu hayat ve saadet yolu Türkün asalet ve âlicenaplığı kadar geniş ve hudutsuzdu...

MUSA DAĞI YOLUNDA BİR MUCİZE

Dünya cephelerinin çoğunda karakış hüküm sürüyor. Buna mukabil bu ıssız Katrene ovalarında öyle güzel bir bahar varki... Eğer buraları bir parça da insan elinin himmetine mazhar olmuş bulunsaydı muhakkak ki havası fesda uğramış büyük şehirlere bin defa üstün olurdu. Burada, medeniyetin yorucu, üzücü ve yıpratıcı hayatı yerine tabiatın sadelik ve saflığı, ılık bir bahar havasının masmavi ve berrak gökyüzünün insan neşesini ve yaşama kudretini arttıran güzellik ve temizliği var...

Bu gün bu saf ve güzel havada gurbet ve hasret acılarını avutan insanlar anî bir cezbeyle tutulmuş gibi harekete geldiler. Kolordu karargânını barındıran çadırlar bir anda söküldü, vagonlarda oturanlar eşyalarını çarçabuk topladılar. Büyük bir çeviklik ve çabuklukla sekizinci kolordu karargâhı trene yerleşmiş oldu.

Bu acelenin, bu telaşın sebebi ne idi?

Kudüs önlerinde ve Şeria nehrinin şark kıyılarında bulunan İngiliz ordusu zayıf Türk kıt'alarını sürerek olduk-

ça mühim bir süratle (Amman) önüne kadar gelmiş bulunuyorlardı. Burada; Amman önlerinde bir müdafaa hattı meydana getirmiş olan yirmi sekizinci Türk piyade fırkası kumandanı Miralay Asım bey (*) kumandasındaki bir avuç Türkle kendisine addeden kat kat üstün olan düşman ordusunu Amman önlerinde mıhlamamış olsaydı cihan harbi daha o zaman sona ermiş bulunacak ve felekat daha müthiş olacaktı.

Vaziyetin bu fevkalâdelik ve vehametinden dolayı da Şam'da bulunan dördüncü ordu kumandanı Mersinli Cermal Paşa karargâhı ile alelâcele Amman'a gelmiş bulunuyordu.

Harbin ansızın kesbettiği bu ehemmiyet dolayısıyla Katrenede bulunan sekizinci kolordu karargânını da beraberindeki mürettep kuvvetinde Medine müdafilerini düşünmeye vakit bulamadan Amman istikametinde harekete geçemeye ve orada ordunun mukadderatında âmil olmağa karar vermiş ve ordu kumandanlığından da bu yolda emir almıştı.

Katar, yetişmiş bir kıt'anın silah başına etmesi gibi çarçabuk harekete hazırlanmıştı. Son vagon da kolordu kumandanının yanında bulunuyordum. Trenin tam hareketi sırasında Alman tayyare müfrezesinin makineli tüfekleri de bizimle birlikte yola çıkmak istedi. Onların bu arzusunun is'af ederek kendilerini bu son vagonun balkon gibi parmaklıklı sahalığına yerleştirdim. Garip bir duygu bana bu dört hafif mitralyözün mühim bir yol oynayacağını fışıldar gibi oluyordu.

(*) Dördüncü vakıf hanında tüccar.

Tren, hazin bir sessizlik içinde Katrene istasyonundan ayrıldı, Kolordu erkanıharbiyesi, karagâh muhafız kıt'ası, bir sahra telsiz telgraf cihazı, birkaç vagon cephane, kolordu veznesi ve oldukça hatırı sayılır miktarda erzak ve zahire bu katarın yükünü teşkil ediyordu.

Orta bir süratle ilerliyoruz. Gideceğimiz yeri bilmiyoruz. Fakat düşman ordusunun Ammanı sarmış olduğuna nazaran bu hattı böyle zayıf bir kuvvetle yarıp geçmenin imkansızlığını içimizde düşünen bile yok. Bir defa yola çıkmış bulunuyoruz. Hadiselere, vak'alara ve vaziyete göre icapeden tedbirleri alacağız. Ordu karargâhına ve Amman da döğüşmekte olan silah arkadaşlarımıza ulaşmak hususunda hepimizde samimi bir arzu var. işte bu şevktir ki alelade bir şimendifer yolcusu gibi sakın ve mütevekkil, yolumuza devam ediyoruz. Kuzeyi tepelerle çevrilmiş geniş bir vadiye, daha doğrusu kuzeyini zayıf mayille tepeler çevrelemiş bir ovacığa giriyoruz. Ortalıkta henüz hiçbir fevkâledelik yok. Fakat içimizde manasını kolaylıkla veremediğimiz garip hisler var. Gözlerimiz etrafta dolaşüyor ve birşeyler arıyor. Buralarda, bu saatlerde muhakkak birşeyler olmak lazım. Mesela bir tuzak, bir kahpelik, ne bileyim herhalde namuslu bir düşman ordusunun hareketinden bambaşka bir şeyler bekliyoruz.

Hiçbir hadise ve vukuat olmadan tren Kasr istasyonuna ulaştı. Bizden evvel bir İngiliz hava filosu burasını ziyaret etmiş ve ortalığı harman yerine çevirmiş. Arap olan istasyon müdürünün gösterdiği telaş ve heyecan delilik derecesinde idi. Kimbilir belkide herşeyden ve kötü akibetlerden haber dardı.

İstasyondan Ammana yol almak istiyoruz. Fakat telgraf muhaberatı kesilmiş. Bir istasyonluk mesafe kaldı am-

ma pir kaldı... Ne yapmak lâzım? geri dönmek asla mümkün değil. Olduğumuz yerde kalmak, oda kabil değil. O halde Allaha sığınarak ne bahasına olursa olsun ileri gitmek lazım. Öyle de yaptık. Bir ihtiyat tedbiri olarakta "Bahşış koparmak için istasyona gelen" kabile şeyhlerinden bazıları bize refakat ediyor. O at üstündeki insanları şimendifere klavuzluk etmesi oldukça gülünç olmakla beraber bu budalalığa şuursuzca muafakat etmek mecburiyetinde kalmıştık.

Tren yaptığı odun ateşi ile ve çıktığı rampa dolayısıyla ağır aksak ilerliyor, o kadar ki süvari kabile reisleri ile at-başı beraber gidiyoruz. Bir şey var ki bu adamların bakışları ve tavırları hiç de insana emniyet ve inşirah vermiyor, Onlar mücrimlere mahsus bir şaşkınlık ve tereddüdün sinsi ve gizli tezahürlerini saklıyamıyor. Lisanı halleri âdeta bize şöyle demek istiyorlardı:

Bir trenin yanı başında at üstünde birlikte gitmekle size ne faydamız dokunabilir? Bizim bu hareketimiz biraz sonra başınıza öreceğimiz kahpelik çorabında perişanlığınızı ve felaketinizi seyretmek içindir.

İçimizde müşkül izah edilir üzüntüler var. Dikkatimizi arttırıyoruz, gözlerimiz etraftan bir saniye ayrılmaz oldu. Dürbünlerimiz elimizden ve gözümüzden düşmüyor.

Acaba şu turna katarı gibi ardı ardına sağımızdaki tepelerde şüpheli ve telaşlı yürüyen insanlar nedir, ne olabilirler? Belkide alelâde bedevilerdir de yollarına gidiyorlar. Fakat böyle bir avcı hattının yan yürüyüşü gibi hareket etmelerinin manası nedir?

Bir kaç dakika evveline kadar bizimle beraber gelmekte olan Arap şeyhlerinin birden bire sırta kadem basmaları ne ile izah edilebilir. Bütün bu muammalar ve istif-

hamlar çok geçmeden birden bire çözülü vermiş ve acı hakikat bütün fecaati ve iğrençliğiyle meydana çıkmıştı.

Lokomotifin acı çığılığı bu alçak tuzağını kâinata ilan eder gibi geniş vadide inledi ve katar olduğu yere mihlandı.

Hemen lokomotifin yanına koştuk. Hat bir elektrikli bomba ile tahrip edilmişti. Bu namerdçe tuzak her ay, Türkün dışından tırnağından arttırdığı sarı altınları ceble-rine indiren urban tarafından Lâvrensin tarifle yapıldı. Silah arkadaşlarının ve Amman müdafaa hattının sabırsızlıkla imdadına gitmekte olan bu trenin önüne açılan hendek ve yoluna dikilen mania yetmiyormuş gibi şarkımızdan kesif bir de tüfenk ateşi açıldı. İşte biraz evvel Turna katarı gibi dizi halinde yürüyen insanların mahiyeti ve marifeti...

Bu vaziyet karşısında ilk iş trenin ne olursa olsun yoluna devamını düşünmekten başka birşey olamazdı. Kolorodu kumandamda böyle emrediyordu.

Genç ve dinamik mülazım Hâşim (*) lokomotifin tahrikine memur edildi. Bizde bir yandan bu katarı tahrib edilmiş hattın ileriye nasıl geçireceğimizi düşünmeye, öbür yandan da şarkımızdan bu fırsatı ganimet bilerek olanca şiddetiyle ateş eden fellahlara karşı mukabil tertibat almaya koyulduk. Erkanı harbiye yüzbaşısı Recep Bey (*) bu fırsatlara karşı karargâh muhafızlarından ayrılan askerin kumandasını ele alarak mukabil ateşe başladı.

Aziz doktorumuzun Burhan Fehim bir yandan bir doktor bir yandan da bir muharip zabıt gibi ateş hattında

(*) Ankara MM. Vekâletinde Yarbay Balıkesirli Hâşim.

(*) Kurmay Albay Recep.

çift vazife görmekte idi. Kısa bir zaman zarfında birkaç yaralı yanbaşılarında kendileri gibi çalışan bu asil Türkün tedavisin de mazhar olmuşlardı.

Böyle kiritik vaziyette bulunduğumuz sırada evvelden, hesap edilmiş bir plân neticesi olarak bir İngiliz piyade taburu ile bir süvari birde hecin bölüğünden mürekkep bir kuvvet yakın mesafeden ve geniş vadiden üzerimize cehennem gibi ateş yağdırmaya başladı.

İngiliz müfrezesinin hemen hemen düz denecek bir arazide trenin üzerine tevcit ettiği kurşun yağmuru insan için her türlü hareket ve hatta kıpırdama imkanını bile yoketmiş bulunuyordu. Raylara çarpan mermilerin çatırtıları, parça parça olan vagon tahtaları; Hülâsa göz açtırmıyan bir taş altında bir şimendüfer katarını tahrip edilmiş bir hat üzerinden ileri yürütmeyi düşünmek bile akıl ve mantık çerçevesine sığmıyan şeylerdendi.

Bu vaziyete göre ileri gitmek intihar, olduğumuz yerde kalmak ölümün ta kendisi, geri dönmek ise firar olacaktı ki, ecdadımızın yazdığı tarihte böyle bir şeyden bahis yoktu ve olamazdı da. Ölümle intihar acizlerin, imkan yaratmak, mânileri yıkmak, fevkâledelikleri çığnemekte Türk askerinin, vazifesidir.

Gerçi burada imkan yaratmak denilen şeyin bir mucizeden asla farkı olmayacaktı. Fakat ölümü göze aldıktan sonra da insan oğlunun yapamayacağı hiçbirşey yoktur. İşte sekizinci kolordu karargâhının kahraman zabıt ve askerleri vazifelerine dağılarak bu mucizenin tahakkukuna çalıştılar.

Karargâh süvari kumandanı Avni bey (*) ihtiyar mülâzım Suphi (*) ve Niyazi beylerle Kolordu istihkâm kumandanı Muhlis bey (*) bizi böyle kötü vaziyetti sıkıştırdıkları için pervasızca hatta mevzi almadan ayak üzerinde ateş etmekte olan İngiliz piyadeleri üzerine hemen ateş açtılar.

Düşman süvari ve hecin kıt'aları trenin ileri gitmesine maddeten imkân olmadığı için hattın arkasını kestirmek üzere dört nala yürüyüşle bir kuşatma hareketine çalışıyorlardı. Böylece bir kolordu karargâhını olanca mevcudu ile elde etmek düşman için son derece zevkli bir iş olacaktı. Fakat katarın son vagonuna yerleştirmiş olduğumuz Alman makineli tüfekleri bu pervasızlar üzerine müessir bir mukabeleye geçti.

Karargâhta kahramanlar kahramanı diye anılan Avni sanki bir futbol sahasında bulunuyormuş gibi soğuk kanlı bir cesaret ve fedâkârlıkla karargâh piyadelerini yaymış sekizyüz metre mesafeden; Ortalığa ateş saçan düşman müfrezesine müstesna bir cür'etle karşı koymaya başlamıştı. İhtiyat mülazimleri Suphi ve Niyazi beylerle istihkâm kumandanı Muslis Bey de Avninin sağında ve solunda aynı hedefe tevcih edilmiş bir ateş birliği vücuda getiriyorlardı.

Düşmanınin ancak bir teslimiyete ve bir beyaz bayrağın vagonlar üzerinde dalgalanmasına intizar ettiği bu dakikalarda ummadığı bu kahraman müdafaa onu mevzi almağa ve pervasızlığı terketmeye mecbur etti. Bununla

(*) Kılıçali askerlik şubesi reisi Binbaşı Avni.

(*) Ziraat Bankası umum. müdür muavini.

(*) Seydibeşeride hali esarete şehit düşmüş çok yüksek bir vatanperver ve kıymetli bir askerdir.

beraber düşman ele geçirdiği muazzam ve tarihi fırsatın böyle memulun fevkinde kaçırılacağını sezdiği için hiddet ve telaşla karışık bir şiddet göstermeye başladı.

Hecin süvariler ve atlılar hızlarını arttırdılar. Piyadeler daha bol kurşun yağdırır oldular. Lokomotifte tevcih ettikleri piyade ve makineli tüfenk ateşi makineyi kullandırmıyacak kadar kuvvetli idi. Mermilerin raylara ve demirlere çarparak hasıl ettikleri çifte sesler ve çıkardıkları kıvılcıklar bu dört tarafı yangınla çevrilmiş insanlara füturdan ziyade kuvvet ve hınç veriyordu.

Bu yangın esnasında açık bir vagonda bulunmakta olan sahra telsiz makinesini faaliyete geçirmeyi unuttuk. Vagon içinden antenini çıkaran bu medeniyet aleti vaziyetimizi alâkadarlara bildirmeye başladı ve harp gücünü aralarına bir cazırtı daha ilave etti.

- Tırrr.... Çırrr ... Çırrr..

Dördüncü ordu karargahını arıyordu.

Telsiz gökyüzünün hudutsuz genişliklerinden kendi mevcudiyetini duyurmaya çalışsa dursun gözümüze yeni bir imkan daha ilaştı:

Telgraf telile telefon muhaberesi...

O zamanlar Şam ile Medine ekseriya telgraf hattına telefon cihazı bağliyerek muhabere ederdi. Bunu düşünerek önümde duran telgraf direğine tırmanmaya başladım. Kolordu muhabere kumandanı Mehmet Ali Bey direğin altından bana bir seyyar telefon makinesi uzatıyordu.

Düşman bir yandan vagon içinde yükselen antene bir yandan da telgraf direğine tırmanan insana ölüm yağmura yağdırıyordu. O derecede ki altında bulunan direğin her an kırılıp devrilmesini beklemekte idim. Evet direk

kurşunlardan delik deşik olmuşken bana hiç bir şey olmuyordu.

Demiryolunun uygun bir tarafını siper almış olan karargâh hesap memuru Sabri bey (*) Beni ölümle yanyana gördüğü için samimi bir arkadaş heyecanı ile ve mermi seslerini yarıp yırtan bir avazla bağırıyordu:

- Cevat çabuk ol!.. Cevat elini çabuk tut diyerek devri-
lecek.. Fakat şurası muhakkak ki: Öldürmeyen Allah öldürmez..

Acemisi olduğum için telefon cihazını bin müşkilatla hatta bağladım ve tarifi mümkün olmayan bir heyecan ve merak içinde manyatoyu çevirdim. Can çıkmayınca ümid bitmez derler. Rastgele bir telgraf hattına her hangi bir telefon cihazı bağlayarak aradığını bulmak bu her halde çok iyimser insanların bel bağlayacağı bir ümiddi. Biz ki; çok defa müsait şartlar altında bile, muntazam bir telefon santralından her istediğimizi her istediğimiz dakikada bulamamaktan sinirlenirdik böyle muhakkak bir ölüm tehlikesini göze alarak girilen bu tecrübede ancak Allahın acıyarak müsbet netice vermesini umabilirdik.

- Alo... Alooo...

Uzun uzun, bağıra, bağıra birçok alloları bir araya dizdim..

Hayret!

- Alooo...

Mukaddes Tuba vadisinde ilahi hitaba erişmiş, Musa gibi hayret ve dehşet içinde kaldım.

(*) *Halen Harp Akademisi hesap memuru.*

Bu ses hafiften geliyor gibi bir lahza içime iliklerime kadar yayıldı. Kulaklarıma inanamaz ve yeşil vahalarda görülen suyun serap olmasından korkar gibi heyecanla seslendim:

- Alo orası neresi?..
- Dördüncü ordu karargâhı...
- Ordu karargâhı nerede?
- Ammanda istasyon binasında.. Siz kimsiniz kuzum.
- Burası Kasır istasyonunun takriben on kilometre ilerisinde ve Amman köprüsünün beş kilometre kadar yakınında bir nokta.. Bizde sekizinci kolordu karargâhıyız. Ordu kumandanı ile acele görüşmek isterim. Vaziyet kritik ve tehlikelidir.

Kuzum acele ediniz. Direk çatır çatır çatırdıyor, içim kopacak gibi sinirli ve aceleci ses bekliyorum. Belki bir saniye bile geçmedi. Ordu kumandanı Mersinli Cemal paşanın sesi:

- Ben dördüncü ordu kumandanı Cemal.
- Paşa hazretleri... Kasır istasyonunun on kilometre kadar ilerisindeyiz. Hat bomba ile tahrip edilmiştir. Şark tarafımızdan Araplar, garp tarafımızdan İngiliz kıt'alarıyla çevrilmiş bir halde harbediyoruz. Demiryolunun gerisinde kesilmiştir. Katarı ne pahasına olursa olsun (Amman)a götürmek için çalışıyoruz. Emriniz nedir efendim?..
- Şimdi bir süvari kuvveti tahrik edeceğim. Ammandan bir geçid bulursa onu zorlayıp sizi himaye etmesini emredeceğim... Siz...

Konuşmanın gerisi gelmedi. Teller koptu,- hurdahaş olan direk yıkılacak hale geldi. Kendimi aşağı dar attım

ve derhal koşarak ordu kumandanının emrini kolordu kumandanı Ali Fuat beye bildirdim,..

Yüzbaşı Haşim çalışıyordu. Makinenin belki yüz yerinde delikler açılmıştı. Haşimin yanındaki askerlerden bir kaçı vurulmuştu. Makinistte yaralı idi hemde gırtlğından...

Bedevilerle çarpışanlardan da yüzbaşı Recep böyle bir çok neferimiz kanlar içinde idi. Doktor Burhan Fehim, bu ilahi ateş ve çenk içinde kâh bir doktor gibi veya kıt'a kumandanı olarak fakat daima mütebessim, daima soğuk kanlı ve daima neşeli, çalışıyordu. Bir yandan yaraları sarıyor, bir yandan askerlere:

- Şu sağ taraftaki felâh kümesine ateş edin, haydi yiğitler, haydi aslanlar diye bağırıyordu.

Kuzeydeki ve güneydeki düşmana ve bire yüz kuvertindeki bir hasma karşı çarpışan bir avuç kahramanın gösterdiği harikalar insana aşılmaz zannedilen bütün manilerin enerji ve cür'etle yıkılmaya mahkûm olduğunu gösteriyordu...

Askerlerimiz ve başkalarındaki kahraman zabitler, kendilerini çember içine almış olanlarla çarpışa dursun, zafer azmi ve ümid ve katarı ileri götürmekte idi.

Lokomotifin yanına koştum. Genç arkadaşım Haşim makinenin delik deşik olmasından ve makinistin gırtlğından yaralanmasından dolayı teessür içinde idi. Bununla beraber muntazam odun parçalarını demiryolunun bozuk olan kısmına döşeterek bir tecrübeye girmektende geri kalmamıştı. Yaralı makinist sol eliyle gırtlğından akan kanlara mani olmak isterken daha acı bir felakete uğramış insanları azâb ve ızdırabile kekeledi:

- Kazan delindi,...

Demek artık bir saatten beri sarfettiğimiz bütün emekler bütün ümidler artık tamamen mahvoldu. O halde teslim olmaktan ve silah bırakmaktan başka çare yok. Hayır ileri gitmeye muvaffak olamadiysek ölümden bizi kimse menedemez ya...

Hıristiyan bir Arap olan makiniste kat'ı ve sarih olarak teker, teker şunları söyledim:

- Arkadaş! Ölüm pahasına bile olsa bu makineyi yürüteceksin. Ölürssek bütün karargâh hep birlikte, elele, kucak kucağa Allahın huzuruna akalınla çıkmak isteriz. Fakat sağ kalırsak milletin, büyüklerin ve tarihin karşısında kazanacağımız şerefini azemetini bir düşün. Yaralısın, ya biranevvel şu makineyi harekete getirir, yarım saat sonra Türk hastahanesinde tedavi edilirsin ve yahud şu tabanca seni bir an evvel ızdıraptan kurtarır...

Makinst durakladı. Ölümle hayat, olurla, olmaz arasında bir lahza sersemlemişti. İlave ettim:

-Eğer ileri gidersen ayrıca sana yüz tane sarı altın!.. Ve yanımda bulunan kolordu misafiri mesturesinden bir avuç altınla Arap makinisti manyatizma ettim, efsunlandım.

- Başüstüne efendim...

- Mehmet çavuş, şu düzgün odunu şu rayın yanına koy.

- Olmadı kardeşim, sıkıştır... Aralık bırakma...

- Yahu ne beceriksiz şeylersiniz, getir şu düz kesilmiş odunları... Hah şöyle, çabuk olun, biraz acele...

- Haydi makinist yol ver. Yavaş, ağır, dikkatli...

- Haşım makinistin yanına çık kardeşim, ona mukayyed ol...

Düüüü.

Ortalık çınladı. Tüfenk seslerini yırtan bu tiz seda döğüşenleri bir zafer ilanı gibi sevindirdi, coşturdu...

Haydi arkadaşlar vagonlara...

Lokomotifin arkasına bağlı yük vagonundaki hayvanların ekserisi yaralı. Onların tepinmeleri insana acı duyduklarından ziyade şenlik yaptıkları hissini veriyor...

Lokomotifin ön tekerlekleri odunları çiğniyerek ağır, ağır döndüğü zaman aklıma durgunluk gelecek sandım. İşte öndeki tekerlekler sağlam hatta geçti. İkinciler, üçüncüler, ve diğerleri birer birer geçiyor.

- Aman dikkat edin. Yavaş, ağır,

Lokomitif kurtuldu. Birinci vagon geçiyor. İkinci vagon geçiyor. Üçüncü...

Hemen en sondaki vagonun sahanlığına atladım. Avninin gür sesinini işitiyordum:

- Daha şiddetli ateş.. Daha şiddetli ateş..

- Avni ... Avni... Avni.. askerlerini al trene koş gidiyoruz.

O sevgilisinin kohnundan ayrılmak istemiyen aşıklar gibi bu çengin hızından kendini alamıyordu.

- Avni ateş kes... Vagona gir...

Sağda, solda Muhlis, Niyazi ve Suphi beylerle askerleri var. Onlarada bağırıyoruz:

- Arkadaşlar vagonlara dönün, tren gidiyor.

Kahraman Avni güç belâ hızını aldı ve kendisini vago-

nun basamağına attı kendisinden daha ziyade askerlerini düşünüyor ve onları kurtarmağa çalışıyordu.

- Acele edin diyorum size acele.. Çabuk olun.. Sersemliği bırak, koş., diye bağıırıyordu.

Tren yaydan fırlamış bir ok gibi hızlanıverdi, o kadar ki ne Suphinin, ne Muhlisin, nede Niyazinin yetişmesine artık imkân kalmamıştı. Onlar bu büyük mucizenin fıdyesi gibi düşman eline terkedilmişlerdi...

Sahanlıkta Alman makineli tüfenkleri bu mucizenin tahakkuku, üzerine ağızları açık kalan düşmana son selâmlarını gönderiyorlardı.

- Fener... Feuer... Fener..

-Düttt... Dütt... Düttt...

Vadileri, ovaları, meyilleri yara, yara uçuyoruz. Geride kalan arkadaşlardan uzaklaşıyor, ileride bizi bekliyenlere yaklaşıyoruz.

Katar, kafesten kurtulmuş panter gibi zappedilmez bir hızla ilerliyor, Fakat bu ilerleyiş Umumî Harp esnasında oyunla işleyen bir trenin sür'atine hiç benzemiyor.

Yetmiş, seksen, yüz kilometre sür'atle kayıyoruz, uçuyoruz. Üç defa ardı ardına çılgık koparan makine bize, bir inişten kaydığını hatırlatıyor ve frenlerin sıkılmasını yalvarıyor.

Bunu anlıyan nerede, fren nerede, frenleri sıkacak nerede... Aksine bakınki ileride büyük ve aşağısı derin bir köprüye yaklaşıyoruz. Onu yavaş geçmek lâzım. Hatta bomba koyan kahpe el ya orayada uzanmış ise... O zaman yarattığımız mucize neye yarıyacak? Hep birlikte uçurma yuvarlanacak ve orada muazzam bir mezar vücade getireceğiz...

Makine kudurmuş bir sür'atle köprüye girdi. Uçuyor, Henüz yuwanlanmadık. Arkasında sürüklediği vagonlarda birer, birer köprüyü geçiyorlar. Biz son vagonla köprüye ulaştığımız zaman lokomotif öbür tarafa geçmiş bulunuyordu... Demek ki düşman eli henüz buraya dokunmamıştı. Çok şükür bunu da geçtik, şimdi (Amman)ı sarmış olan ingiliz kıtalarını geçecektik.

Düşmanın bütün geri tertibatını görüyoruz. Onlar korunç bir sür'atle uçmakta olan bu katarın mahiyetini tayin edinceye kadar biz türk hatlarına girdik.

Vaziyetimizdeki fevkalâdeliğin büyüklüğü şununla ölçüle bilir ki düşman ne bu dehşetli avı yakalamaya, nede önüne mani kurmaya, hatta nede ateş etmeğe vakit bulabildi. Yaptığımız iş şaşılacak kadar geniş ve azemetli idi...

AMMAN MUHASARADA

Tren uçarak Amman'a girerken eşini bulmuş kuşlar gibi birdenbire hızını kesti yürüyüşünü tabiileştirdi. Bu, ne makinistin maharetinden, nede artık tutulmaz olan frenlerin sıkıştırılmasından ileri geliyordu. Aşılmaz manileri yıkan, mümkün olmayanı mümkün yapan, düşmana parmak ısırtan bir mucize yaratanlara Allah yardımcı olmuş ve yollarına birtatlı meyil, birrampa çıkararak onları mükafatlandırmıştı.

Şimdi bir uçağın süzülüğü gibi yükseklerden Amman'a iniyoruz. Vadilerde bulunan ağırlıkları ve geri kıt'alarını bir uçak rasadı gibi kuşbakışı görüyoruz. Bu nakliye kıtalarının, bu geri hizmetteki insanların halinde hazin mânalar, duruşlarında insana dokunan noktalar var. Ne

ileri atılmaya hazır taarruz kıt'alarının peşinden koşacağı, nede rica't halinde geri çekileceğe benziyorlar. Bunlar daha ziyade Arafatta kalmış hacılar gibi şaşkın, fakat bu felâketide atlatacağına emin neticeyi metanetle bekliyorlar. İleride maazallah bir muvaffaikeyetsizlik vukû bulursa, Tarık Bin Ziyad'ın Endülüs seferinde olduğu gibi, geri gitmelerine imkân yok.

Elinde silah, harp fırtınası içinde beyinlerinin bütün hücreleri ve sinirlerinin bütün telleri ile ateş kesilmiş olan insanların şuuruları ve iradeleri yalnız birtek noktaya saplanır. Galip gelmek... Onların ne ric'at, nede harbin diğer tecellilerini düşünmeğe vakitleri vardır. Fakat geride, hiylekâr ve araba başında mukadderatın seyrine boyun eğenler, tıpkı eli kolu bağlı insanlar gibi biraz şaşkındırlar. İşte yukardan aşağı Amman'a inerken gözümüze çarpan manzaranın kafalarımızdaki akisleri...

Büküle, büküle, süzüle süzüle, yavaş yavaş Amman'a girdik.

Ordu kumandanı ve karargâra istasyonda, çifte muhasarayı yarmış ve Amman müdafilerine bir kaç yüz asker, bir kaç vagon erzak ve hatırı sayılır miktarda cephane getirmiş olan bizleri bekliyordu.

Katarın karşılanması bir kahramanlığa gösterilen saygıdan ziyade bir kurtarıcıya izhar edilen sevinç ve şükran hisleri ile dolu oldu. Çünkü Ammanda muhasara vaziyetinde kalmış olan askerin durumu son derece nazik ve tehlikeli bir raddeye gelmiş bulunuyordu. Böyle bire yirmi nisbetinde bir üstünlüğe sahip olan düşman karşısında misli görülmemiş kahramanlık ve fedakârlıkla döğüşen Türk kıtası aynı zamanda cephane ve erzak cihetinde çok sıkıntılı bir vaziyete gelmiş bulunuyordu.

Böyle iki düşman hattının yarararak ve tahrip edilmiş bir demiryolundan geçerek Ammana ulaşan kolordu karargânının gelişi maddî olmaktan ziyade manevî bir tesir yapmış, askerin şevk ve gayretini arttırmış, kahraman müdafilerin zaferi için bir müjde telâkki edilmişti.

Kolordu karargâhının taze ve dinç askerleri, vagonlarla cephane, hemen ateş hattını gönderildi.

Kolordu veznesinde bulunan oldukça kıymetli masarufu mestureden gümüş mecidyelerde tıpkı cephane gibi muhariplere dağıtılmak üzere cepheye sevk edildi.

Evet anavatanın şan şerefi ve Türk bayrağının mukaddes tarihi onuru namına Erzurumun, Van'ın veya Sivas'ın karlı ikliminden gelip bu cehennem gibi sıcak yerlerde çarpışan öz Türk'ün dışından tırnağından arttırdığı, kendisi yemeye kıyamadığı sarı altınları aç gözlü, iki yüzlü, doymaz ve haris Bedevileri saçıp onların şüpheli dostluklarını kazanmaktansa Mehmetçiğin iâşesini mükellefletirmeye hasretmenin büyük faydası Amman kavgasından olanca açıklığıyla meydana çıkmış bulunuyordu...

ATEŞ HATTINDA

Kolordu kumandanı, ordudan aldığı emir üzerine muhabereyi yakından görmek üzere ateş hattında gidiyor. Bende beraberindeyim. Amman sokaklarını geçerek bir sırta tırmanıyoruz. Şimdi top, tüfenk sesleri değil, top, tüfenk mermilerinin huzmeleri içindeyiz. Daima bir uğultu, iki taraflı topçu düellosu ve fasıla vermiyen piyade ve makinelitüfek ateşi...

Her tarafta aynı kumanda, aynı enerji ve aynı iman.,.

- Daha şiddetli ateş...

Bu kahramanların kumandanını arıyoruz. Miralay Asım bey (*) Gerilerde yok. Esasen bu işin ilerisi gerisi yokya... Fakat bir fırka kumandanını bir bölük tarassut mevkiinde veya siperde arıyacak değildi. Halbuki Asım bey ateşin ta göbeğinde, harbin en ortasında, değme kahramanlara nasip olmayan müthiş bir cesaret, müthiş bir soğukkanlılık ve taktire değer bir bilgi ve duruşla harbi idare ediyor. Onu böyle ateş ortasında görenler kendisini çok çetin bir kavgadan ziyade her hangi bir manevrada zannederler... Fakat aldanmaya gelmez. Bire yirmi nisbetinde fazlalıkla muazzam bir düşman kalabalığı karşısındayız. Dinç katanların çekip getirdiği asrî toplar, iaşesi mükemmel, cephanesi bol, adeti fazla ve maneviyatı tabiatıyla yüksek bir düşman karşısındayız.

Düşman Amman'ın kuzeyinde tazyik ediyor. Kuvvetinin büyük kısmını oraya teksif etmiş. Buradan açacağı bir gedikle şehre girerse harbi kazanmış ve hatta bütün cihan harbi üzerinde müessir bir rol oynamış olacak...

- Çatt... Çatt. Çatt.

Gök gürültüsü gibi bir ses ve yıldırım gibi bir taraka.

Tam önümüze isabet, o kadar yakın ki belkide biz sekme zaviyesinin içinde olduğumuz için kurtuluyoruz. Bulduğumuz yer taşlık. Etrafa yayılan misketlerden maa-da ve bir sürüde taş parçası yapışacak vücut arıyor.

(*) Genel Kurmay İL Başkanı Korgeneral Asım.

İşte cehennem ortasında Asım beyin fütursuz sesini işitiyoruz. Sanki bir şey olmamış gibi izah ediyor.

- Düşman dün sağ cenahımızı tazyik ediyordu. Oradan müsbet netice alamayınca bu gün bu tecrübeyi sol cenahımıza tatbik ediyor... Ve eliyle gösteriyor.

- İşte topçuları şu sırtların gerisinde..

Ve sanki evet der gibi arkası beş, altı obüs danesi daha...Önümüz yeni baştan toz, duman kesildi. Çok yaralananlar var.

Fırka kumandanının yanibaşında duran bir batarya kumandanı, yüzbaşı Sami bey (*) kumanda veriyor.

- İhtiraklı şarapnel!...

- Mesafe 1700. İstikamet asliden 35 derece sağda!

- Kademeli grupla endaht (*).

- Turab zaviyesi 16.

Ve toplar ardı ardına cehennem gibi hırsla, şiddetle gürlüyorlar.

- Çatal mesafesi 1900.

-Ateş.

Ve yeni bir kıyamet...

Topçu kumandanı Sami bey batarya dürbününün başında endahti o kadar tatlı ve sakın idare ediyorduk!.

Birden tesir entahttine geçti. Düşman topçu mevzilerinde hasıl olan sessizlik ve durgunluk gösteriyordu ki Türk topçusunun hesaplı olan cephanesi israf edilmiyor.

(*) Davutpaşa kışlasında topçu yarbay,

(*) Endaht. Ateş etme, silâh boşaltma.

Bu Türk topçu zabitanın bataryasını idare ederken gösterdiği tabiiyet ve sessizliğe hâlen hayret etmekteyim. Endahtlarında isabet, kumandalarında kat'iyet ve harekâtında tarif edilmez bir cesaret ve soğukkanlılık görünüyordu.

Sağ ilerisinde sıçramaya kalkan Alman asya grubundan bir bölük, iyi talim görmüş askerlere mahsus çeviklikle ileri atılırken Sami beyin sesi ahengi tamamlıyordu.

- Batarya ile ateş...

Türk topçusu müdafaadan taarruza geçen piyadeleri müessir ateşle himaye ediyordu.

Cephenin sol cenahında birdenbire bir tufan, bir kasırga koptu. Şehrin en ziyade gedik açılmaya müsait noktasına toplanan düşman topluluğunun nihai bir taarruzu beklenirken Türk kıt'alarının birden ileri fırladıkları görüldü. Birbirini ateşle himaye eden piyadeler üzerine düşman topçusu bütün ateşini toplamış ve bütün bataryalarını bu taarruz kıt'aları üzerine çevirmişti.

Miralay asım bey, hemen yanı başında bulunan batarya kumandanı Sami beye seslendi:

- Sol ilerinizdeki düşman bataryalarını ateş altına alınız, sonrada telefonla diğer bataryalara sol çehan taarruzunu himaye etmelerini emretti.

Ellerindeki mevzileri güç bela muhafaza etmeleri ve karşılarına büyük bir üstünlükle dikilmiş olan kuvvetli düşmanı takviye birlikleri gelinceye kadar oyalamaları bin nimet sayılırken Türk piyadelerinin yıldırım gibi mevzilerinden sıçrayarak ileri atılması dünya askeri tarihlerinin nadir kaydettiği hadiselerdendir.

Kumandan Asım bey yaverine emretti.

- Telefonla söyleyiniz, sağ cenahtaki alay, vaziyeti sol cenahın taarruzuna göre idare etsin ve mevzilerini, merkezini ileri sürmek suretiyle islah ve tadil etsin.

İki taraftan top, mitralyöz ve piyade ateşi çılgın gibi kudurmuş gibi, cehennem püskürüyor, ölüm püskürüyor ve kulak zarlarını yırtan devamlı tarakalarla yerleri gökleri inletiyordu. Bu ateş ve fırtınayı delerek göklerin sonsuzluğunda karışan ve bütün uğultuların üstüne çıkan Türk'ün sesiyle ortalık çınliyordu,..

- Allah Allah Allah.

Parıldayan süngüler ve seslerini Allaha yetiştirmek isteyen kahramanlar düşman siperlerine girmişlerdi.

O günden baştan başa kahraman, baştan başa yiğit kesilen askerler Asım bey gibi emsalsiz bir kumandanın emrinde bir zafer sahifesi kapattılar.

Güneş ertesi sabah tekrar Filistin ovasına yayıldığı zaman Amman'ı oldukça çetin ve korkulu bir surette tazyik etmiş olan düşmanın yerinde yeller estiği görüldü.

Geldiği yere. Yordan nehrinin garp sahillerine çekilmişti. Hiç şüphe edilmez ki bu muvaffakiyette Esâd bey (*) kumandasındaki üçüncü süvari fırkasının çok mühim hissesi vardır.

Miralay Esâd beyi, ikinci Gazze muharebesi esnasında görenler bu yiğit ve asil kumandanın emrinde bir süvari fırkasının toplu bir nizamda düşman taarruzunun ta gerilerine sarktığını. Düşman safları içinde pervasızca saldırdığına şahid olanlar, bu müşkül durumda, ondan gene böyle bir fedakârlık beklemekte haklı idiler. Nitekim

(*) *Eski İstanbul Valisi merhum Esâd Paşa.*

üçüncü süvari fırkası Kudüs önlerinden ta (Amman)a kadar yıldırım gibi gelmiş olan dumanın rüç'at hattını ve cenahlarını tehlikeli surette tehdit ettiği için İngilizler Şeria boyundaki eski mevzilerine kadar çekilmeyi zaruri görmüşlerdi.

Müdafaadan taarruza, tarruzdan ileriye geçen Türk kitaları Salt üzerinden Şeria ovasına kadar engelsiz yürüyüşlerine devanı ettiler. Asım bey kıt'aları düşmanın, koldu karargâhıda Asım beyin peşinde idi. İki Çeçen köyünü geçerek Salt yoluna çıktık. Geniş bir yaylada at koşturuyoruz.

Sağımızda tabiatın en muhteşem manzaraları zaferimizi tesit eder gibi yüzümüze gülüyor. Masmavi bir gök altında zümrüt gibi yemyeşil bir arazi ve bir minyatür işlemesi gibi fazla sanatkârane tabiat... Şubat ayında olduğumuz halde yakıcı bir güneş ve başka diyarların baharlarında bile görülmeyen bir letafet var.

İnsan bu kadar zorlu çekişine ve sıkıntıdan ve bol bir üzüntüden sonra bu güzel manzara ve güzel hava karşısında yeniden dünyaya gelmiş gibi oluyor.

İnsana neşe veren tarifsiz güzellikler karşısında ferd hayatının hiçliğini ve faniliğini hatırlatan acı misallerde eksik değil...

Şu yol üzerinde boynu bükük koca gövdesiyle yaralı yatan deve ve yanı başında sıcaktan sarı yüzü kıpkızıl şişmiş bir asker...

Belli ki güttüğü deve yaralanınca yolundan kalmış ve bir serseri kurşunla gözlerini bu güzel manzaraları, bu tertemiz havalı yerde ebediyyen hayata kapamış.

Sisli ve bulutlu iklimlerden gelip bu güneşli diyarın cazibesinden ayrılmak istemiyor gibi cansız ve hareketsiz.,.

Bu, deryalar ve iklimler aşarak Amman önüne kadar gelmiş ve orada Türk askerlerini müşkül duruma sokmuş olan kuvvetin bir ferdi, Ona Türkün gösterdiği mukabele kin ve nefret değil merhamet ve şevkat olmuştur. Belki de bir ananın biricik kıymetlisi olan o meçhul düşmana biris-tihfaf gözü adarak geçmek şanımıza ve necabetimize yakışmazdı. Onu köpeklerin insana bir lokma ekmek için sırtan, yılanın riyakâr ve vahşi bakışlarına bırakamazdık.

Köpekler... Evet onları insanlar çok defa sadık bir hayvan diye severler. Bir kemik parçası veya bir lokma et için yaltaklanıp ayaklarımıza süründüğü doğrudur. Fakat bir düşmiye görelim. İşte en acı misali. Belki bir saat evvel dipdiri, capcanlı ve neşeli olan şu düşman neferinin etrafını ilk saran bu mahlûklar olmuştur.

Türk çocukları bir saat evvel kendisine kurşun atan düşmanı tıpkı bir dost gibi, bir hemşeri gibi ihtimamla ve iğrenmeden, burunlarını tıkamadan yerinden kaldırdılar, bellerindeki kasma, küreklerle bir çukur kazarak oraya gömdüler... Bizim lakaydimiz ve propagandaya omuz silmekliğimiz dolayısıyla kültür memleketlerinin bin çeşit iftirasına uğramış olan Mehmetçik hiç üşenmeden bir ağacın tepesine tırmanarak kopardığı yeşil dallarla bu taze mezara bir harp çelengi koymuş ve sonra kendisini bekleyen ufuklara uçup gitmişti. Türk, hakiki Türk, sen ne asil bir varlıksın,.

Salttan geçiyoruz. Düşmanın kısa bir müddet eğlendiği bu kasabada garib bir şaşkınlık var. Dün zaferini tes'it ettikleri düşman bu gün nefes almadan ve arkasına bakmadan çekilip gitmiş... Halk bu kararsız durumundan ne ka-

çanlara küfretmiş nede gelenlere dalkavukluk,.. Belki istikrar bekliyor. Bununla beraber muhariplere altın sarısı gibi kurutulmuş üzümlerinden ikram etmeyide ihmal etmiyor. Burada çok durmadan kolordu karargâhı Vadii Nemrine doğru yürüyüşüne devam ediyor. Akşam karanlığında çakallar, sırtlanlar ve her nevi vahşi hayvanlarla dolu olan derin vadinin bir kenarında çadır kuruyoruz. Mürettep fırka komutanı kaymak Ömer Lütfü beyin (*) meşhur keçileri de kısa bir müddet için yanımızda konaklıyor. Ömer Lütfü bey Türk kanının bütün temizliğini ve Türk cesaretinin bütün hassalarını- nefsinde toplamış asil bir kumandan. Kavga ederken muhakkaki bizim futbolcularımızdan daha soğuk kanlı? Ve tam manasiyle centilmen bir asker...

Türk gibi kuvvetli meselini hatırlatan çelik gibi bir vücut. İşte bu çelik vücudu besliyen onbir tane halis Malta keçisi. Onların taze sütleri en hücre köşelerde ve kavganın en kızgın demlerinde bu levant vücuda ulaşıyor, ne onlar kumandansız ne de kumandan onlarsız yapabiliyor.

Piyade ve süvari fırkaları Şeria vadisini güney sahillerinde yerleştiler. Düşman Yordan nehrinin karşı sahilinde bu kuvvetin ufak bir kısmıda Eriha-Salt şosesinin beritarafindan Yordan geçidinin ilerisinde göze çırpıyorlardı. (Amman)a da bu mevzilerden gelmiş ve dönüşte gene eski yerine yerleşmişlerdi.

Günler oldukça sakin geçti. Bu sükutu ancak iki tarafın topçusu ihlal ediyordu. Rüçat edip eski müdafaa hattına henüz yerleşmiş olan bir düşmanın yeni bir taarruzu beklenemeyeceği gibi sıkı bir muhasara çemberinden seri bir

(*) Afyon mebbusu.

ileri yürüyüşüne atılan bizden de o kadar çabuk bir saldırış beklenemezdi. Onun için deniz sathından bir kaç yüz metre alçakta bulunan Şeria ovasının cehennem gibi sıcak havasında askerlerimiz bir müddet tabiatın ateşi ve sertliği ile başbaşa kalmışlardı.

Artık kızgın bir bahar hüküm sürüyor. Dünyanın diğer taraflarında kar henüz ortadan kalkmamışken burada ekinler insan boyunu aşmış, yemyeşil... Karşılıklı topçu ateşleri olmasa seyahatte ve sayfiyede gibi ömür süreceğiz. Mamafih gümbürtüye kimsenin aldıracağı yok, her kes yeni gecelerin doğuracağı yeni hadiseleri bekliyor. Bu bekleyiş uzun sürmedi, Kısa zamanda kendini toplayan Türk ordusu taarruz kudretini yeniden kazandı ve şeria köprüsünün bize doğru ileri tarafında bulunan müstahkem İngiliz mevzilerini geri almayı lüzumlu gördü. Bu lüzum Şerianın karşı tarafında bulunan diğer ordularla ahenktar daha düzgün ve daha uygun bir müdafaa hattı tesisi mecburiyetinden ileri geliyordu.

Süvari kıt'alarına ve mürettep fırka ile dördüncü ordu emrindeki bütün kıtalara taarruza hazırlık emri verildi.

Vadii Ebyaz'ta bulunan kırksekizinci fırka kumandanına şafakla başlayacak olan taarruzdaki vazifesini bildiren emir emniyetli bir zabıt tarafından tevdi edilmesi gerekti. Bu emir tam vaktinde yetiştirilemediği takdirde bir fırka cephesi boş kalacak, diğer fırkaların cenahları açık bulunacak ve taarruz en mühim birkuvvetten mahrum olmak gibi bir felâkete uğrayacaktı.

Filistin seması ne kadar berrak ve yıldızları ne kadar parlak olursa olsun kasvetli birgece karanlığı siyah perde gibi ortalığı örttü. Vadilerde ve derin derelerde geceyi gözleyen vahşi havyanlar kımıldamaya başlarken Türk kıt'aları hazırlık mevzilerine hareket etmişlerdi.

Şimdi sıra kırksekizinci fırkaya emri götürecek zabiti bulmaya gelmişti. Dördüncü ordu ve sekizinci kolordu kumandanları bu kadar hayati ve mühim bir vazifeyi bana tevdi etmek gibi yüksek bir itimat ve teveccüh gösterdiler. Ordu kumandanı:

- Cevat oğlum dedi. Sana güvenimiz sonsuzdur. Bu emrin vaktinde yetişmemesi ne gibi bir felâket doğuracağını takdir edersin. Göreyim seni vaktinde yetiş. Haydi Allah yolunu açık etsin...

Basit gibi gözüken bu vazife son derece mühimdi. Çünkü gece karanlığında geniş Şeria ovasının sayısız girinti, çıkıntı ve çöküntüleri içinden İngiliz devriyeleri arasından sıyrılarak, bir kazaya uğramadan yerine ulaşmak oldukça zor ve tehlikeli bir işti.

Tehlikenin adı okunmaz. Bir Türk gaza meydanında seve, seve ölebilir. Fakat koca bir ordunun mukadderatını değiştirecek mühim bir emri yarı yolda bırakarak yaranmak veya ölmek, işte felâketin büyüğü olurdu.

Ester süvari alay kumandanı Osman bey (*) kendi eliyle seçtiği on Türk neferini emrime verdi. Yola, Teli nehrinden, Yordan ovasına çıktığımız vakit askerlere şu talimatı verdim:

- Arkadaşlar vazifemiz son derece mühim ve naziktir. Bir dikkatsizlik ve yanlışlık yaparsak binlerce arkadaşlarımızın kanına girmiş oluruz. Kırk sekizinci fırka karargâhını bulacağız. Bütün mevcudiyetinizle dikkat ve kulak kesiliniz. Emirlerime ve hatta işaretlerine çok dik-

(*) Eski üçüncü ordu kumandanı, halen general.

kat ediniz. Çevik olunuz yolda bir karartı gördüğünüz vakit telaş ve acele etmeyiniz. Bırakın karşımızdakiler bize seslensin... Kimdir o! diye bir ses işitirsek anlarız ki o bizdendir, bizim arkadaşlarımızdır. Onlara ben cevap veririr. Fakat Türkçeden başka bir lisanla seslenirlerse onun düşman olduğunu anlarsınız, cevap vermezseniz. Dört nala ileri gitmeye ve birbirimizi kaybetmemeye çalışırız.

Ve tekrar ettim:

- Gördüğünüz bir karatıya kimdir o! diye bağırırsak kendi hüviyetimizi işşe etmiş dolayısıyla orduya hiyanet etmiş oluruz.

Ödemiş, İzmir ve Aydın havalisinin halis kan Türk çocukları katırlarını mahmuzladılar. Dört nala gidiyoruz. Şimdiye kadar hiçbir muharebede hissetmediğim heyecan. Hiçbir yerde göstermediğim bir ihtiyat ve çekingenlik içindeyim. Hemen yakalanmak veya vurulmaktan son derece çekmiyorum. Acaba korkuyormuyum? Hayır! Fakat bütün şuurum ve benliğimle biliyorum ki burada göstereceğim bir cesaret ve ihtiyatsızlık orduya çok pahalıya mal olacak, sinirlerime tahakküm ederek ve bütün basiret ve dikkatimi bir araya toplayarak gidiyorum.

Arkamda beni takip eden on atlının yüzlerinden ve hallerinden okuduğum Türk cesareti, insanı kendinden kat, kat çok bir düşmana saldırmaya teşvik etmiyor değil...

Fakat hislerimize mağlûp olmuyor ilerliyoruz. Karanlık bütün siyahlığıyla ortalığı kapladı. Toprak yollarda hiç bir şey göremiyoruz. Biraz nehre doğru açılısak İngiliz devriyelerinin kucağına düşmek tehlikesi var, İhtiyaten dağlara dayanarak gidiyoruz. Fakat bu ihtiyat bizi gündüz yaya olarak çıkalamayacak kadar sarp tepelere çıkar-

mis. Kartalların kıpırdayışı, akbabaların telaşlı uçuşları bizi hayretlere düşürdü. Dağların tepelerine çıkmışız. Nerede olduğumuzu bilmiyoruz. Buradan Vadii Ebyaz'ı nasıl bulacağız? Bu karanlıkta bu meçhul diyarda vadinin bini bir paraya; Gelde bunu Ebyaz'ını seç. Fırkanın burada nöbetçileri olması lâzım. Bütün sesimle bağıyorum:

- Nöbetçiii! Nöbetçiii!

On defa, yüz defa haykırıyorum. Çölde Allah arayan Bedevî gibi cevapsız kalıyorum. İçime bir dehşet çöktü. Ordu bize bel bağladı da en hayati bir vazifeyi emniyet etti. İhtiyat derken Allahın dağlarına çıktık. Burada kaybolarak bir felâkete sebep olmaktansa ovada bir düşman kurşunu ile ölmek muhakkaki daha iyi. Hiç değilse vazie yolunda şehit düştü derler. O halde süratle ovaya inmeliyiz. Fakat heyecandan farkına bile varmadan tırmandığımız bu tepelerden at üzerinde ovaya inmek o kadar zor bir şeyki... Bazan yürüyerek bazan at üzerinde kendimizi hayvanların şevki tabiiilerine bırakarak bin müşkilât içerisinde ovaya indik. Arkadaşlarla mal bulmuş mağrubu gibi seviniyorduk.

Yolumuza devam ediyoruz. Yarım saat sonra sol ilerimizde bazı karartılar seçiliyor. Geri dönmek katîyyen olamaz. Uluorta ilerlemekte tehlikeli. Ne yapalım? Atlıları ikişer metre birbirlerinden ayırıyor ve dört nala kalkıyoruz. Karartıların bir süvari keşif kolu oldukları belli oldu. Yüz metre kadar yakınlarından geçiyoruz, fakat hangi tarafın askeri bunlar? Birbirlerinden oldukça ayrı, adeta yayılmış vaziyette ve ağır hareketteler. Hizalarına geldiğimiz vakit hiç ses çıkmadı. Bize ne Türkçe ne de İngilizce hüvüyet soran oldu. Eğer bunlar Türk süvarileri ise eyvah; Büyük bir fırsat kaçırdık çünkü onlardan Vadii Eb-

yaz'ın ve kırksekizinci fırka karargâhının nerede olduğunu pekâlâ öğrenebilirdik ve hatta içlerinden kılavuzda alabilirdik. Fakat eğer bunlar İngiliz süvarisi iseler oldukça büyük bir vartayı atlatmış sayılırdık.

Uzun bir mesafa dört nala gittik. Karartılar gözümüzden silindi. Oldukça geniş bir yola dik bir vadiye rastladık. Acaba aradığımız bumu? Gel de bu kapkara gece içinde harita açta yerini tayin et. Fakat burası aradığımız yer ise muhakkak buralarda bazı devriye ve ileri karakollar bulunması lâzım. Onun için yeni baştan bağıyorum:

- Nöbetçin!... Nibetçiii!. Nöbetçiiii!...

Dereler cevap veriyor, çakallar uluyor. Fakat insan sesi yok. Yürüyüşe devam. İrili ufaklı sayısız dereler, tümsekler ve arızalar geçtik,

Yanıbaşımdaya duran çavuş birden bire seslendi:

- Yüzbaşım, yüzbaşım.

-Nedir?

- Şu solunuzda kıpırdayan bir küme var.

Evet bir karartı görüyoruz ama, pek kıpırdıyor gibi değil. İnsan mı, yoksa hayvan sürüşümü olduğu belli olmuyor. Biraz daha yürüyelim anlaşılır.

Çok ihtiyatlı gidiyoruz karartı büyüyeceğine sabitleşti, küçüldü. Adeta görünmez oldu. Hizalarından geçerken tenorun sesini andıran yüksek bir gürültü koptu.

-Halt...

İşte bunlar İngilizler, bize dur diyorlar. Durmak ta yok cevap vermekte.

Yorgu olan atlara yeniden hız verdik, çala kamçı gidiyoruz.

Solumuzdan, müthiş bir çatırtı koptu:

-Takk... Takır. Takır. Takır...

Kalanlar gazi, ölenler şehit. Dört nala bu ateş yağmurdan kaçıyoruz. Artık ne karaltı, ne makineli tüfek sesi, ne de içimizde burnu kanıyan var. Bir pusuyu böyle bir damla kan akıtmadan atlatmak doğrusu büyük bir şans. Allah versede bu şans bize şu fırka karargâhını da bir buldursa.

Belki daha iki kilometrelik bir mesafa katettik. Bir dönemeçte ansızın bir süvari koluyla burun, buruna geldik. Artık ne kaçmak, ne de koşmak, hiçbirşey,, hiçbir tedbir para etmez. Bir tek çare varsa oda döğüşmek, mümkünse karşımızdakini yok etmek ve sağ kalanlarla fırkaya emri götürmek.

İşte böyle çok zor bir durumda, heyecanımızın son kertesine geldiği bir anda kulaklarımızdan vücudumuzun her tarafına ve sinirlerimizin bütün örgülerine yayılan bir ses işittik:

- Kimdir o!

Hele şükür, artık çıktık. Demek kendilerinden kaçamayacak kadar burun buruna geldiğimiz insanlar Azrail değil, bize yardımı dokunacak olan meleklermiş. Hızır gibi karşıma çıkıp bize kendi öz dilimizle hüviyetimizi soranlar. Bu sodom ve Gomora enkazı üzerinde millî şeref ve anayurt için bin müşkilata göğüs geren silah arkadaşlarımızmış.

Hiç şüphesizki bu mukabele onlarında yüreğine su serpmiş oldu. Birbirimize sokulduk. Karşımızdakilerin başında kırk sekizinci fırka emir zabiti mülâzım Baha bey

vardı. (*) Gökte aradığımızı yerde bulmuş olduk. Fırka karargâhının çok yakınında bulunuyormuşuz. Talih bu... Harpte ve her yerde onun hükmü altındayız, İşte böyle siyah karanlıklar içinde bir tarafı dağlar, bir tarafı sayısız zemin arızaları ile dolu bir yol üzerinde aradığımızın tam üstüne düşmek mukaddermiş.

Karanlık perde, perde çözülüyor, şafak adım, adım yaklaşıyor, ordu hazırlık mevzilerine gelmiş bulunuyordu.

Güneşin ilk ışıkları durgun Şeria nehrinin yosunlu su-ratına çarptığı ve her yeri Lût kavmine mezar olan binlerce tepelik yekparelikten kurtulup şekillerini aldığı şu sırada arzı mevutta yeni bir kıyamet kopmuş, Şeria nehri yeni birmahşere sahne olmuştu.

Güneş altın renkli şualarını Tur tepelerinden bir mızrak boyu yükselttiği vakit Mehmetçikler tasfiri imkânsız bir dehşetle düşman mevzilerine saldırdılar. Sabahın ilk ışıklarında başlayan bu taarruzun hedefi Şeria köprüsünün ilerisinde bulunan düşmanı nehrin karşı kıyısına atmak ve tahkimli mevzileri elde etmekte.

Bir ay evvel gene buralardan Ammana kadar çekilmiş ve orada oldukça üzücü ve yıpratıcı bir mücadeleden zor sıyrılmış olan bir ordunun böyle birdenbire çetin bir hücumla kalkması ancak Türk ordusuna yakışır imtiyazlı bir kahramanlıktır. Bu kahramanlık bir kahpelikle karşılanmadığı ve Türkün ayağına kancık birtekme atılmadığı her zaman ve her yerde mutlaka muvaffakiyetle ve şerefle neticelenmiştir.

(*) *Riyaseti Cumhuri Muhafız Alayında yüzbaşı.*

O sabah düşmanı uykuda bastırmak için her türlü tedbirleri almış olan Türk ordusu ilk sıçrayışta hasmını uyanık ve böyle bir taarruzu bekler görünce belkide bunu karşısındakini fazla uyanık ve ihtiyatlı olduğuna veyahüd harp talihine hüküm vermiştir. Böyle bir talihi mütalaa etmeden evvel hadisenin cerayını takip etmek zaruridir.

O gün tepelerden ovaya inen ve derelerden açığa çıkan kıtlara hiç kusursuz ve noksansız hedefe yaklaştılar. Sabah uykusunun en tatlı saatlerinde düşmanın çoğunu uykuda zannedenler pusuya düşmüş gibi ani ve son derece şiddetli bir ateşle karşılaştılar. Uyuyan yoktu ve düşman ve taarruzu evvelden haber almış gibi hazır ve tetikte idi. Şeria'nın Ser köprü mevzilerinden etrafa saçılan alev insan oğlunun burnunu bile kaldırmasına mani olacak kadar şiddetli idi. Buna rağmen bölük, bölük, tabur, tabur sıçrayan askerler düşmanın tel örgülerine kadar sokuldular, Türkler silahtan ziyade süngü ile neticeyi elde etmek mecburiyetinde olduğundan ateş daha ziyade düşman tarafından geliyordu. Bu ateş kısa bir zamanda birçok dağları devirmiş, bir çok kahramanlar hücum sıçrayışlarında!

- Allah Allah diyerek mabutlarına kavuşmuşlardı.

Düşman en ziyade bizim geçmeye mecbur olduğumuz yolları ve istikâmetleri ateş altında tuttuğu için taarruz çok müşkilata uğramıştı. Türk topçuları Ser köprü mevziinde yerleşmiş olan düşman topçu mevzileriyle çetin bir düelloya girişmişti. Nemrin vadisini münasip yerlerine çok ustalikle yerleşmiş olan Macar topçuları düşmanın ihtiyat ve takviye kıt'alarını tesirli bir atış altına almış bulunuyordu.

Türk piyade kınalarında görülen müthiş savlet her engeli devirecek kadar çetin ve kudretli idi. Bu kudretle

düşmanın ta ön siperlerine kadar sokulan askerler birçok ileri karakolları ve ileri mevzileri çiğnemiş asıl mevziye dayanmıştı. Burada olan bitenlere ancak boğuşma denebilir. Boğaz boğaza, süngü, süngüye, tırnak, tırnağa gelen iki taraf var kuvvet ile bu kanlı savaşı bir an evvel kendi lehine neticelenmesi için çalışıyordu.

Bu döğüşün şiddeti o dereceye gelmişti ki İsa'yı yıkadığı için mağrur ve sakın akan Şeria nehri kızışmıştı.

Kavga'nın mihrakını teşkil eden merkezde bütün güzude zabıt ve kumandanlar birleşmiş, olanca enerji ve iradelerini bir zafer için teksif etmişlerdi. Türk süvarileri ovalarda düşmanın gerisini ve yanlarını tehdit için pervasızca at koşturuyorlardı.

Ordu kumandanı, merkezde bulunan kıt'aların ne bahasına olursa olsun tazyiklerini arttırmalarını ve köprü mevziini birkat daha zorlamalarını kaymakam Atf beye söylemeğe beni memur etti.

İnsan boyunu aşan ekinler içinden dört nala gidiyorum. O kadar çok kurşun yağıyor ki altımdaki hayvancağım şaşkınlığını ve korkudan doğma fazla bir hassasiyet kespettiğini anlıyorum. Bu dehşet içinde, bu gürültü ve cehennem arasında bir an arkama baktım ki karargâh süvari komutanı Avni, atlıları peşine takmış hücum dört nallında piyade siperlerine koşuyor bir kahramanı gerilerde tutmak pek mümkün olmuyordu. Kavga'nın kızıştığını görünce gözü kararmış, iradesini kaybetmiş atlılarıyla birlikte olanca hızıyla uçuyorlar.

-Avni nereye?

- Döğüşe.

- Karargahı kime bıraktın?

- Allaha...

Ve cehennemin ta ortasına girdi. Sonra atlarını bir sırtın gerisine bırakıp piyadelere karıştı, Aslan kafeste güç zaptedilir. Avni de böyle bir kumandandı,,

Burada o günkü döğüşün bilançosunu yapmak ve ordu durumunu tasrih etmekle bir fayda görmüyorum. Bizim için ehemmiyetli olan nokta sarfedilen büyük emek ve fedakârlıkla elde edilen neticeyi mukayese etmektir. Bu neticeler ekseriya teknik sebeplere bağlı görüntülerse de o gün kazanmak için her türlü tedbirler alınmış ve teknik hiçbir yanlış yapılmamış olduğu halde dökülen kanlı elde edilen netice hiç te birbirine uygun olmamıştı.

Bu netice mütalaa edilirken o zaman hatıra bir şey gelmemiş olduğunu ve sadece yapılan büyük baskının düşmanını uyanık bulduğu bir saate isabet etmesi gibi bir talihsizliğe hükmolundugunu tesbit etmek zaruridir.

Bu talihsizliklerin Filistinde olduğu gibi Harbi Umumi esnasında bütün dünya cephelerinde sırrı sonradan anlaşılmış bir çok facialar meydana gelmiştir.

Şimdi artık herkes biliyor ki düşman elindeki silahın en korkuncu, en tehlikelisi bu gizli faciaları doğuran sebepler yani CASUSLUKTUR...

işte harbi umumide Türk ordusu SURIYE Cephesinde iki düşmanla birden cenk ettiğinin farkına neden sonra varmıştır.

Filistin ve Suriye cepheleri. Entrikaların daha ziyade çevrildiği ve casusların daha kesif bir faaliyette bulundukları mıntıkadır. OSMANLI Hükümetleri ana yurtla Müstemleke arasında bir fark gözetmedikleri ve TÜRK'le diğer Osmanlıları müsavi tuttuğu içindir ki ileride hayret

ve dehşetle mütalaa edeceğimiz hadiselerin mesulüdürler...

İlkbahar yavaş, yavaş yerini yaza terk ediyor. Buralarda baharla yazın arasındaki farkı ancak termometreler tayin eder ve güneş hızını alamıyan yangınlar gibi hararet ve şiddetini kat, kat daha arttırır, öyle ki yayla ve tepelerden Şefia ovasına inmek insana fırına girmiş hissini verir. Gerçi bizim kıt'alarımızda çoğu ve karargânımızın bu mevsimde oldukça yüksek yerlerde idi. Gene bu cehen-nem vadisinde bazı karakol ve ileri kıt'alarımız vardı. Hepimiz durum ne olursa olsun makudderatın lehimize dönmesinden ve nihaî zaferin tahakkukundan başka bir şey düşünmüyor ve beklemiyorduk.

Nihaî zafer, harbi umuminin bir parolasıdır. O; ne şekilde tecelli ederse etsin bizim için tarihin vereceği hüküm kafidir.

Türkler cihan harbinin bütün cephelerinde hiçbir milletin hiçbir devirde göstermediği fedakârlık, kahramanlık ve centilmenliği göstermişlerdir. Bize meş'um harpte ister galip desinler, isterse mağlûp, bu tabirin gösterdiğimiz müstesna ceraset, sonsuz bir tahammül ve insanlık yanında, kıymetli her halde pek az olacaktır.

Günler, haftalar geçti.

Gene boş, gene sıkıntılı günler. Gene kızgın güneş, gene gurbet ve derin sessizlik...

Fakat bu sessizlikle döğüşen yılmış insanların sükutu değil, denizlerde kopacak büyük fırtınaları bildirir gibi korkunç manâlar var.

Dünya harbinin dördüncü senesindeyiz. Şimdi bir gün insana bir yıl kadar uzun geliyor. Hele boş geçen bir gün..

Yangın ve fırtına ve zevkli ve hoş şeyler değildi, fakat Türk'ün ezeli şan ve şerefi ve anayurdun haysiyeti hesabına girilen bu kavga muhakkaktır ki, o şeref için ölümü küçük gören insanları bomboş oturmaktan daha ziyade oyalıyor ve bu hay-huyun insan sinirlerine ve dimağına gerdiği perde hasret duygusunu da, gurbet hissini de, yalmzlığıda uyuşturuyor, unutturuyordu.

Bu sessizlikten bir fırtına bekliyoruz.

İşte öylede oldu ve ingiliz taaruzu bu sükutu yırttı, bu durgunluğu canlandırdı ve arslanları yenibaştan şahlandırdı.

Bu defa taarruz nöbeti kendisinde olan düşman, hazırlıklı bir vaziyette bütün kuvvetini Şeria nehrinin kuzeyine geçirerek ve Türk cephesinin en zayıf tarafını bularak kırksekizinci piyade fırkasının sağ cenahından taa Salta kadar gitmişti.

Bu gidiş hiç şüphe yokki o zaman zayıf olan tayyare rasadlarından ziyade ordu vaziyetini çok-yakından tanıyan bir bilgiye dayalı idi. Nemrin vadisine müvazi geniş derelerden ve Yuşa tepesi üzerinden Sait'in gerisine düşen ve oradaki dördüncü ordu karagânını müşkil bir vaziyette bırakarak çekilmeye mecbur eden düşman muhakkak ki cephe vaziyetinin bütün inceliklerine vakıftı. Onun için zayıf ileri karakollarımızı ve zayıf mevzilerimizi bir hamlede çiğniyerek sekizinci kolordu cephesinin gerisine sarkmış ve ordu karargâhını da yerinden oynatmıştı.

Bunu yapmakla beraber külliyetli piyade ve muazzam süvari kıt'alarıyla de kırk sekizinci ve mürettep fırkalara cepheden taarruz etmişti...

Bu vaziyet teknik surette mütalaa edildiği takdirde gerisi ve hattı rüc'ati tehlikeli surette kesilmiş olan kolordunun hemen bu hattı müdafayı tekederek gerilerde, mesele Amman'da yeni bir cephe kurması icap ediyordu. Bu; askeri ve sevkülceyşi bir zaruretti. Fakat sekizinci kolordu bunu yapmadı. Cepheden müthiş bir müdafaayı kabul etti ve gerileri içine, tıpkı muhasara edilmiş müstahkem mevkiller gibi vaziyet aldı, fakat kuvvetini zayıflatmış oldu.

Düşman sekizinci kolordu cephesini yalçın kayalar gibi sarp buldu.

Kolordu cephesinin gerilerinde pervasız at koşturan düşman, Türk cephesinin çözülmediğini görünce şaşkına döndü, ileri gidemedi ve arayada sokulamadı.

Çetin, çok çetin bir kavga başladı.

Şeria ovasını dolduran Avusturyalı süvarilerle muazam piyade kuvvetleri kırk sekizinci ve mürettep fırka cephelerine olanca hızıyla ve dehşetiyle saldırdılar.

Hava kuvvetleri mutatin fevkinde faaliyet gösteriyorlardı. O kadar ki bazı noktalarda tepelere sürtecek kadar alçaklıkları oluyordu. Bu cüret mezbuhane veya nihal'i bir savaşa girdiklerini gösteriyordu.

Düşman kırk sekizinci fırkanın sağ cenahından sekizinci kolordunun gerisini tamamiyle çevirerek muvaffakiyetli ve tehlikeli bir manevradan sonra Türklerin yerinden bile kıpırdamamış olduğunu görerek telaş ve hayretlere düşmüştü. Bu telaş, tabiatıyla şiddete ve şiddet te hırsla dönüyordu.

İngiliz topçusu bütün mevcudiyetiyle ve ağır topları bütün hınçlarıyla ve cephanelerinin olanca zenginliğiyle

siperlerimizi hedef tutmuş, cehennemler yaratmıştı. Bu yangınların himayesinde ön saflara kadar sokulan İngilizlerle aramızda bir çok noktalarda süngü, süngüye çok kanlı döğüşler meydana geldi.

İngilizler daha ziyade mürettep fırka cephesine yüklenmişlerdi. Demek ki bu fırkanın adeden daha zayıf ve işgal ettiği mevzilerin kendileri için daha müsait olduğunu biliyorlardı. Bilmedikleri ve önceden hesap etmedikleri bir şey varsa o da Türkün buradada tekrarladığı şayanı hayret mukavemeti idi.

Biri coşkun ummanlar gibi saldıran, diğeri yıkılmaz sedler gibi mukavemet eden iki kuvvet birbirine çarpa, çarpa kanlı med ve cezirler meydana getiriyorlardı,

Bir aralık bu dalga Türk siperlerinin en kuvvetli noktasına kadar uzandı, Süngüler vücutları parçalıyor, dipçikler kafaları patlatıyor, dipçikler kafaları patlatıyor, fakat bu sed yıkılmıyor, sarsılmıyordu... Filistinde yeni bir PLEVNE doğmuş, yeni bir ÇANAKKALE vücuda gelmişti...

Mürettep fırka kumandanı kaymakam Ömer Lütfü Bey; Türk gibi kuvvetli, aslan gibi cesur ve en asil insan gibi centilmen olan bu kumandanın bir aralık düşman efradiyle boğaz, boğaza geldiği görüldü. Evet bir fırka kumandanı, piyade saflarında ve süngü hücumunda... Ömer Lütfü bey; düşmanının siperlerimize çarpan en büyük savletini parça, parça ettikten sonra telefonla izahat veriyor:

İngiliz binbaşısı, dev gibi bir adam. Cesur, atılgan ve güçlü, üzerime çullandı ve eli başlığıma uzandı.

Ömer Lütfü bey, bu iri yarı binyaşırı boğazından tutup lastik top gibi siperlerin üzerinden fırlattı. Daha sona Beyrut'ta hastahanede karşılaştığım İngiliz binbaşısı Jak dempsey bana ;

- Fırka kumandanınızın cesaretine, soğuk kanlılığına ve bileğinin kuvvetine halâ hayret içindeyim. Bunların hepsinin fevkinde millî ve ırkî bir meziyetine daha şahit olarak Türklerin ne centilmen bir millet olduğunu bir defa daha öğrenmiş oluyorum. Bu kumandanla göğüs, göğüse geldiğimiz vakit gözüm belindeki tabancasına ilişti. Fakat onu kullanmaya lüzum görmedi ve yere düşmüş bir askere kurşun sıkmayı mertliğine yakıştırmadı. Sonrada bana bir dost gibi iltifat etti, Bu ancak Türklere yakışır bir efendiliktir...

O günkü kavgada Türk kolordusunun diğer fertlerinin gösterdikleri celâdet kahramanlık hiçte birbirinden az ve geri değildi.

Miralay Mehmet Bey kumandasındaki yedinci süvari alayı ile, binbaşı Ferhat bey kumandasındaki altıncı süvari ve Osman bey kumandasındaki Ester süvari alayının gösterdikleri harikalar da takdire şayandı.

Altıncı alay Vadii Ebyaz'dan, yedinci alay Kefirin vadi-sinden Şeria ovasına yayıldıkları zaman karşılarında.belki on defa daha çok İngiliz süvarileri ile karşılaştılar. Bizim bu müşkül durumlar karşısında noksan gıda ile beslenen yerli atlarımız ve harbin dördüncü senesinde herhalde ideal bir işe mazhar olamayan efradımız işte bu şekilde her biri fil gibi katanalarla hasımlarına pervasızca saldırdılar.

Yordan ovasında öyle muhteşem manzaralar meydana geldi ki onları, ilerden seyrederken bile insan sinirlerinin

gerilip kopacağını ve heyecandan kalbinin duracağını zanneder.

Küçük cüsseli, büyük cevherli yerli atlar üzerinde devasa katanalara binmiş muazzam ingiliz ve Avustralyalı süvarilere saldıran Türklerin birer göğüs çarpması veya hut birer mızrakla ortadan kalkması beklenirken Arzu Mevutta bir avuş atının ATİLLA'nın süvarilerini andıran bir heybet ve yiğitlikle mızrak oynattıkları, çok tedbiri hücumlar yaptığı görülüyordu.

Cesaret ve maneviyatın maddi kuvvete galebe çalması-
nın en şahane misalini Şeria muhaberelelerinde görmüş ol-
duk.

Türk topçularını unutmak kabil değildir. Onların her biri ve bataryaların her topu adsız ve sayısız tepeler ar-
dında pusu kurmuş düşman topçusuyla boy ölçüşüyor-
du.

Her isimsiz tepenin gerisinden bir adsız volkan fışkır-
yor ve gizli mevzilerden düşmana ateş ve hınç püskürü-
lüyordu.

Gerilerden sarkmasını heran gözlediğimiz düşman her nedense Salt-Eriha şosesine girmemişti. Yedinci süvari alayından bir müfreze karargâh süvari kumandanı Avni-
nin atlılarıyla Alman Asya grubu kıtaatı sekizinci kolordunun gerisini kolluyor ve kolordunun emniyetini koru-
yorlardı.

Sabahtan akşama kadar kanlı ve çetin mahabereler ce-
reyan etti. Düşman cephede mihlanmış kalmış oldu. Şim-
di geriden bizim rüc'at hattımızı kestirmiş olanların gerisi
tehkiye girmiş olurdu.

Güneş küskün, küskün ufuklardan çekilirken o günkü doğuşun bilançosu sadece dökülen iki taraflı kanların bol-luğundan başka birşey değildi.

Gece çok ihtiyatlı geçti. Askerler hem önündeki ateşten silindire karşı koymakta, hemde gerileri kollamakta idi. Onun için hem ileri, hem de geri karakol tertibatı alınmış-tı.

Ortalığın aydınlanmasıyla namluların ateş püskürtme-si bir oldu. Ve gene bütün bir bahar günü durup dinlen-medeyen, fasıla vermeden savaşıldı.

Bu ikinci gün düşman tazyikini biraz daha arttırmış, Türkler müdafaa kudretine biraz daha kuvvet vermişler-di.

İki tarafında hava kuvvetleri, aşağıda çarpışanları na-zarı dikkate almıyan bir gurur ve hırs içinde motorlarını uğuldatıyor, sanki tepelere sürünürcesine geçiyorlardı. İki taraftan bir kaç uçak gökyüzünden toprağa oradanda ebe-diyete göçettiler.

Güneş tepemizden çekilip te ortalık bir defa daha si-yahlara büründüğü vakit iki tarafında vaziyetlerinde esaslı bir değişiklik yoktu. Yalnız sekizinci kolordunun gerilerinde bazı gösteriş harekâtı yapan düşman bu ka-ranlıktaki bizim zayıf müfrezelerimizin tacizatından ne ya-pacağını şaşırarak bir hale gelmişti.

Hele Avni bir avuç atlı ile geceleyin belki on muhtelif noktadan müteaddit baskınlar ve şaşırtmalar yaparak bu büyük savaşa hayli hizmet etmişti.

Avni için bir eğlence teşkil eden bu hareket, ingilizlere, Türk süvarilerinin kolordu gerisinde mühim harekette bulundukları hissini vererek çok işimize yaramış ve bu sayede bir geceyi daha muvaffakiyetle sabah etmiştik.

Harbin üçüncü günü. Kolordunun telsiz telgrafı bütün civar ordulara ve Türkiyenin bertarafına vaziyeti bildiriyor. Vaziyet bu kadar müşkül duruma rağmen lehimizdedir ve muaffakiyet yolundadır. Fakat tehlikenin büyüklüğü asla eksilmiş değildir. Düşman gene gerimizdedir. İaşe sevkiyatım durdurmuştur. Cephane gelmemektedir ve bütün manasıyla rü'at hattımız kesilmiştir. Şu varki bu derece çetin mukavemet gösteren koskoca bir kolordunun bu dayanışı nihayete ermezse tehlike bu defa İngilizler tarafına tevecüh edecektir. Onun için üçüncü günün didişmesi diğeriki günlük boğuşmayı gölgede bırakacak bir şiddet ve dehşet kazanmıştı.

İki tarafta son kozunu oynuyor, son cephanesini ateşliyor gibiydi.

Türk kolordusu o gün mevkiini terkeciecek olursa bu defa artık (Amman)da da tutunmak imkânı yoktu: Çünkü Amman'a gidecek yol İngilizlerin elinde idi. Bu vaziyet bütün Türk ordusunun aleyhine fena neticeler doğurabiliyordu.

Askerler bu korkunç akibeti göz önünde tutuyorlarmış gibi hiçbir fedâkârlıktan, hiç bir kahramanlıktan geri durmuyorlardı.

Gün o kadar uzamıştı ki akşamı olmayacak zannolunurdu. Çünkü bu gün iyi kötü bir netice günü idi.

İki piyade fırkasiyle süvari alayları ve topçularımız eşine az tesadüf edilen bir fütursuzluk ve cengâverlikle o gününde akşam ettiler.

Her yerde kasvet ve zulmeti temsil eden gece, üç seferdir dinlemek yaralan sarmak, ıstıraplara merhem olmak için işimize yarıyordu...

Sabah ezaniyle birlikte Şeria tepelerinden semavata yükselen tekbirler Türkün zaferini ilân ediyor ve bu zaferi bağışlayan Allaha minnetlerini yükseltiyordu.

Düşman büyük fırsatı kaybetmiş ve muhakkak saydığı bir zaferi elinden kaçırmış, geldiği gibi çekilip gitmişti.

Ona geçeceği yolları gösterip, bilmediği şeyleri öğretmiş olan Türk çocuklarının bu kadar çetin bir muharip ve emsalsiz kahraman olduklarını hatırlatdıkları anlaşıyor.

MUSA DAĞI

Burası Musa Dağı Cebelihud. Musanın kavmine ve Fransz WERFEL ırkına arzı mevûdu müjdelediği nokta.

Bu gün burada ak yüzlü, ak başlı bir kahramanlık heykeli duruyor. Kırk sekizinci piyade fırkası kumandanı Miralay Asım bey.

Yanı başında tevekkülün, soğuk kanlılığın, faziletin ve cesaretin timsali gibi sabit ve sakin bir kahraman daha var. Fırka erkânı harp reisi binbaşı Nuri bey. (*)

Ve gene topçu zabiti Sami beyle meşhur bataryası..

Bunlar o gün başlıyan Türk taarruzunun sağ cenahına tesadûf eden kahramanlar.

Mürettep fırka kumandanı Ömer Lütfü bey gene eski mevkiinde. Keçileri tavukları da cephede efendilerinin dizinin dibinde...

(*) O gün şehit olarak şehadet mertebesine eren kıymetli arkadaşlarımız

Atlı ve esterli süvariler, hafif ve ağır topçular, bütün yardımcı kıtalar herşey, herkes o gün başlıyon büyük Türk taarruzunda vazife başında...

Kızgın bir yaz güneşi ortalığı kavuruyor. Lût gölü sıcağından bir sis tabakasıyla örtülü.

Güneşin ilk ışıklarıyla beraber Türk kıt'alan tepelerden ovaya bir sel gibi indi ve düşman hatlarına bir tufan gibi çarptı.

Yiğitlik nöbeti bugün bizde idi.

Bu defaki taarruza dördüncü ordudan başka Şeria'nun karşı sahilinde bulunan Ali Fuat Paşa (*) kumandasındaki yirminci kolorduda iştirak ediyordu. Sekizinci kolordu Eddamiye geçidinin ilerisiyle Şeria Serköprü mevkiini hedef tutmuş, yirminci kolordu Musallaba tepesini elde etmeği gaye edinmişti. Bu siretle cephede umumi bir islah ve tadil vücuda getirilecekti.

Muharebe başladığı vakit düşman oldukça sarsıntılar geçirerek bir müddet mütereddit kaldı. Taaruzun hedefini öğrenmek istiyordu. Bununla beraber İngiliz mukavemeti son derece sıkı oldu. Cehennem gibi sıcak ovada ciddi surette tahkim edilmiş İngiliz mevkillerine hücum ne kadar müthiş olduysa düşmanın yerinden kıpırdatılması da o kadar zor oldu.

Yirminci kolordu kıtaatının mühimi bir çokluğu Musallaba sırtlarına tazyiki başlangıçta çok muvaffakiyetli oldu ve yeknazarda bu sırtların ele geçtiği dahi zannolundu,

(*) Bu gün Konya sayısları general Ali Fuat.

Musadağm gerisinden bütün sekizinci ve yirminci kolduların hareketi aynen gözükmekte idi. Bu mevkiin tarasut hususundaki hakimiyetine şimdilik bir nokta koymak kâfidir.

Sekizinci kolordu Ser köprü mevkiim zorluyor, o derece ki dağ olsa devrilmesi icap eder .Mehmetçikler tel örgülere yaptılar. Bunlar sanki etten kemikten birer insan değil, çelikten, ateşten birer vücuttular.

Düşmanın köprü ilerisindeki mevzilere yerleştirdiği sayısız makineli tüfekler ve bu mevzilere yerleşmiş dinç piyadeler orasını bir cehenneme çevirmişlerdi.

Maddeten artık bir adım ilerlemele şöyle dursun, parmağını kaldırmak bile mümkün değildi, Bu cehennemi körükleyen ve cehenemin bütün ateşini bu acaip ovaya yığan güneşte merhametsiz bir tazyikle mehmetlerin vaziyetini zorlaştırıyordu.

İşte bu durumda yer yer göklere erişen sesler; bu Sadom ve Gomora diyarında ortalığı inletiyordu.

- Allah, Allah, Allah...

Ve bu kızgın güneşin akisleri altında parıldayan Türk süngüleri Mehmetçiklerin kahramanlıklarına nurdan haller gibi taşlar örüyor.

Elleriyle dikenli telleri koparan, göğüsleriyle ölüme meydan okuyan Türkler bir çok noktalarda düşmanı ileri mevzilerinde yok etmişlerdi.

Türk topçuları bu gazada piyade arkadaşlarını himaye için hiç bir fedârlıktan geri kalmıyorlardı. Her sırtm gerisinden bir gök gürültüsü bir alev fişkırıyordu.

- Dane
- İhtiraklı şarapnel.
- Müsademeli!

Kumandanları işitiliyordu.

Karargâhın yanı başında tarassut mevkiini tesis etmiş olan Avusturya ve Macar topçu kıtaatı kumandanı binbaşı Şövalye Von Arnsdorf. Onun en tehlikeli, en nazik dakikalarda bile teşrifatı elden bırakmıyan sükûnet ve soğuk kanlılığı ilk zamanlar bize can sıkıcı gibi geliyordu. Fakat itinalı bir teşrifattan sonra patlıyan hertop mermisi düşmanın bağrında nefes alıyordu.

- Allo Mery (*).

- Burası Avusturya İmparatorluğu ve Macar Kırallığı topçu kıtaatı tarassut mevkii. Ben topçu kumandanı binbaşı Arnsdorf.

-Düşmanın büyük bir kısmı Eriha ile Şeria köprüsü arasında Ser köprü mevkileri gerisinde. Mesafe 6400.

Telefonu alan bu emirleri teker, teker harf, harf tekrarlıyor.

- İstikameti asliden 20 derece solda. Türap zaviyesmide verdikten sonra bir an duraklar gibi oluyor, sonra birden:

- Longrooo!

Bu Langroo, vadinin derinliklerinde gizlenmiş uzun menzilli bir top. Hemen ardından:

- Fener! - Ateş.

(*) Sandalda bir subay olması mecburdur.

Gökleri delen, ovayı hıştırtıya ve gök gürültüsüne boğan bir kükreyişle yol alan koca gövdeli mermi yolunu hiç şaşırmadan düşmanın ta tepesinde patlıyor. Öyle ki orada hasıl ettiği kargaşalığı ve yaptığı tahribatı gözü-müzle görüyoruz, coşuyoruz ve içimizde artık zapdetilmez bir hale gelen sevinç kelimelişiyor:

- Yaşaa!

Bir daha, on defa daha Fener.

Bir defa daha, on defa kargaşalık ve tarumar.

Ve yeni baştan:

- Allo Mery ve yeni baştan bir harp teşrifatı...

Dürbünlerimizi sağa, sola çeviriyoruz.

Piyadeler düşman mevzilerini son derece tazyik ediyorlar. Eğer yarım saat daha bu tazyik devam ederse o mevzilerin düşmesi mahakkaktır. Artık sadece siperden mukavemet kâfi olmadığını anlıyan İngilizler kötü bir akibetten kurtulmak için Lût gölü kenarından ovaya müt-hiş bir süvari akını yaptılar. Avusturalya atlıları Şeria vadisini kara bulutlar gibi kapladı. Bu hareket düşman piyade mevzilerini zorlayan Türklerin arkasını alarak onları çekilmeye mecbur etmek için tek çare idi, Nitekim Lût gölü ile Vadii Kefrin arasında bir Alman istikam taburunu çepeçevre muhasara etmiş bir vaziyet aldılar,

Çok iyi yetişmiş bir fen taburunun düşman eline esir düşmesi aynı zamanda piyade taarruzunda müşkilata uğratacak *çifte* bir felâket doğurabilirdi. Dördüncü ordu kumandanı, tarassut mevkiinden çok iyi takip edilen bu va-

ziyeti görünce Kefrin vadisinde bulunan Yedinci süvari alayına hemen harekete geçmesini telefonla bildirmemi emretti. Süvari alayının yaveri mülâzım Bedri Emin'i (*) telefona çağırdım:

- Kardeşim Bedri, Alman istihkâm taburunun vaziyeti kötü daha fazla dayanamazlar, esir düşecekler. Mehmet beye söylede alayınız vaziyeti kurtarsın. Ordu kumandanının emri bu.

Miralay Mehmet Bey çok ihtiyatlı ve tecrübeli bir askerdir. Onun için Bedri Eminle vaziyeti arkadaşça münakaşa ederken zayıf bir süvari alayının bir fırka atlıya saldırmasının ne dereceye kadar doğru olacağını mütalaa ediyorduk, Ordu kumandanının emri kafi ve tatbiki zaruridir.

İşte yedinci süvari alayı ağır, ağır Kefrin vadisinden ovaya çıkıyor. Mehmet beyin idaresinde göze çarpan bir olgunluk var, İhtiyatlı, fakat metin ilerliyor. Dürbünlerimizi bu alayın hareket sahasına çevirdik. İşte bir alay süvarinin, devasa katanalara sahip birkaç alaya saldırdığını görüyoruz.. Türk atlıları adım, adım, hiç yılmadan ve karşılarındaki kuvvetin üstünlüğünü düşünmeden ilerliyor. Bir noktaya kadar ilerledi. Orada durup yaya cenk yapması beklenirken o kahraman Türklerin yalın kılıç İngilizlerin üzerine atıldığını gördük. Herkesin gözü bu manzaranın azametinde toplanmış herkesin heyecanı son haddesine gelmişti.

Bir alay Türk süvarisi bir fırka İngiliz süvarisine hü-

(*) Birinci Kolordu karagânında kurmay albay

cum etmiş ve o meydanı celâdetle eccdanının ünlü kahramanlıklarını tazelemişti. Manzara cidden muhteşem idi. Bu hâdisde içinde bir dakikanın bir gün kadar kıymeti vardı. Bir dakika, on dakika, bir çeyrek saat iki taraf döğüştü. Mızraklar, kılıçlar hatta atlar göğüs, göğüse çarpıştı. Ve bir avuç Türk atlısı muvaffak oldu. Alman istihkam taburu kurtuldu, piyadeler tehlikeyi atlattı.

Düşman süvarisinin büyük kısmı şeria köprüsüne doğru çekilirken ordu tarassut mevkiinin yanı başında bulunan Avusturya ve Macar topçuları kumandanı Arnsdraf un yeni kumandasını işitiyorduk:

- Düşman süvarisi Kefirin vadisiyle Lût gölü arasında Şeria köprüsüne süratle çekiliyor. Mesafe 5300, grup ateşi.

Ağır ve hafif toplar gümbür, gümbür patlıyor. Mermiler bu süvari kümesinin tam göbeğine düşüyor ve orada zelzeleler, perişanlıklar yaratıyordu. Bütün kıtaların Türk topçularıda aynı hedefe ateş birliği yapıyorlar. Zavallı muhteşem süvari fırkası kırık dökük, perişan ve zayıttı bir vaziyette zorlukla kendisini gözden saklıyan mevzilere çekiliyor...

Dürbünlerimizi bu hakim tepeden sağa, sola çeviriyoruz. Gördüklerimiz şunlar; Musa Dağı - Cebeli Hut, bizimle bir hizada ve tam sağımıza düşüyor. Bugün bu tepeyi Musa değil, çok kahraman bir Türk kumandanı işgal ediyor. Düşmanı fırın gibi cehennem gibi yakan, ovada tazyik edenlerin bir kısmı bu aziz kumandanın askerleri. Yalnız ceserati değil, bilgiside fazla bir kumandan. Düşman ateşi, yakıcı güneş ve susuzluk gibi üç büyük kuv-

vetle çarpışan fırkasını o kadar ustalıklı idare ediyor ki... Vaziyeti adım, adım orduya telefon ediyor ve mütehassıs topograf zabitlerine taş çıkartan bir maharetle yaptığı kro-kileri de raporlarına ekliyor.

Onun vefakâr topçusu Sami beyin daha ilerisinde Se-mih Rüştü beyin (*) bataryaları durmadan gürüyor. Kırk sekizinci fırka çok mükemmel vazife görüyor. Bu mü-kemmelliğe canla başla yardımcı olan fırka erkânı harp reisi Nuri bey, kumandanını ta yanı başında ve Musa Da-ğının tam ortasında kafasile ve bütün mevcudiyetiyle ta-hakkuk etmesini beklediği büyük zafere yardımcı O, dai-ma mütevekkil, daima sakın ve her an vazife başında olan Türk zabıtlığı yüksek hizmetinin, temiz kalbinin ve lekesiz mevcudiyetinin mükafatının Allaktan görecekmış gibi bir anda aramızdan ayrılıyor, Allahına kavuşuyor.

Bir top mermesi onu fanilerin arasından alıp, cennetle-rin şehitlere mahsusu yüce ve ilahi köşelerine götürüyor...

Sol illerimizde mürettep fırka karargâhı ve kumandan Ömer Lütfü bey Müdafaada harukulâdelikler gösteren bir Türk. Bugünkü büyük taaruzda eski cengaverliklerini geride bırakan bir fevkâledeliğe bürünmüş. Fırkası ovada çarpışıyor, o da beraber keçileride beraber. Mürettep fırka taarruz cephesinin sol cenhahını teşkil ediyor. Noksan olan bir şey yok. İhmal edilmiş bir vazife ve kaçınılmış bir fedakârlık göze çırpıyor, Askerler olanca varlıklarıyla ve bütün kuvvetleriyle döğüşüyor, müstahkem mevkilleri zorluyor.

(*) İnhisarlar (Tekel) *Umum* Müdürlüğü barut şubesi *ikinci müdürü*.

Güneş karış, karış yükselerek tepemize çıktı. Hararetinin son derecesine, kızgınlığının son haddine gelmiş bulunuyordu. Cephelerde nisbeten bir sessizlik hasıl oldu. Çarpışanlar melek değil insan, anlaşılan yorgun ve bitgin-midelerine biraz kalori vermeleri lâzım.

Ordu kumandanının meşhur ahçısıda sefer taslarının içinde mutena yemekler getirmiş. Fakat bu sıcakta, bu heyecanlı boğuşmada kimin ağzından lokma geçerken...

Bereket versin ordunun Arap İşleri Müdürü kaymakam Aziz Bey(*) bu müşküli hallediyor ve harbin başkaşey beslenmenin de zaruri olduğunu göstermek ister gibi sefer taslarının muhteviyatını birer, birer gövdeye indiriyor. O kadar ki kendimizde ağız açacak kuvvet göremezken Aziz bey bütün tasları boş olarak geri gönderiyor.

Hamidiye zırhlısından sökölüp yüzlerce kilometre aşarak bin müşkilatla cepheye getirilmiş olan ağır toplar bu taaruzda kendilerinden beklenen vazifeyi fazlasiyle yaptılar.

Deniz üzerinde hareketli hedeflere ateş etmeğe alışmış bahriye topçuları gerilerinde pervasız çadır kurmuş olan İngiliz kıtalarını allak, bullak etti. Onun gücü ve onun eli, sahra toplarının ulaşamadığı bu noktalara kolaylıkla varıyor, düşmanı şaşkın bir bozguna uğrattıyordu.

Önde Avusturyalıların meşhur Langro'su, onun gerisinde Hamidiyenin ağır topları o günkü cenge başka bir heybet veriyor ve piyadelerin şevkini arttırıyordu.

Avusturya ve Macar topçuları, ordu karargâhının yanı başındaki tarassut mevkiinde kumandan Von Arns-

(*) İnhisarlarUmum Müdürlüğünde Müskirat kontrol şefi

drof un idare ettiği, isabetli ve soğukkanlı atışlariyle deniz topçularının maharetli çalışmaları birbirini tamamlayan zevkli hadiselerdi.

Şaşılabacak bir nokta varsa o da bugün Von Arnsdorf un batarya dürbününün ilerlerden daha ziyade gerileri tarasut etmesidir. Hayret.; Gözünü bir dakika bile düşmandan ayırmıyan, imparatorluk ve kiralık teşrifatından bir-, zerresini bile feda etmiyen bu değerli kumandanın gözleri böyle mütemadiyen gerilerde ne arıyordu acaba?

Onun Langrosu matamediyen gürlerken, onun ince hesaplariyle top mermileri düşmanın tepesinde patlarken, arada bir dürbününü gerilere çevirerek uzun, uzun bir şeyler aramasının her hangi bir sebep veya hikmeti olması lazımdır.

Yoksa o gün düşmanın herhangi bir fedai müfrezesi bir geçit bulup arkamızı sarkmıştı? Bu asla mümkün olamazdı. Çelik zincirler gibi birbirlerine ekli Türk kıt'alarını yarararak gerilere akmak mümkün olmadığı gibi cephesi çözülmek derecesine gelmiş bir olmadığı gibi cephesi çözülmek derecesine gelmiş bir ordunun fırsat bulsa da gerilere sarkacak hali elbette olmazdı. Böyle bir şey olsa bile bunu ordunun gelişi güzel bir dürbün tarasudu ile değil daha teknik vasıtalarla bilmesi lâzımdı.

O halde harbin en ateşli bir deminde bu Avustralyalı zabitin dürbününü gerilere çevirmekteki maksadı ne olabilirdi?

Onu ordu kumandanına kendisi söylüyor:

- Ekselans. Musa dağının tam gerisinde ve Yüşa tepesi-

nin biraz ilerisinde bir boyun noktasıyla iki tepe üzerinde bedevî kıyafetli bazı adamların manidar ve şüpheli hareketlerini görüyorum. Bunların tetkiki için emir verilmesi münasip olur fikrindeyim,

Bu tepeler Salt kasabasının biraz ilerisinde idi ve etrafı gayet iyi gördüğü gibi Kudüs'ü çevreliyen tepeleride görüyordu. Orada muntazam remizler halinde duran insanların bir maksadı olabileceği gibi bunların sadece cereyan eden muharebeyi seyretmek isteyen meraklılar da olması muhtemeldi. Bunula beraber çok zeki ve yeteri kadar uyanık bir ecnebi subayın saatlerce dürbününü o istikametlere çevirerek araştırmalar yaptıktan sonra bizi ikâz etmesi de elbette boşu boşuna değildi. Bu sebeple ordu kumandanı, istihbarat subayı Me'mun beyle Salt nahiyesi müdürü Muharrem Beyi (*) telofana çağırarak onlara gereken emirleri verdi.

İstihbarat, kendilerine verilen iz üzerinde yürürken bizde son derece şiddetlenmiş olan muharebe esnasında merakımızı yenemiyerek zaman, zaman dürbünlerimizi tıpkı Von Arnsdrof gibi gerilere çevirerek birşeyler ara-maktan kendimizi alamıyorduk.

Dikkatli bakanların gözüne çarpan şey şu idi: Bazan sağdaki tepede bir kişi ayağa kalkıyor, diğeri oturuyor. Bu sağdakilerin ikiside oturduğu vakit boyun noktasından iki insanın ayağa kalktığı görülüyor, bunların bazen biri, bazanda ikisi oturuyor ve yahut ayağa kalkıyor. Sol-daki tepedeki manzara ve remizlerde diğerlerine benziyor.

Zaman, zaman dürbünle kolladığımız bu vaziyette bir fevkalâdelik olmadığım düşünerek bu muammayı çöz-

(*) *Torbalıda Tüccar,*

mek için emir alan istihbaratın hakikatı meydana çıkarcacğını umut ederek esas vazifemize dalıyoruz.

Yirminci kolordu kumandanı Musallaba tepelerinin elde edilmek üzere bulunduğunu bildiriyor. Halbuki bizim taratan gayet sarih olarak gözüken vaziyet hiç te tatmin edici değil. Gerçi yirminci kolordu kıtaatı Musallaba sırtlarına yapıştı, fakat sırtın gerisinde düşmanın kademeli mevzilerde kuvvetli bulunduğunu ve mühim ihtiyat kuvvetlerinde bu sırtın gerisinde bulunduğunu göremiyorlar. Biz gördüklerimizi kendilerine bildiriyoruz, onlarda tazyiklerine şiddet veriyorlar ve çetin çarpışmalar devam ediyor.

İngiliz teyyareleri bataryalarımızın şiddetli ateşine rağmen bu mevzilerin üzerinden ayrıldıkları yok. İngiliz topçusunda bu mevzileri ateş altına alıyor. İsabetleri tayyarelerin telsizleriyle ayarladıkları anlaşılıyor. Fakat bu bir çırpıda buluşu İngiliz tayyarelerinin maharetine vermek insanın elinden gelmiyor. Etrafı şarapnel bulutlariyle çevrilmiş tayyarelerin üstleri çalıları örtülü gizli topları kolay, kolay keşfedeceğine inanmıyoruz. O halde ne olabilir?

Akşam yaklaşıyor. Ortalık kasvetli bir loşluğa bürünüyor. Fecirle başlayan ve durmadan devam eden, binlerce can ve sayısız fedakârlığa mal olan bu döğüşün o günkü neticesi ne idi?

Eddamiye geçidinin ilerisinde bulunan kıtaat düşmanın burnunun dibine sokulmuş, ileri siperlerinden bağzılarını ele geçirmişti. Yirminci kolordu kendisi için hayatı birmesele olan Musallaba tepelerinin yamaçlarına kadar girmişti. Şeria Ser köprü mevkilerini hedef tutan askerler de tel örgüleri koparmışlar, piyade mevzilerinin ta önlerine kadar gelmişlerdi. Fakat istenilen şey elde edileme-

mis. Yapılan büyük fedakârlığın, gösterilen emsalsiz ve sayısız kahramanlıkların tam bir neticsei alınamamıştı,

O günün gecesi bu esrarlı ve vahşi topraklara sindiği vakit hepimizde hakkını alamamış insanların mahzunluğu ve ruhlarımızda manası güç anlaşılır esrarların tazyiki vardı...

Günlerdir sabırsızlıkla beklediğimiz netice Dördüncü ordu istihbaratından Me'mun beyle, erkânı harp binbaşı Sait bey, Alman erkânı harp binbaşı Fon malçio ve diğer Alman istihbarat zabitleri şu neticeye ulaştı:

Bu casuslar merkezi Kudüs'te bulunan Aranson teşkilâtına mensupturlar. Teşkilâtın reisi Gerşman'dır. Gerşman Camia köyünde bulunan ROÇİLD'in vekili umurunun kâtibi ve yakın dostudur. Elinde, urban arasında rahatça dolaşabilmek için Şam menzil müfettişliği buğday müteahhidi Hazbun'un bir vesikası vardır. Bu vesika Gerşman'm diğer arkadaşları ile birlikte Amman havalisinden buğday mübâyaa edeceklerini gösteriyor. Fakat Amman menzil müfettişi miralay Ziya bey(*) bu vesikanın sahte olduğunu, dördüncü ordu mıntıkasındaki urbanın reisi olan Şeyh sultan'ın oğluda bir kaç zaman evvel böyle şüpheli şahısların buğday tüccarı sıfatıyla kabilelerinde misafir kaldığını ve Lût gölü kıyalarından Eriha ve Kudüs istikâmetlerine geçtiğini ilgililere haber vermiş, nazarı dikkatimizi celbetmiştir.

Türk'ün pençesine düşen caniler hiçbir günahı gizli tutmamışlardır... Gerşman ifadesinde hadiseyi şöyle aydınlatıyor:

(*) *Tapu ve Kadastro mühendislerinde, Emekli kurmay albay,*

- Eriha kasabasından Jozef, Kudüs'ten Zero Bovol, Rozer ve Levin adlarındaki şahıslarla Kefer Kenna köyünden Pollak ve Edelnan isimindeki kimselerle, yine Cauma köyünden Kovarski ile Remle'den Mozes ve Taberiya'dan Josef Fredman adındaki casuslarla bir şebeke teşkil edilmiştir. Vazife esnasındaki parolamız şudur:

Hareket sahasının gerisinde düşman tarafından görülebilecek bir; mevkide

1 - Üç küme halinde bulunmak. Her küme Türk ordusunun bir canahını temsil etmek üzere.

2 - Sağdaki tepede bir kişinin ayakta durması, diğerinin yere yatması sağ cenahımızın ilerlediğini, ikisinin birden ayakta durması bu cenahın taaruza geçtiğini gösterir.

3 - Merkezde bulunan üç kişiden birinin ayakta durması merkezde hafif bir ileri hareket olduğunu, iki kişiyi ayakta durması merkez kıtaatımızın taaruza geçtiğini, üçünün birden ayağa kalkması takviye kıtaatının ve Türk ihtiyatlarının cepheye sokulduğunu gösterir.

4 - Sol tepedeki insanların remizleri diğerlerinin aynıdır.

5 - Her üç tepede birden hiç kimsenin görünmeyişi, cephemizde bir hareket olmadığını gösterir.

6 - Her üç noktada birden, birer kişinin çömelerek oturması ordunun geri çekildiğine delalettir,

Bu altı nokta casusların, düşmanın batarya dürbünü ile görebilecekleri noktadan verilen parolaların sadece bir kısmıdır. Ordu harekâtının en hurda tafsilatına kadar bilinmesi için kararlaştırılan işaretler bu altı esas noktadan harihtir.

Sükûnetle geçen günler esnasında gerilerdeki, karagâhlardaki vaziyeti bildirmek, halk arasında dolaşan şayıları, askerin kuvve maneviyesini, iâşe vaziyetini, gece hareketlerini gelen takviye kıt'alarını da bir raporla biz-zat haber vermek vazifesi Jozef ve Levin tarafından de-ruhta edilmiştir. Bunlar Sait'in kuzeyindeki arızalı araziden geceleri bedevî kıyafetinde ve yürüyerek Şeyh Sultan'ın yanına gelmekte ve oradan müsait fırsat bulur-larsa Lût gölü kıyısından Erihaya geçmektedirler, Eriha-daki istihbarat zabıtine şifahi rapor verildikten sonra doğ-ruca Kudüs'e gidilmekte ve büyük teşkilâtın şefi Aran-son'a mufassal rapor verilmektedir.

Bu casuslardan alınan malûmat ve onlardan ekle edi-len raporlar üzerine dördüncü ordu kumandanının em-riyle Cezayir kahramanı Emir Abdülkadir'in oğlu Emir Said'in fedaî adamlarından Kaid Zeki isminde bir fedakâr yola çıkarıldı. Bu adam işin İngilizlar tarafından anlaşı-lmaması için gayet sarîh hareket edecekti. Bizden aldığı ta-limat üzerine Aranson teşkilâtına mensup Greşman casus çetesinin Türkler tarafından yakalandığını gizlemeyecek ve kendisinin bu casuslar tarafından gönderildiğini söy-li-yecekti. Bundan maada ordu vaziyetine dair, gizlen-me-sinde bir fayda olmayan bazı malûmatı da bildirecekti.

Kaid Zeki bu talimatla yola çıktı ve Şeyh sultan nez-dinde bir gece misafir kaldıktan sonra ileri karakollarımı-zın müsamahası altında düşman tarafına geçti. Üç gün bu fedakâr adamdan bir haber alamadık. Dördüncü günü kendisinden ümüdi kesmiş bulduğumuz bir zamanda çıka geldi ve vazifesinde muvaffak olmuştu. Takındığı sa-mimi tavır, verdiği malumatın doğruluğu, hoşa gitmiş ve bu sefer için kendisine on beş altın bahşiş verilmişti. Kaid Zeki her ihtimale karşı bizzat ordu kumandanı ile görüş-

mekten kaçınarak, Sait'in zenginlerinden Eşref efendinin evinde kalıyordu, bizde geceleri kendisini ziyaret ederek malûmat almakta idik.

Böylece Kaid Zeki on beş gün içinde iki sefer daha yapmıştı. Son dönüşünde getirdiği malûmat son derece mühimdi: Çünkü artık Türk karakollarından ve yahut Lût kıyılarından gizlice geçmeye imkân kalmadığını ve Türk hatlarında son derece bir sıkılık olduğunu Aransona haber vererek özür dilemişti. Bu vaziyet karşısında Aranson. Bu kadar müsait ve bu kadar gönüllü ve işe yarar bir casusu elden kaçırmamak için kendisine şu talimatı vermişti:

- Sık sık haber getirmeye lüzum yoktur. Yalnız cepheye yeni takviye kıtaatı gelirse veya kıtaatın esas duruşunda ehemmiyetli bir değişiklik olursa, bilhassa İstanbul'dan yeni kuvvetler ve toplar gelirse bunları ve bunların geçtikleri istikametleri Safed'de Madam Raşel Rabonoviç'e haber verirsin. Ona kendini tanıtmak için vereceğim parola şudur:

- Ben Kuru üzüm tüccarıyım ve Ar ar'dan geliyorum.
(*)

Aranson Kaid Zeki'ye, vereceği malûmat mukabilinde hak edeceği paralarıda yine madam Rabonoviç'den alacağını ilave etti.

Aranson, Safed'de Madam Raşel Rabonoviç'in evine girildiği vakit kapının sağında arapkârî bir su testisi bulunduğunu ve üzerini örtenbeyaz bez üzerinde R.R. markaları işlenmiş olduğunu söyliyerek yanlış biryere gitmemesini de ehemmiyetle tenbih etmişti

(*) *Ar ar isminde birköy veya kasaba yoktur.*

Talimat üzerine hareket edildi ve bu fedakâr adam bize bir gizli kapı daha açmış oldu. Madam Raşel - Raborioviç, istihbarat zabitlerinden Seyfi bey tarafından tevkif olunarak kargana getirildi.

Kaid Zeki Madam Raşel Rabönoviç-'in ikametgahına girdiği zaman gördüklerini şöyle anlatıyor:

- Safed'in eğri böğrü sokaklarından birinde kapılarından pislik kokusu taşan ve yaklaşanları burnunu tıkamaya sevkeden bir evin kapısını çaldım. Uzun zaman çıt çıkmadı ve kapıyı açan olmadı. Fakat evin içinde ayak sesleri bariz bir şekilde işitiliyordu.

Neden sonra ihtiyar bir kadın kapıyı araladı, şaşkın ve korkarak benden ne istediğimi sordu:

- Madam Raşel Rabonoviç'i görmek istiyorum.
 - Bir arzunuzmu var?
 - Kendisiyle biraz görüşmek isterim.
 - O ihtiyar bir kadındır. Onun kimse ile bir görüşeceği yoktur ki...

- Fakat ben tüccarım, bir ticaret işi için bir iki dakika kendisini görmem icab ediyor.

- Ne tüccarısınız siz?

- Kuru üzüm. • •

- Nereden geliyorsunuz?

- Ar ar'dan

Bu dakikaya kadar karşımda abur bir çehre ile duran, küçük ve çapaklı olan cadolozun bir anda yüzü güldü. Kalın dudaklı ağzı kulaklarına kadar gerildi ve gayri muntazam kirli dişleri bütün çirkinliğiyle meydana çıktı.

O çipil gözler parladı. Tereddüt ve ihtirazdan riyakarlık ve iltifata geçti:

- Hoş geldiniz, safa geldiniz. Biraz içeri teşrif eder bizleri taltif etmez misiniz?

Kapıdan içeri girdiğim vakit gözlerim gayri ihtiyari arap testisini arıyordu. Bir küp kadar büyük, çift kuluplu testinin üzerine hakikaten beyaz.bir keten örtü serilmişti. Bu örtünün üzerine işlenmiş R.R. markası kolaylıkla göze çarpıyordu. Ben kısa bir zaman içinde bu tetkiki yaparken o hilekâr gözler de bu noktayı tetkik ediyor ve gelen adamın ihtiyatkârlığından dolayı memnun ve müteselli oluyordu.

Kötü döşenmiş bir odaya girdim. Burası daha ziyade bir sihirbazın hücreğine benziyordu. Dağınık eşyalar, tozlu kilimler ve eskimiş halılar... yerli raflarda bir sürü eski kitap ve etrafa serpilmiş küçük sandıklar. Beni odaya alan kadın Raşel Rabonoviç'in ablası Ester Rabonoviç imiş. uzun zaman odada yalnız kaldım. Bu esrarengiz muhitte derin bir sessizlik ve insana ürperti veren bir hal vardı. Yerimde mihlanmış gibi kaldım. Bir müddet sonra kapı açıldı ve bir hayal gibi madam Raşel içeri girdi. Yürürken ayaklarının ses çıkarmadığı ve yere basmadığı hissini veren acayip tavırlı ve çok esrarengiz bir kadın. Hiç bir teşrifata lüzum görmeden sordu:

- Ne Haberler getirdiniz?

Sesi ağzından boğulmuş gibi zayıf ve pervasızdı.

Ona düşman karargâhından ayrıldığı tarih ve orada gördüğüm insanları söyledikten sonra Türklerin bir İngiliz taarruzunu heyecanla beklediklerini söyledim.

- Türkler inşallah yakında bu memleketten defolup gidecekler değil mi?

Bu sahte nankör hınçların korkunç ve alçakça bir manası vardı." Cadolozun ufacık gözleri sanki yavaşından çıkacakmış gibi dışarı fırladı, kulak kesilerek bana bakıyordu.

- Elbette; Ona şüphemi var? Onların Filistinden defolup gitmeleri artık bir gün meselesidir?

Haini, göze çarpan dehşetli bir sevinç istila etti. Yerinden fırladı, sofaya çıktı ve bana eliyle kahve yapıp ikram etti.

Ona verilecek bütün malûmatı verdim. Hatta, Seyfi bey tarafından alınan tertibatla bu kadının yarım saat sonra adalet pençesine düşeceğini bildiğimden düşmanın işine yarıyacak bütün lüzumlu malûmatı kendisine verdim. Elleri sevinçten titremeğe başladı.

- Allah büyüktür. Türkler buradan defolacaklar ha! diye söylenmeye başladı. Tekrar dışarı çıkarak kısa bir müddet sonra odaya döndüğünde sağ elinde tuttuğu sarı altınları bana verirken:

- Cenabı hak sizi bahtiyar etsin, ileride hizmetinizin daha büyük mükafatını göreceksiniz, diye bir de iltifat savurdu.

Kahveler içilmiş, söylenecek sözler söylenmiş, alınacak alınmıştı. Tekrar buluşmak üzere veda edip ayrılırken.

- Barbarlar inşallah yakında memleketimizden cehennem olacaklar, demesi kulaklarımda uzun akisler yapıyordu.

Bu nankör kadının barbar dediği insanlar, kendilerine cennet hayatı yaşatmış ve geniş bir refah vermiş olan Türk'lerdi... Seyfi bey mahiyetindeki sivil memurlarla Raşel Rabinoviç'in kapısına dayandığı vakit fazla beklemedi, fırsat ve zaman kaybetmedi. Kapıyı kırdı ve içeri girdi, canileri bütün vesikaları, sandık, sepetleriyle yakaladı ve süratle Salt'a yolladı.

Raşel orta boylu, bıyıklı denecek kadar tüylü, kırıksık yüzlü, küçücük gözleriyle münasip koca bir burun ve çirkin denemiyecek kadar çirkin bir kadın. Gözlerinde hilekârlığın, şeytanetin bütün manaları okunuyor. Son derece ürkek ve muhteris. İşlediği büyük cinayetin yükü altında ezilmiş gibi bilgin ve solgun. Ölümle karşılaşmış gibi perişan. Fakat Türk'ün en büyük günahı olan müsamaha ve âlicenaplıktan da bütün, bütün ümidini kesmiş değil Odaya girince hainlere mahsus bir tereddüt ve sakınca içinde elleriyle beş on temenna savurduktan sonra ilk sözü:.

- Allah yansurussultan; oldu.

Türk zabitleri kendi orduları, kendi öz kardeşlerini aleyhine en büyük kahpeliği işleyen bu nanköre karşı vakur ve ağır başlı bir nefretle mukabele ettiler, Fakat Alman istihbarat zabitleri, en basit muameleden en galiz hakaretler savurmaktan kendilerini menedemediler. O kadar ki casus kadının korkudan kalbi durup öleceği zannedilirdi. İrin gibi sarılaşmış bir suratla sokak köpeği gibi titremeğe başlamıştı.

Kendisine işlediği cinayetleri, burada noksansız ve hiç gizlemeden itiraf ettiği taktirde Hakkında hayırlı olacağı anlatınca o gene şuursuz bir eda ile:

- Allah yansurusultan, demekten kendini alamadı.

İKİNCİ BÖLÜM

SİMİ SİMON

GAZZE MUHAREBELERİ BAŞLARKEN

"Arz-ı Mev'ud" temmuz güneşinin cehennemî sıcağı altında kavruluyor.

Anadolu'nun dört bucağından derlenmiş, Kop dağlarının serin eteklerinde, İlgaz'ların karlı yaylalarında ömür sürmüş Türk delikanlıları bu kızıl alevli çöllerde üzerlerine düşen mukaddes vazifeyi büyük zorluklar ve mahrumiyetler içinde tam bir itaatle başararak vatan aşkının sonsuzluğunu bütün cihana bir kere daha gösterecek...

Kahraman Mehmetçik, karşısında medenî dünyanın imkânlarına sahip bir düşman ordusunun, ardında su borusu türüyen asfalt ve demiryollarıyla beslenen üstün kuvvetlerine karşı, yalnız malzeme, cephane ve silâh noksanıyla değil, hattâ bir yudum suya bile hasret çekmeyi de göze alarak milletine yeni destanlar yaratmağa hazırlanıyor...

O biliyor ki... Askerlik : Türk milleti için başarılması zarurî olan bir namus borcudur.

O biliyor ki... Üç kıtada bayrağını şanla şerefle dalgalandırmış, at oynatmış olan ecdadı, bu namus borcunu en müşkül şartlar içinde de daima şerefle ödemiştir...

O biliyor ki... Bütün maddî kudretlerin bol cevheri kendi damarlarındaki asıl kanda mevcuttur...

Düşman topları mevzilerimizi dövmeğe başladı...

Atışlarda o derece isabet var ki!... Sanki ateş mevzileri, gözetleme yerleri ve karargâhlarımızın krokileri elimizle

düşmana verilmiş gibi... Hep o korkunç düşman topçusunun amansız ateş baskısına hedef teşkil ediyor... Bilhassa ağır Macar bataryamızın minare üzerindeki yerinin keşfedilmesi hayret uyandırdı!..

Bütün bu isabetler acaba tayyare istikşaflarından mı mümkün olabiliyordu?. Düşman piyadesi cephenin en zayıf noktasını buldu!.. Ebuhüreyre ve Tellişseria arasında bir çevirme hareketine de başladı. Bereket versin süvari tümeni komutanı Esat Beyin kahraman atlıları, mukabil bir hareketle bu müşkül durumu bertaraf ettiler.

Bombardıman, gecenin ilerlemesine rağmen hâlâ devam ediyor. Cephe komutamızın karargâhına bombalar yağmakta... Düşmanın, vaziyetimizi bu derece teferruatına kadar tesbit etmiş bulunması hiç de hayra alâmet değil!..

Dört gündür, cephede derin ve mânâlı bir sükût var...

Bu sessizlik, tıpkı büyük fırtınalardan evvel denizlerin insana korku veren durgunluğuna benziyor...

Askerler, güneşin yer yer meydana getirdiği seraplarla oyalanarak, sanki savaşı unutmuşlar, tatlı ve hazin bir âlemin sonsuzluğuna dalmışlardı...

Düşmanın faaliyeti âdeta felce uğramış gibi...

Keşif kollarımızın bütün gayretlerine rağmen hiç bir taraftan düşmanın bir teşebbüs veya hazırlığı sezilemiyor...

Toz bulutları arasında vazife gören nakliye birlikleri, iase ve cephane noksanlıklarını da ikmal ettiler.

Havada korkunç fırtınalara gebe olan denizlerin durgunluğu hâlâ devam ediyor.

İLK ŞÜPHELER

Bugün Boşkomutan vekili Enver Paşa ile 4'üncü ordu komuta heyeti, cepheyi teftişe gelecekler...

Bir hafta kadar uslu yılanlar gibi, " Arz-ıMev'ud'un kül renkli derelerinde pusu kurmuş olan düşman bataryaları, birdenbire kasırgalar kopararak etrafa' ateş ve ölüm püs-kürtmeğe başladılar..! Havada hemen peyda oluveren düşman teyyareleri; sanki misafirlerimizi karşılamağa çıkmış gibi tepelerin de birer ölüm çemberi şeklinde vı-zıldayarak bomba yağdırıyorlar... .

Esasen evvelden aldıkları emir üzerine hazırlanmış bulunan kıtalarımızın; düşmanın bu anî harekâtına tamamen aktif şekilde karadan ve havadan kahramanca mukabele ediyorlar. Hele şahikalar yararâtan Türk topçuları, açık mevzilere dahi çıkararak ateş ettikleri görölüyordu.

Piyade mevzilerimizde de, her günküne benzemiyen fevkalâde bir hal vardı. Kıtalar her yandan cephenin muhtelif yerlerine nümayiş ve keşif taarruzlarına geçildi,

Gazze ile Tellişşeria arasında iki gün şiddetle ve ara vermektesiniz devam eden kanlı boğuşmalar sona erdiği zaman teftiş de bitmiş bulunuyordu. Bu son hâdise, - şükür olsun - ordu kurmaylığının esaslı olarak nazarı dikkatini celbetti. Demek ki, Başkomutan vekili Enver Paşanın İstanbul'un harereti ve cepheye varışı, düşman istihbaratı tarafından adım adını takip edilmişti, . ,

Düşmanın kaleyi içinden fethine uğraşan faaliyeti bize, küçümsemeğe imkân olmayan kayıplar verdiriyordu. Öyle ki, bu yüzden işlenen feci cinayetlerle, kanlı tahribatın yekûnları, Türk ordusunda çok müthiş bir icmal hanesi meydana getirmekte...

3'üncü tümen komutanı Refet Bey, seçkin bir bölüğün başında beni, *Gazze* cephesinde, Tellişşeria ile Bürrüsseba arasında bulunan boşlukta bir oyalama mevzii almağa memur etmiştir.

223 cesur erden teşkil edilmiş bölüğümle yeni mevzii-me hareket ettim. Ortalık karanlıktı. Bütün gece devam eden sıkı yürüyüşten sonra, vazife aldığım bölgeye ulaştım. Bu hareket esnasında düşmana gözükmemek için en ufak bir tedbiri dahi ihmal etmiyerek ne lazımsa yapmıştım. Fakat sabahleyin bir de ne göreyim!.. Bir İngiliz Bölüğü ile karşı karşıyayız!..

Fon Kreys Paşanın karagâhının biraz ilerisine henüz yerleştirilen serî ateşli bir tayyere dâfi batıramız da, numara erleri daha noksanlarını bile tamamlamadan, şafakla beraber düşman topçusunun şiddetli ateşine hedef olmuştu... Buna benzer daha birçok çeşitli hâdiseler birbirini kovalayıp gidiyordu. Öyle zamanlar geldi ki; cehpe gerisindeki menzil noktalarımız, cephane kollarımız dahi bu esrarlı ve hiyanet dolu gözlerden gizlenememeğe başladı. En ufak ve mevziî hareketlerimize varıncaya kadar, düşmanın malûmat elde etmiş olması, umumî vaziyetimizi cidden tehdit eder bir hale gelmişti.

ÜÇÜNCÜ GAZZE MEYDAN MUHAREBESİ

Sina cephesi üçüncü defa yine Gazze ile Tellişşeria hat-tında baştan başa sarılmıştı. İngiliz ordusu hazırlığını ik-mal etmiş olduğu halde sayıca üstün kuvvetlerle şiddetli bir taarruza geçti. Cehpe vaziyetimizden o derece malûmatdar olarak ilerliyor ki... Nisbeten zayıf noktaları-mız hemen keşfediliyor; derhal buralara çullanıyor ve çe-virme hareketlerine teşebbüs ediliyordu.

Şafakla beraber başlayan ve gecenin geç saatlerine ka-dar devam eden çetin meydan muharebesi, fazılâsız dal-galar ve korkunç fırtınalar şeklinde, mevzilerden mevzi-lere, göğüslerden göğüslere çarpa çarpa, kanlı bir boğuş-maya inkılâp etmişti. Topların gürleyişleri, "Arz-ı Mevûd" un senelerdir istirahatete dalmış esrarlı sinesinde, âsabları parça parça eden akisler yaratırken, piyade ve makineli tüfek ateşleri garip bir hışıltı halinde uzayıp gi-diyordu. Çevik ve cesur Türk atlıları, fil gibi katanalara binmiş düşman süvarilerini darmadağınık etmişlerdi. Bu kanlı boğuşmanın sonu alındığı vakit zafer Türk tarafında kaldı.

Bir mahşer yerini andıran Gazze ovalarında Mehmetçi-ğin iman dolu göğsü, şanlı bir bayrak şeklinde tekrar dal-galanmağa başladı.

İPUCU

Üçüncü Gazze meydan muharebesi esnasında geçen iki hâdise hislerimi ve kafamı uzun uzun oyaladı. Bunlar-dan birincisi, "nankörlük ve hiyanet", ikincisi de "insanlık ve kadirşinaslık" nümunesidir.

Muharebenin arifesinde, makineli tüfekle takviye edilmiş kuvvetli bir müfrezenin başında sahilin gözetlenmesine memur edilmiş bulunuyorum. Gözetleme bölgem: Frenk incirleriyle çevrilmiş Sedut köyünden, Gazze'nin çimenli kıyılarına kadar uzanıyor. Ve aynı zamanda cephenin çekilme hattını teşkil ediyordu.

Muharebe başlar başlamaz, muvakketen emrine girdiğim komutan Tiller'den bir emir aldım, bu emirde: bulunduğum mıntıkeyi derhal terkederek cepheye yetişip, sol kanatta açık kalan bir noktayı kapatmam bildiriliyordu. Gözetleme bölgemden süratle ayrılırken, evvelâ Arap köyü olan Sedut'tan ve sonra da mâmur Yahudi köylerinden geçtik.

Sedut'ta halk yolun iki tarafına dizilmiş ellerindeki bakır bakraçlardan bize süt, yoğurt ikram ediyorlar, yan çantalarımıza taze portakallar dolduruyorlar. Kadınlar arkamızdan şöyle bağıryorlardı:

- "Zafer Allahındır... Nurset sizindir. Mertliğinizin şahidi Allah'tır... Bizi düşmana çığnetmeyiniz!,- Bu heyecanlı sözleri uzun çığlıklar ve lü lü lü... lü lü... Sesleri takip ediyordu.

Ruhlarımızı doyuran, erlerin şecaatini kamçılayan bu samimî hitaplar, hepimize şevk ve gayret verdi. Âdeta çeliklenmiştik. Bunu müteakip Yahudi köylerinden geçtik. Arapların çamur yığını halindeki evleri, kıldan örülmüş cadılarına mukabil Yahudi köyleri tıpkı İstanbul'un Erenköyü, İzmir'in Buca'sı gibi çiçekli bahçeler, nefis bademlikler içinde zarif köşklerle, muazzam binalarla süslenmiş birer mamure idi.

Filistin 'in hayat fışkıran zengin bölgelerinde yıllardır himayemizde: adalet, emniyet ve hürriyet içinde lâıyk ol-

SİMİ SİMON

duklarından çok daha fazla bir refaha erişmiş bulunan bu Yahudiler, bize bugün için küskündü?!..

Yakut renginde Türk kaniyle sulanmış, bu topraklarda vatani uğrunda hiç bir fedakarlıkta bulunmayan, cennet hayatı süren bu kavme acaba ne yapmıştık?!,..

Bizler kan ter içinde cepheden cepheye koşarken, mağlubiyet ve perişanlığımızı bekler hissiyle, en ufak bir yarım ve alâkadan kaçan bu sefil guruh karşısında ve böyle bir günde insanın elinden iğrenmekten başka ne gelebilir?..

İçim bu hislerle dolup boşalırken, iki Yahudi getirdiler. İleri Karakol ve keşif vazifesine gören takımın erleri tarafından yakalanan bu iki hain, sahilde gizlenerek ellerindeki fenerlerle düşman kuvvetlerine bir takım işaretler vermekte imişler.

Onları derhal sorguya çektim. Oldukça cüretli tavırlar takınarak cevap vermeğe tenezzül etmiyorlardı. İngilizlerin muzâfferiyetinden o derece emin idiler ki... Nasıl olsa kısa bir zaman sonra kurtulacakları hissiyle sükût ve inatlarında mütamediyen ısrar ediyorlardı.

Bilhassa bu iki küstahın, henüz başlamış olan üçüncü. Gazze meydan muharebesinin neticesini görmelerini çok arzu ederdim doğrusu...!

Yolumuza devam ederek tam zamanında, 16'ncı Rüştü Beyin tümeni ile 3'üncü tümen arasında, bize tahsis edilen mevzie girdik. Başlangıçta zayıf bir piyade ateşine maruz bulunan bu nokta, şiddeti gittikçe artan bir ateş baskısı karşısında kalmağa başladı. Güneş Akdeniz ufuklarına gömülmekte iken, mevcudu bizimkinden üç misli fazla

olan bir düşman birliğinin taarruzuna uğradık. Bölüğüm, insan takatinin çok üstünde bir sabır ve metanetle çarpışıyor ve sözle anlatılması mümkün olmayan büyük kahramanlıklar göstererek dayanıyorlardı.

Bu suretle iki kanadımızda bulunan iki tümenimizin arkasına sarkmak isteyen İngilizlerin bu tehlikeli teşebbüsü akim bırakıldı. Fakat kırktan fazla yaralı ile otuz şehit vermiştik. Gaiplerimizi ararken mevzilerimizin çok yakınında, bir dere içinde, yaralı bir İngiliz yüzbaşı ele geçirdik.

Yukarıda "insanlık ve kadirşinaslık numunesi" diye kaydettiğim hadise, işte bu İngiliz yüzbaşısına aittir.

Esir olarak sorguya çektiğim bu piyade yüzbaşı, karşımda ayak ayak üstüne atmış, mağrur bir tavırla sigarasını içiyor ve sert sert konuşuyor... Adı Ceymis Puzi, Livarpol'lu hâlis kan bir İngiliz'di..

Ağızından işimize yarayacak en ufak bir sır almak mümkün değil... O, en müşkül ânı sayılan bu durumu karşısında bile hiç bir karakter zaafı göstermeden isim ve hüviyetten başka sorulanların hiç birine cevap vermiyor... Mert bir asker, münevver bir insan ciddiyetiyle işi kısa kesti:

- İngiltere'yi ve İngiliz ordusunu alâkadar eden hiç bir-sir ifşa edilemez; ben eserim, hakkımdaki muameleye boyun eğmeğe mecburum...

Sol kolundaki yarasının müthiş ısırap vermekte olduğunu görüyordum. Mertçe dövüşerek yara almış ve ancak bu suretle esir düşmüş bir insana, düşman da olsa işkence çekirtmeğe hakkım yok... Onun için fazla ısrar etmeden onu sargı merkezine gönderdim..

Ben de yara almıştım. Bir hafta sonra Vâdii Sarar'daki Kızılay hastanesinde esir yüzbaşı Ceymis Püzi ile yanyana yatıyorduk.

İsimlerini her zaman saygı ile andığım İstanbullî meşhur doktorlarından Hafız Cemal Beyle, Tıp Fakültesi profesörlerinden Akif Şâkir Bey, milliyet ve mezhep ayırmaksızın aynı ihtimam ve şefkatle bizi tedaviye uğraşıyorlardı. Daha bir hafta evvel, Gazze'nin isimsiz derelerinde birbirinin boğazına sarılan iki düşman subayı şimdi de Kızılay'ın sıcak kucağında gayet sâkin, dost olmuşlardı.

Yüzbaşı Ceymis Püzi, sessizliğini ve gururunu yavaş yavaş terketti. Türklerden gördüğü insanlık, ona, düşmanını karşısında dahi asaletini kaybetmeyen bir milletle karşı karşıya bulunduğunu ihtar ediyordu.

Sağ kalçamdaki yaram dolayisiyle artan acılarım tahammül edilmez bir hal almıştı. Ceymis Püzi de benimle beraber üzülüyor, beni teselliye uğraşıyordu. Böylece samimiyetimiz bir hayli ilerledi. Bundan istifade ederek birgün, kendisine askerî kıymetimiz ve manevra kabiliyetimiz hakkındaki fikrini sordum:

- "Çok mükemmel doğrusu, fevkalâde buluyorum. Hele bir Alman komutanı yetiştirdiği 10 uncu tümenin tahminlerin çok üstünde biri muvaffakiyete ulaşmıştır." - diye kıtalarımız arasında isabetli mukayeseler yapıyor. Bizden bile gizlenmesi icap etmiş bulunan birçok hareketlerin en ufak teferruatına kadar birer birer sayıyordu.

Esir İngiliz yüzbaşı 10'uncu tümenimizin bir Alman komutanı tarafından yetiştirildiği noktasına kadar, bütün bu malûmatı acaba nereden edinmişti !..

Hayretimi gizleyemedim ve öğrenmek istedim;

- "Elde ettiğimiz esirlerden." - dedi.'

Bu cevap beni tatmin edemezdi. Kendi kendime:

- "Allahım!... Bu ihaneti irtikâp edenlerin cezalarını bana göstermeden canımı alma!" - diye, içim yanayana Allah'a yalvardım.

Savaşın başladığı günden beri, olup biten bütün garip ihanet ve cinayetleri kendisine anlattım; bu suretle belki ağzından bir şeyler almak istiyordum:

- "Bu hususlar, kıta subaylarından ziyade kurmayların bileceği şeylerdir". - diye, mevzuu değiştirerek, memleketinden ve ailesinden bahsetmeğe başladı.

Bir gün yine Kızılay çadırlarının önünde, doktor Hafız Cemal ve Âkif Şâkir Beylerle birlikte dördümüz çay içiyorduk. Konuşmamız dönüp dolaşıp harbe intikal etti." Masamızda öyle bir samimiyet havası esmekteydi ki... Bundan istifade ettim: .

- "Mister Ceymis; malzeme, silah ve insanca bizden çok üstün bir durumdasınız. Fakat bunlardan daha mühim bir silahınız da var sizin.." dedim.

Zeki adam, benim ne istediğimi pek iyi sezmişti:

- Yoksa benim henüz duymadığım yeni bir silah mı keşfedilmiş?

Yüzbaşı alaylı bir tavırla dilinin ucuna kadar getirdiği cümleyi çıkarmakta biraz daha sabır gösteriyordu; Ben sözüme devam ettim:

- Meselâ buraları bizim ülkemiz. Sayemizde mesut ve rahat yaşayan halk size çok daha yakın, bize de o nisbetle uzak... Hatta, kuvvetli ve mert bir düşmandan daha tehlikeli.

Diye, izaha çalışırken, yüzbaşı beni fazla üzmiyerek meseleyi halletti, O, vatani uğruna bir an bile canını düşünmeyen temiz ve mert insanların değerini çok iyi kavramış bir duygu ile kendinden geçerek ağzından şu sözleri kaçırdı:

- Evet, mütalâanız doğrudur. Fakat bu kabahat sizindir... Siz, koynunuzda zehirli yılanlar besliyorsunuz!.. Onların bile bile zehirli kalmasına siz müsaade ediyorsunuz... Şu halde bunların ilk fırsatta sizi zehirliyecekleri gayet tabiidir. Daha uyanık olunuz!..

Yüzbaşı konuşurken, hayretle onun yüzüne bakıyordum. O, iradesine sahip ve sarfettiği sözlerden en ufak bir pişmanlık duymuyordu. Bilâkis asıl bir milletin kahraman ve temiz duygulu evlâtlarının böyle kahpece arkadan vurularak öldürülmesine razı olmayan ve mertçe savaşarak kazanılmamış bir zaferin, kıymetsizliğini idrâk eden bir haleti ruhiye içinde azap duyuyordu.

CASUS PEŞİNDE

Vâdii Sarar'daki Kızılay Hastanesinden Kudüs'te bulunan birinci Vatan cerrahi hastanesine nakledildim.

Ordu karargâhı, bu tarihî şehrin, bir tarafı engin Lût denizi sahillerine ve bir cephesi de Jerusalem'e bakan meşhur Tur tepesinde inşa edilmiş bulunan Alman sara-

yında bulunuyordu.

Yüksek zekâ ve kabiliyetinin hayranı,olduğum aziz arkadaşım Çobanoğlu Zeki Bey (*), 4'üncü ordu ikinci şube müdürü idi. Benim hasta haneye yattığımı duyunca koşup geldi. Uzun uzun konuşup hasretimizi giderdikten sonra, benden cepheye dair malûmat istedi. Ordu kurmaylığının birçok kaynaklardan elde etmekte olduğu haberlere ben ne ilâve edebilirdim. Fakat ısrar etti. Yüksek zekâ ve fevkalâde iktidariyle genç yaşında bütün ordunun sevgi ve itimadım rıyasız olarak kazanmış, olan bu temiz ruhlu silâh arkadaşına, kafamın erdiği şeyleri dilimin döndüğü kadar anlatmağa amade olduğunu söyledim.

O, maneviyatımızın sarsılıp sarsılmadığım öğrenmek istiyordu:

- Cevat, cephenin durumunu nasıl görüyorsun? Askerimizin mâ neviyatı düzgün mü?

Dedi

- Maneviyatımız mükemmel hamdolsun... Zaten şimdiye kadar ne zaman bozuldu ki... Var yok, aç tok, ölünceye kadar dövüşüyoruz. Yalnız ordunun bu yüksek feragat ve fedakârlığı yanında daha hassas bir idareye ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Aksi takdirde bütün maddî ve mânevî varlıklarımızı boşyere harcamış ve mahvetmiş oluruz...

(*) İzmir mevkii müstahkem kurmay başkanı iken gece teftiş esnasında bir kaza kurşunuyla şehit olmuştur; Allah rahmet eylesin.

Çobanoğlu Zeki Bey bu karışık ifademden ne kasdettiğini anlamamakta haklı olduğu için hayretle sordu:

- "İaşe ve cephane hususunda mümkün olan her tedbir alındığı için sıkıntı çekilmiyor. Karargâhlarda vazifelerini hakkıyla yaptıklarını zannederim." - dedi.

Hepsinin doğru olduğunu, hattâ yüksek komutanın enerjisinden memnunluk duyulduğunu ben de tasdik ettim. Ancak cephe gerilerinde mütemadiyen arkadan vurulmakta olduğumuza dair kanaatin gitgite fazlalaştığını ve bu yüzden de hiç de temenni edilmeyen bir bedbinlik doğabileceğini yarım yamalak anlatmağa çalıştığımı görünce, azap ve teessür duyarak hayret ediyordu:

Rahman köylerini bilirsin. Buralar halkının, Türkler kadar cesaret ve samimiyetle çalıştıkları malûmdur. Yahudi köylerine gelince: Bunlar da devletimizin yüksek himayesinde milletin misafirperverliğine nâil olmuş, hepsi de bir yurt sahibi olarak mesut ve rahat yaşıyorlar, ihanet etmelerine de hiç bir mâkul sebep yok. .. Yoksa bunlardan mı şüphe ediyorsun?

Hakîkaten gayet mantıkî olan bu asîlâne mütalâa, beni en aziz bir arkadaşşıma karşı isyan ettirecek kadar asabımı bozmuştur: ;

- "Evet".. - dedim.

- Bunlar, Hazreti Musa'nın Hût tepelerinden kendilerine tebşir ettiği "Arz-ı Mev'ud" rüyasının tahakkuk edeceğine inanarak bekliyorlar...

Bu sözlerimle ona, ordu istihbaratının bu cihete lâzım gelen ehemmiyeti vermediğini izah etmiş oldum.

O esnada bu iç acılarıma acı katan kalçamdaki yaranın bana pek fazla ısırap verdiğini hissedene, Çobanoğlu Zeki Bey, boynuma sarılarak gözlerimden öptü. Ve giderken:

- "Konuşmandan çok istifade ettim. Vaziyeti aynen ordu komutanına arzedeceğim; müsterih ol Cevat.." diye yammdan ayrıldı.

O otomobile binerken, bir Fransız hemşiresi pansıman için yaramı açıyordu.

* * *

Âliye'nin garbında bir Maroni manastırına ait şirin bir köşkteyim. Burada iki ay hava tebdili yapacağım. Dinlenmeğe o kadar ihtiyacım var ki... Cebellilübnan'ın mis gibi kokan tatlı havasında, uzaklardan Akdenizi seyrederek kendime gelmeğe çalışıyordum. Fakat talih!.. Burada da yetişti. Geleli henüz bir hafta bile olmamıştı; bir sabah kapıda bir inzibat eri beni görmek için sabırsızlanıyordu; ne istediğim sordum, bana :

- "Üsteğmen **Cevat Rıfat Bey** siz **misiniz?**" Dedi.

- Evet, benini...

- Tümen karagânından acele sizi istiyorlar. Yarım saat kadar hazır olup, Şam'a hareket edecek olan trene yetişmenizi tebliğ etmemi emrettiler.

İnzibat erine fazla bir şey sormam doğru olmayacağını, hattâ lüzumsuz olduğunu düşünerek: - "Bu işde bir yanlışlık olsa gerek..." - dedim ve bir an evvel hazırlandım.

Tümen karagâhında yedek teğmen Aşkî Naili Bey (*), Şam'daki 8'inci kolordu karagâhına tâyin olunduğumu ve

(*) Hâlen. Ankara tiler Bankası umum müdürüdür.

yarım saat sonra hareket etmekliğim için ordudan emir aldığımı bir kere daha tebliğ etti.

Hatırımdan geçiremeyeğim böyle bir durum karşısında şaşırmıştım. Nihayet olsa olsa bu bana Çobanoğlu Zeki Beyin bir azizliği olacağı kanaatine vardım.

Sırtımda bir Avusturya askerî kaputu, ayaklarımda ka-im pençeli postallarla Şam'da bulunan 8'inci kolordu karargâhına geldiğim zaman birinci şube müdürü Asaf Beyle karşılaştım. Sarıldık, öpüştük. İstanbul'a hava hizmeti emrine verdiğini ve kendi yerine benim tâyin olduğumu bildirdi. Beni alıp birinci şubeye götürdü:

- "İşte arkadaşların,... İşte makamın... Onlar sana her türlü izahatı verirler. Çok az vaktim kaldı, ben derhal ka-çıyorum." - diyerek ayrıldı.

Böylece ufak ve ânî bir merasimle cephenin emniyetini ve cephe gerisinin ağır meşguliyetini taşıyan yeni vazifeye başladım. Burada göstereceğim küçük bir ihmal, binlerce silah arkadaşımın mahvolmalarına sebebiyet verebilirdi. Ne yazık ki bu derece nazik ve mühim işde yapayalnız bulunuyordum. Karargâhta çokluğu Arap subayları teşkil ediyordu. Bunlarla bizim aramızda sebepsiz gibi görünen garip bir ayrılık havası estiği ve bir sevgi noksanlığı olduğu gözden kaçmıyordu.

MADMAZEL SİMON

Damaskus Palas otelinin, Hâretîl Yahud muhitinin esrar dolu kaynaşmasında âdeta ondan başka bir şey konuşulmuyor. Herkes onun cazibesine tutulmuş, pervaneler gibi etrafında dönmekte...

Kolordu emir subayı Yasin bey, ilk geldiğim günden beri mütemadiyen ondan bahsediyor. Nihayet tanışmağa karar verdim, Yasin Beyle birlikte Damaskus Palaska akşam yemeğine gittik. Salona girdiğimiz zaman, kenarda bir masada teğmen Sırrı ile Kâmil Beyler yemek yiyorlardı. Çağırdılar, oturduk ve dört arkadaş güle eğlene karnımızı doyurmağa başladık.

Teğmen Sırrı, mühim rolü olan bir hecin süvari kıtasına komuta ediyordu. Cemil de tümen emir subayı idi. Etrafımızdaki masalarda Alman subayları vardı, Neşe içinde yediğimiz yemeği bitirmek üzere iken başların birdenbire kapıya doğru çevrildiğini gördüm. Ben de baktım. İçeriye yılan gibi kıvrılarak gayet nefis bir kadın süzüldü. Ağır ağır ilerliyordu. Vücudunun cazibesi, yüzünün keskin hatları, teni ve rengi ile en lâkayt erkeği dahi ilk bakışta miknatıslamağa kâfi gelen bu afete ben de kendimi kaptırmış bulunuyordum. "Madmazel Simon" ismi ağızdan ağıza dolaşarak salonda akisler yarattı. Bize doğru ilerliyordu; masamızın önüne geldi. Etrafı süzdü; lâkayt ve alışkın bir tavırla yanımıza oturuverdi. Beni takdim ettiler; elimi sıkarken bir elektrik cereyanının vücudumu sarstığını hissederek gibi titriyordum. Uzun ve kıvrık kırıplarını yüzüme çevirdi; hafifçe güldü. Onu seyretmekten korkuyordum; çünkü İlişlerimle şuurum birbirine dolaşarak beynim uyuşmağa başladı. Hayatımda hiç bir güzellik bana bu derece sıcak, bu kadar heyecan verici gelmemişti.

Büyük bir ciddiyetle yemeğini yiyor, garsonu çağırıp eksikleri ihtar ediyordu. Güya bizimle hiç alâkadar bulunmadığı hissini vermek için kendini lüzumsuz yere zorluyordu. Bir aralık Yasin, beyle arapça konuştu ve arkasından bana:

- "Arapça biliyor musunuz efendim?" - diye sordu.

- "Pek az bilirim."-Dedim.

Vakit, biz farkına varmadan ilerlemiş ve önümüzdeki şarap şişeleri boşaltıvermiştir. Genç kadın iskemlesinden yavaşça doğruldu,:

- "Canım biraz piyano çalmak istiyor." - diyerek piyanonun başına geçti. Bütün gözler onu takip ediyordu. Zarif ince parmakları bir çift beyaz güvercin gibi piyanonun tuşları üzerinde uçuşa başladı. Çaldı, çaldı, belki bir saatten fazla çaldı. Hepimiz kendimizden geçmiş, sanki nefes alamıyorduk.

O gece ayrılırken elime uzanan ellerinin saniyelerce okşadım; tanışmamızdan pek büyük zevk duyduğunu ve ilk fırsatta evine beklediğini söyleyince, duyduğum sevinç göstermemek için kendimi zor tuttum.

Sabahleyin ilk işim, istihbarata memur edilmiş bulunan üstegmen Şerif ile yedek teğmen Seyfeddin Beyleri şubeye çağırma oldu.

Madmazel Simon, Mahmudiye Babı Torna sokağında 53 numaralı evde oturuyordu. Onlara bu adresi not ettirdim:

- Şerif bey, bu adres hakkında sizden hakikate dayanan müsbet bir tahkikat isterim. Bunun son derece gizli olmasına çok dikkat ediniz,..

Şeyfeddin Beye de şu talimatı verdim:

- Siz de hemen, Babı Toma'da bir ev kiraliyacaksınız oradan Madmazel Simon'un evine girip çıkanları tesbit edeceksiniz... Bu vazifeniz devam ettiği müddetçe karargâha hiç uğramayın. Bana vereceğiniz raporları her

akşam saat (5) de Zühre gazinosunda gizlice verirsiniz diyerek, onlara mühim bir casus şebekesiyle karşı karşıya bulunduğumuzu anlattım ve işin ehemmiyetini ihtar ettim.

Günlerden Cumartesi...

Yasin Beyle birlikte Madmazel Simon'a davetliyiz. Genç kadın bizi şahane bir kıyafetle karşıladı: Kulağında ki küpelerden ayakkabısına kadar her noktasında ayrı bir zevk süzülüyordu.

İnsan dışısının her türlü vücut ve yüz güzelliği, onda bu gece birer birer sayılabilirdi. Giydiği açık bir tuvaletin belli ettiği göğüs ve kalça hareketleri bir erkeğin sinirlerini tutuşturmağa kâfi idi.

Rengârenk karanfillerle süslediği çay masasına oturduğumuz zaman, sihir ve füsün dolu gözlerinden dakikalarca ayrılmadık. O, evini de müstesna bir ihtimamla süslemiş. Oturduğumuz odanın dekoru ve havası sanki sahibesinin güzelliğini över gibiydi; enfes pastalar, çörekler, Arap baklavaları, cins cins kuru meyvalarla donatılmış bir büfe. Sofrada mevzudan mevzua atlayarak konuşuyorduk. Ricamız üzerine biraz piyano çaldı. Arkasından güzel plâklar dinletti.

Kalkmağa hazırlanırken, güyâ konuşmamız bitmiş de, evinde biraz daha kalmamızı arzu eder gibi görünen nazik bir edâ ile Yasin Beyden sordu:

- Karargâh Maan'a gidiyormuş, sizin de gideceğinizi duydum ve üzüldüm; Acaba hareketiniz ne zaman?

Yasin Bey, gayet sâkin olarak:

- "Bundan haberim yok." - diye, cevap verdi ve kalktı,
* * *

Hakikaten karargâh cenuba hareket edecek; ben de şubemle birlikte Şam'da kalacağım. Kolordu komutanı yola çıkmadan evvel, kurmay başkanına verdiğimi raporda, karargâhı götürecek trenin önünden bir emniyet katarının yürütülmesi lüzumunu bildirdim. Komutan derin bir tevekkül sahibiydi ve son derece cesurdu. Kendi hayatı için fazla endişe ve tedbire lüzum görmedi.

Askerî bandonun hazin havasını yırtan acı bir düdük sesi ile tren istasyondan uzaklaşırken, içimde bir sıkıntı başladı. Her an bir felâket haberi duyacakmışım gibi, saatleri dakikaları sayarak avunma çareleri arıyordum...

Telefon uzun uzun çalıyor. 4'üncü ordu santralından beni arıyorlar. Kalbim duracakmış gibi oldu; koştum, Dera istasyonunu verdiler. Karşımda teğmen Niyazi konuşuyor:

- "Kolordu treni 94'üncü kilometre de bir elektirikli bomba ile devrildi. Başyaver Hasan Bey ve bir er şehit oldu, istihkâm kumandanı Muhlis Bey ve beş er yaralıdır. Süvari komutanı Fahri Bey bir imdat treniyle vak'a mahalline yetişmiştir. Komutan yoluna devam edecek. Şehitler için parlak bir merasim yapılmasını, yaralılara iyi bakılmasını ve istihbarat faaliyetinin arttırılmasını emir bu yuruyorlar." - diyerek telefonu kapadı. Ben de donakalmıştım.

Komutanlık artık vaziyetin nezaket ve ehemmiyetini kavramış bulunuyor. Çok ciddî ve geniş bir teşkilâtla mücadeleye karar verilmiştir. Bu meyanda şubemin de kadrosu tesbit edildi: Akabe komutanlığında kendisini tanıt-

mıs bulunan Ahmet Durmuş Beyin şubeme verilmesi beni son derece sevindirdi. O, Keban bölgesini çok iyi tanıyor ve mükemmel arapça konuşuyordu.

İLK MUVAFFAKİYET

Basma kalıp, bir klişe gibi her gün tekrarlanıp gelen birsahil gözetleme raporu:

Harbiye Nezaretine;

Bir İngiliz kruvazörü bugün saat beş sıralarında Yafa istikâmetinden gelerek Hayfa önlerinden geçmiş ve akşam karanlığında gözden kaybolmuştur.

8'inci Kolordu Komutanlığı

Bu raporu aldıkça huzurum kaçıyor; Bir İngiliz harp gemisinin böyle her gün aynı saatte ve aynı yerde gözükmesine bir mânâ vermeğe çalışıyordum

İskenderun'dan Gazze'ye kadar uzanan sahil bölgesinin, gözetleme vazifesi Jandarma kıtaları tarafından yapılmakta. Cephenin geri hattında en tehlikeli bölge Hayfa ile Nasra arası. Ehemmiyetine binaen Nasra'ya birkaç istihbarat subayı gönderilmeğe karar verildi: Şerif, Sami, Arif ve Ahmet Beyler, güyâ erzak satın almak üzere birer müteahhit sıfatıyla tebdili kıyafet ederek Nasra'ya hareket ettiler. Nasra mıntika komutanına da aşağıdaki şifre çekildi:

Nasra Mıntika Komutanı. Yunus Haydar beyefendiyeye: (Zata mahsustur.)

1 - Bir İngiliz harp gemisinin her gün mıntikanızı göz altında bulundurması ve bu vazifeyi muayyen bir program tahtında yeknesak ve muntazam yapması son

derece şayanı dikkattir. İngiliz kruvazörünün her gün aynı saat ve aynı mevkiler önünden geçmesi, bir keşif ve gözetleme ihtimalinden ziyade mıntıkanız içinde bulunan Yahudilerle alâkadar bir münasebet görülmüştür. Ona göre lüzumlu tertibat alınmasını ve sahil gözetlemelerine fazlaca ehemmiyet verdirilerek işin meydana çıkarılmasını, kolordu zati âlinizin tecrübe, ve iktidarı-nızdan beklemektedir.

2 - Şerif, Sami, Arif ve Ahmet Beyler bu yolda çalışmak üzere emrinize verilmiş ve mıntıkana gönderilmiştir. Hâsıl olacak neticelerin kolorduya bildirilmesini rica ederim.

Nasra Mıntıka Komutam Yunus Haydar Bey, cidden muktedir ve çalışkan bir komutandı. İki gün sonra şu şifreyi aldık:

8'inci Kolordu Komutanlığına;

Takım merkezine gitmekte olan bir Jandarma eri, Zimmarin köyü sahili hizalarında dolaşan bir şahsın, gece karanlığında, kibritle bazı işaretler vermekte olduğunu görerek onu yakalamış.

Abraham Habon adındaki bu Yahudi komutanlığını-mıza getirilmiştir. Alınan ifadesinde hiç bir şeyden haberdar olmadığını ısrarla gizleyen bu şahsın, burada teşkil edilecek hususî bir divanı harpte mahkemesinin yapılmasına ve bu suretle suç ortaklarını da elde etene-mize yüksek emir ve müsaadelerinizi arzederim.

Nasra Mıntıka K.

Kolordu Komutanlığı bu şifreyi alınca Abraham Habon'un suç ortakları da ele geçirilerek kuvvetli bir muhafaza altında derhal Şam'a gönderilmesini bildirdi. Duru-

mun gittikçe ehemmiyet kesbetmesi dolayisiyle kolordu kimyageri, Ali Rıza ve başbaytar muavini Tefvik Beyler de Nasra'ya gönderildiler. Bu suretle Nasra'daki istihbarat teşkilâtımız iyice takviye edilmiş ve faaliyeti de meyvalarını vermeğe başlamış bulunuyordu.

ÇÖZÜLMEYEN DÜĞÜM

Karargâh Maan'a nakledildikten sonra Madmazel Simon ortalıkla pek seyrek görünmeğe başladı. O gece, trenin hareket gününü sorduğu zaman, fena halde canım sıkılmış, şeceresini ve künyesini esrar dolu Şam'ın karma-karışık kütüklerine kazdırmış bulunan emir subayı Yasin Beyden haklı olarak, şüphelenmiş bulunuyordum.

Sevgi ve sempati perdesi altında âdeta beni mest edercesine, önümde geçen sohbetten sonra, her ikisi ile de münasebetimin şeklini değiştirdim. Mamafih bu ihanet Yasin Beye çok ağıra mal olmuştu. Çünkü son faciada şehit düşen başyaver Hasan Bey, Yâsin'in ağabeyisi idi. Onun bu şekilde ölümü Yâsin'i altüst etti. Akşam karargâhta yalnız kalmıştık. Biraz takılayım dedim; sendeledi. Yüreğindeki yara daha kabuklanmamıştı. İhaneti yüzünden ağabeyisini kurban veren bir mücrimin vicdan azabıyla kıvranıyor gibiydi. Kendisine şöyle bir teklifte bulundum:

- Yasin Bey, haydi seninle bir gezinti yapalım.
- Gezmek bana haram oldu, azizim.
- Ne oldu kuzum, dünya mı yıkıldı böyle?
- Dağ gibi bir kardeşi feci şekilde kaybetmek, insana dünyayı yıkılmış gibi göstermez mi?
- Mukadderat!.. Ona ne denilebilir ki,, Hepimiz o yo-

lun yolcusuyuz. Değişen yalnız sebeptir. Bir gün evvel.. Beş gün sonra.,. İşte fark bu kadar...

Bu teselli onu biraz avuttu; neşeli bir sesle:

- "Hakikaten bir yere gidelim. Sabahtan beri yazılardan pek bunaldım." - dedi. Sordum:

- Nereye gideceğiz?

- Sinemaya...

- Bu saatte sinemalar paydos olmak üzere. Haydi akşam madmazele gidelim, dertelerimizi bir an için unutturuz.

Yasin Bey hayretle yüzüme bakarak:

"Hangi madmazele?!.." - dedi

- Canını kaç madmazel tanıyoruz ki?.. Madmazel Simon'a...

Bu isim Yâsin'in yüzünde acı bir ilâç tesiri yaptı; birdenbire:

- "Sen çok özledinse haydi güle güle git... Ben gidip yatacağım, hem bugün çok yorgunum." - dedi.

O felâketli günden beri Yasin Bey, Madmazel Simonla münasebetini kesmiş ve artık beraber görünmez olmuşlardı. Yatmak üzere ayrılırken:

- "Seni şeytan seni..." - diye mırıldandı.

Madmazel Simon gece yarısı beni karşısında görünce hayretinden donakaldı:

- "Bu saatte! Bu ne lütuf!" - gibi sözlerle heyecanını gizlemeğe çalışarak, odaya girdik. Nadide iki siyah inci gibi yanan ateşli gözleriyle bana baktığı zaman, iliklerime ka-

dar yayılan tatlı bir sıcaklığı duyuyordum, Böyle sıcak ve her köşesinden şehvet taşan bir iklimde bu derece güzel ve cazip bir kadın karşısında bir erkeğin iradesine hakim olması ne kadar da zor...

- "Özlettiniz kendinizi dostum." - diye söze başladı;

- Pek fazla meşgul olduğunuzu tahmin ederim, fakat hiç olmazsa biri iki saatinizi dostluğumuzdan esirgemeniz bana çok acı geliyor.

- Kendimi affettirmeğe geldim. Matmazel...

Kalktı, dışarıya çıktı. Biraz sonra, bir şarap şişesi ve iki kırystal kadehle döndü. İçmeğe başladık. Konuşma arasındayken birkaç defa sözü Yasin Beye intikal ettirdi; ondan havadis istedi. Kaçamak cevaplar verdim. Endişesini neşe ile baoğmağa uğraşırken binbir cilve ve aşk oyunlariyle kendisini bana arzetmeğe yelleniyordu. Geç vakte kadar, o şehvetiyle, ben de vazife hissimle silahlanmış olarak karşılıklı nükteler, tarizler ve keline oyunlariyle birbirimize kur ettikten sonra, ayrılmak için ayağa kalktım:

- "Bu kadar çabuk mu?" - dedi.

Gözlerinden dolup taşan aşk ve şehvet ifadesini bana ihtar etmek için, bakışlarını gözlerimden ayırmıyordu.

- "Çok yorgunum, gidip yatmak lâzım." - dedim.

- Burada kalmanızda bir mahzur yoksa her türlü istirahatinizi temin etmek benim için ayrıca bir zevk olacak.

- Bekâr bir subayın, sizin kadar, güzel bir kadının evinde yatmasını tevile uğraşmak, mevcut yorgunluğumu bir kat daha arttıracaktır; onun için gitmeliyim. Yarın akşam tekrar gelirim. Sizin için ayırdığım saatler kıymetlidir.

Bu sözlerim üzerine ayağa kalktı. Boynunu büktü. Yü-

zünü birdenbire bir hüznü kaplamıştı. Ellerimi tutarak yalvarırcasına ısrar etti:

- Bu güzel geceyi beraber geçirmemize müsaade ederseniz beni sevindirmiş olacaksınız.

Önünde nekazetle eğildim.

- "Yarın gece geleceğim." - diyerek, cevap vermesine vakit bırakmadan ayrıldım.

Sabahleyin teğmen Seyfeddin'in raporlarını tekrar tetkik ettim, Madmazel Simon'un evine aynı sokakta oturan fotoğrafçı Kampeas adındaki adamdan başka hiç kimse girmiyor. Dükkânı Hamidiye çarşısında olan bu sinsi Yahudinin, elindeki fotoğraf makinesiyle girip çıkmadığı yer yok.

Arka arkaya üç gece Madmazel Simon'a uğradım. Bu kadında her şeyden evvel müthiş bir sevgi kabiliyeti olduğu muhakak...Karşımda mum gibi eridiğini hissini veriyor. Yüzüne tamamen bir aşk hüznü de çöktü. Şüpheleniyorum: -. "Acaba... lâkaydım karşısında bu kadın haki-katen bana âşık mı olmağa başladı?" - diyorum.

Onu tam bir "teslim oluş", haleti .ruhiyesi içine düşürdükten sonra, açılmak zamanının geldiğine kani olarak sordum:

- Madmazel Simon, samimiyetime inanıyor musunuz?
- Bunu sormanız icap ediyor mu?
- Size yardım edebilmek için sizden öğrenmek istediğini bazı şeyler var da...

Soğukkanlılığını hiç bir zaman kaybetmemek inadına sahip bulunan bu genç kadın, tabii ve sâkin bir edâ ile :

- " Sizi dinliyorum." - diye cevap verdi.

- Tanışmamız çok yeni, bununla beraber karşılıklı sempativimden şüphe edilmeyecek derecede sizi kendime yakın ve sıcak buluyorum. Vazife icabı uğraştığım işlerde, şu birkaç gündür isminiz geçmeğe başladı. Aldığım raporlarda, geniş bir casus teşkilâtıyla alâkanız bulunduğu bildiriliyor. Şayet böyle ise önümüzde daha çok vaktimiz var. Sizin için yegâne çıkar yolu beraberce bulup seçmek istiyorum. Sizi kurtarabilmek, hattâ icap ederse her mes'uliyeti göze alacağım; kaçmanıza yardım etmek için, beni aydınlatmanız lâzım. Hakikati benden gizlemeyin; aksi takdirde geç kalmış olabiliriz. Emin olunuz ki, akıbetiniz sizden fazla ben mahvedecektir...

Genç kadın sinirli sinirli güldü. Kendini kaybetmemek için iradesine dört elle sarıldığını hissediyordum.

- Bu sözünüz beni çok kırdı. Fakat cidden yanlış bir istikâmette yürüdüğünüzü size ihtar etmek vazifemdir. Zaten ilk günden beri çekingen tavırlarınızla, hakkımdaki şüphelerinizi hissetmekte idim. Sevgimin önüne gerilen bu pedeyi parça parça etmek için, elimden ne geldiyse yaptım. Ben dost bir insanım. Hayatta yegâne gayem: sevmek ve sevişmektir. Size karşı duyduğum alâkayı ve alâkamın nihayet temiz bir aşka uzanışı ortadan ciddî bir sebep yokken bir istismar mevzuu sanmanız beni bedbaht etmektedir. Fakat şuna emin olunuz ki, size karşı duymakta olduğum sevgim, bütün bu şüphelerinizi yıkacak kadar sâf ve temizdir...

Üç gecedir bütün irade ve zekâmı kullanarak uğraştığım halde Madmazel Simon'un ağzından ufak bir sır almak mümkün olmadı. Bu şaheser kadının korkunç bir casus şebekesinin ileri gelenlerinden biri olduğunu bütün

mevcudiyetimle hissetmekte idim. Fakat ne yazık ki, bu kadar üstüne düşmeme rağmen hâlâl esrarlı bir ipucu elde edemiyordum.

İKİ ŞEF ELİMİZE DÜŞÜYOR

Nasra Mıntika Komutanı bizzat makine başına gelerek Hüç telgrafiyle muhabereye başladı:

"Üsteğmen Şerif tarafından Samuel Anna adında bir casus daha yakalandı. Evvelce yakaladığımız Abraham Habonla yüzleştirdik; düşman gemilerine malûmat vermekte olduklarını itiraf ettiler. Fakat bunun cephe vaziyetiyle alâkası olmadığı noktasında ısrar ediyorlar.

Hakikat şudur ki... Bu adamlar geniş ve muntazam bir teşkilâta mensup olup her gün kıtalarımız hakkında aldıkları haberleri şişeler içinde denizeatmakta ve bu şişeler düşman gemisinden sahilin boş bir noktasına indirilen bir sandalla alınmaktadır. Samuel Anna, affedileceği vadine kani olarak bunları üsteğmen Şerife itiraf etmişse de, teşkil ettiğim heyet huzurunda inkâr yoluna sapmıştır. Mıntika Komutanlığı bu uğurda çalışmaktan ve hakikati meydana çıkarmak için, hertürlü fedakârlıktan çekinmeyecektir."

Kolordu Komutanlığı, bu iki casusun kimse ile temas ettirilmeden kuvvetli bir muhafaza altında ve âzamî sûratle Şam'a gönderilmesini emretti. Kısa bir zaman sonra Şam'a getirilen bu iki Yahudi şef, kaymakam Fahri Beyin başkanlığında teşki edilen divanıharpte derhal sorguları yapıldı. Ne yazık ki, tam bir adalet Kavası içinde cereyan eden mahkemede bir şey öğrenmek kabil olmuyor. Halbuki bütün şebekenin faaliyet ve elemanlarına dair en

zengin malûmat, ancak bunlardan temin edilebilecekti. Kolordu Komutanlığa benim nezaretim altında Binbaşı Durmuş ve adli müşavir Halil Rifat Beylerin de istirâk edeceği bir komisyonda bunların, ayrıca hususî şekilde sorguya çekilmelerini emretti.

Samuel Anna... Orta boylu, mavi gözlü, sarı bir Yahudi. Küçük gözleri, ürkek bakışlarıyla fırl fırl dönmekte. Son derece korkak olmasına rağmen sorguya çekilince lâstik gibi geriliyor, taş gibi katılaşıyordu.

- Adın nedir?
- Samuel Anna.
- Nerede oturuyorsun?
- Zummarin'de.
- Oraya nereden geldin?
- Polonya'dan.
- Niçin geldin?
- Muhaciriz.
- Evin, tarlan var mı? Hayatından memnun musun?
- Hepsi var. Karım, çocuklarım da var. Hayatımdan memnunum.
- Sizin bu iyi hayatınızı temin eden devletten de memnun musunuz?
- Evet... Bin yaşasın..
- Öyleyse niçin hainlik yapıyorsun?
- Hayır! Ben yapmıyorum!.. Ben masumum!..
- O halde, seni suçüstü yakalayan subay mı yalan söylüyor?.

SİMİ SİMON.....

Sustu, kıpkırmızı kesildi. Bundan sonra suallerimiz hep cevapsız kaldı. Asabımız yay gibi gerilmişti. Bu kah-pe mahlûklara anlayacakları dilden konuşmak lâzımdı:

- Şimdi seni hapishaneye gönderiyoruz. Yarına kadar düşünürsün. Canını kurtarmak istiyorsan hakikati olduğu gibi söylersin; yine inkâr ettiğin takdirde, harp mıntaka-sında böyle bir suç işlemek, kurşuna dizilmeğe kâfidir. Hattâ çoktur bile...

Bu son sözün, Samuel Anna'nın iliklerine kadar tesir ettiğinden emindim. Yüzü sapsarı olmuş, eli ayağı titri-yordu. Hemen dışarı çıkarttık.

Abraham Habon, kavırcık sarı yağlı saçlı, gözleri çipil çipil. Pis suratından fenalık akan bir Yahudi. Bu da eski Polonya muhacirlerinden. Yaptığı fenalıkların altında ezi-liyor; zorla konuşuyor. Omuzları çökmüş, gözleri yere düşmüş yorgun bir halde, her üçümüz dakikalarca uğraş-tık, fakat işe yarar bir malûmat almak kabil değil. Aynı sözleri ona da tekrarlayarak Samuel Anna ile birlikte ha-pishaneye yolladık.

Ertesi gün Samuel Anna, suçunu inkar etmeğe razı ol-du, inkârda ısrar ettiği takdirde öldürüleceğine o derece inanmış bulunuyor du ki... İlk sözü:

- "Paşaya söyleyin, beni affederse herşeyi size olduğu gibi anlatacağım." - dedi.

Samuel'in bu dileğini komutana bildirdik. Her şeyi ta-mam söylediği takdirde öldürülmeyeceği vadini aldıktan sonra:

- Eğer bütün olup bitenleri doğru ve açık anlatırsan, paşa seni ölümden affedeceğini vâdediyor. Anlat Baka-lım...

- Bana inanınız; merhamet ediniz. Ne biliyorsa söyleyeceğim. Biz suçsuz olarak yanıyoruz. Allah onları yaksın!..

- "Onlar " kim?

- Biz köylerimizde ikinci derecede insanlarız; bizi kukla gibi oynatan şeytanlar var. Bütün bu belâlar onların başı altından çıkıyor. Biz onların emirlerinde köle hayatı yaşamaktayız. Eğer, bize verdikleri emirleri yapmazsak bizi yaşatmazlar.

- Demek bu insanlar hükümetten de kuvvetli, öyle mi?

- Değil efendim, değil ama biz fakir insanları, ellerinin altına almışlar, istedikleri gibi sürüp götürüyorlar.

Bunları söyledikten sonra, çevik bir hareketle her birimizin eteğine ayrı ayrı sarılarak hürgür hüngür ağlamağa başladı. Binbaşı Durmuş Beyin, bu sırada sabrı artık tükenmiş olacak ki:

- "Be adam, uzun etme kes ağlamayıda anlat... Anlat şu sizi yakanları... Bak paşadan senin için vaad de aldık..." diye bağırды.

Samuel Annâ biraz hafiflemiş gibi sustu. Bir iki dakika düşündü; gözleri büyüdü, şuurunu kaybedercesine haykırdı:

- Onlar bizi yaktılar!.. Şimdi sıra bizde. Bizi idare eden, her istediklerini yaptıran, düşman gemisine şişeler içinde rapor yollatan iki şefimiz vardır: Jozef Tobin ve Naman Belkend!...

Nasra Mıntika Komutanı makine başına çağırıldı ve şu emirverildi:

"Nasra'da bulunan piyade müfresezi ve muntika komutanlığı emrindeki Jandarma kıtalarından mürekkep kuvvetli bir birlikte Zammarin kasabası abluka edilecektir. Kasabının hariçle teması kesilecek ve bu hareket geceleyin kimseye sezdirilmeden süratle ve gizli olarak icra edilecektir.

Kasaba sakinlerinden Jozef Tobin ve Naman Belkend'in evleri basılarak, kendileri yakalancak, işe yara-yan bütün vesikalar müsadere olunacaktır. İlk sorgularını müteakip, başkaca yakalanacak şahıslar da varsa hep birlikte sıkı bir muhafaza altında vakit kaybetmek-sizin Şam'a gönderilecektir."

Bu iki elebaşı casus, evlerinde yakalandıkları dakika-dan itibaren Şam'a getirilinceye kadar, büyük bir soğuk-kanlılıkla mâsum rolü oynamışlar ve en ufak bir itirafta bulunmamışlardır. Şam'da ilk sorguya çekilen Jozef Tobin, orta boylu, elâ gözlü, kibar tavırlı bir Yahudi. Güzel jestleri var. Gayet sâkin; bize eski bir ahabap, bir arkadaş gibi bakıyor: "Efendiler!.." diye âmirâne bir hitap edişi var ki... Sanki karşımızda bir casus değil de, nutuk söyleyecek hakikî bir vatanperver varmış ve o konuşuyormuş sanır-sınız:

-Adınız nedir?

- Jozef Tobin.

-Hangi memleketten geldiniz?

-Muhacir olarak Rusya'dan.

- Burada size bir yer, yurt temin edildi mi?

-Evet.

-Servet sahibi olduğunuz ve refah içinde yaşadığınızı öğrendik, doğru mu?

-Allah Padişaha ömür versin...

-Çok güzel... Siz de bu suale cevap verin: Ömür dilediğiniz Padişaha ve onun emri altındaki ordusuna niçin hiyanet ettiniz?..

- Aldanıyorsunuz,.. Bizim bir günahımız yok ki..

- Hiç mi?.

- !!....

- Bu fotoğraf makineleri... Bu malzemeler nedir?

- Harpten evvel bir Avusturyalı tüccar bunları bize emanet olarak bırakmıştı.

-Bu tüccar kimdir ve nerededir?

- Adı Her Patak'dır. Fakat şimdi nerede olduğunu bilmiyorum.

Şu muhakak ki, bu isim ve hâdise, hakikatte aslı astarı olmayan basit bir yalandan ibaret; çünkü hiç lüzumu olmayan bu küçük Yahudi köyüne, otuz bir lira kıymetinde bir yığın makine ve malzemesini bırakacak akılsız bir adam tasavvur edilemezdi,

- Jozef Tobin, suçunuz çok büyüktür. Onu gizlemeğe boşuna gayret sarfediyorsunuz. Hakikati anlatınız.

- Hakikatte bir suçum yok ki... ne anlatayım!..

- O halde size lâıyk olduğunuz ceza çektirilecek. Bunu da aklınızın kestliğini tahmin ederim.

-Adalet..!

Arkasını tamamlamasına tahammül edemiyorduk. Her türlü refah ve saadetini temin etmiş bulunan bir devlete ve onun fedakâr ordusuna bile bile ihanet eden sefil bir casusun adaletten bahsetmesi ne garip bir dilekti!.. Adalet

tecelli edecekti, fakat onun istediği gibi bir adalet değil tabii. Çünkü, kendi vatanın evlâdı sayılan askerini, savaş meydanında düşmana bile bile arkadan vurdurtan ve milletin sinesinde kapanmaz yaralar açan alçaklara lâıyk ol-, dukları cezayı çekertmek tam bir adalet olsa gerek.

Esasen bu kadar büyük vatan hainliklerini ve geniş ölçüdeki nâmertçe cinayet suçlularını cezasız bırakacak kadar ileri gitmiş bir devletin mevcudiyeti de düşünülemez. Fakat bütün bunlara rağmen biz, karşımızda bir heykel hissizliği ile susmuş duran ve aleyhindeki bütün müsbet delillere rağmen - "Biz masumuz. Adalet isteriz!" - demekten ileri gitmiyen bu azılı cususı söyletmek için, hakikaten âdil ve insanî her çareye başvurduk. Vicdanî hareket ederek, âzamî derecede cebir ve tayzikten uzak kaldık. Hattâ bu durum karşısında kolordu başhekimini Nedim Bey, bunların Suggestion ve Hypnotisme yoluyla söyletmeğe çalışmamızı tavsiye etti. Bu fikri 4.üncü orduya bildirdik. Ordu Sıhhiye Reisi sayın profesör Neşet Ömer Bey (*) muvafakat etti. Hattâ bu tecrübeyi ancak Beyrut Tıp Fakültesi hocalarından mâruf psikolog doktor Abdi Muhtar beyin yapabileceğini de işaret etti.

Bunun üzerine, Suriye Valisi Tahsin Bey (*), muhterem doktor Abdi Muhtar'ın bu iş için Şam'a gelmesini temin etti.

Suggestion ve Hypnotisme yoluyla casus söyletmek

(*) Hâlen hayatta olup, ordinayüs profesör doktor Neşet Ömer Beydir, Bu kitabın yazılıp ilk baskısının yapıldığı tarihte hayatta olduğunu anlatmak istiyor.

(*) Merhum Erzurum 3'üncü genel müfettişi Tahsin Özerdir.

usulü belki de ilk defa Şam'da 8'inci kolordu karargâhında tecrübe edilecekti.

. Naman Belkend. Bu da ayrı bir tip. Mütemadiyen hareket halinde bulunan göz kapaklarının altında isli deniz fenerleri gibi yanıp sönen, mavi cam rengindeki gözleriyle şaşkın şaşkın etrafına bakıyor. O kadar zayıf ki... Üflesen yere serilecek. Bunun ağzından lâf almak mümkün değil.

Her ikisi de Abdi Muhtar Beyin tecrübesine terkedildiler. Tecrübesinde bir dereceye kadar muvaffak olan muhterem üstad Abdi Muhtar Bey, ilkönce Naman Belkend'in dile geldiğini bize müjdeledi. Alman ifadesini aynen yazıyorum:

"Köyümüzde bulunan bir Yahudi kızını delicesine seviyordum. Onunla evlenmek için birçok hazırlıklara bile başlamıştım. Bu sırada harp patladı, sevgilim başka bir Yahudi tarafından kaçırıldı. Ben bir çılgın gibi çırpıyorum ve köy köy dolaşarak sevgilimi arıyordum. Beni İngilizler yakaladılar; onlara maceramı anlattım. Eğer, Türk askerî hareketlerine ve cephe gerisine malumat temin edebilirsem, bana yardım edip sevgilimi bulup teslim edeceklerine söz verdiler..." diye, kurnazca bir başlangıç ile işi kolay atlatmak istedi. Lâkin Jozef Tobin, bu kadarcık bir lütufkârlıkta bile bulunup hiç bir şey söylemiyor. O, hiç bir meseleyle alâkası olmadığını ısrarla iddia ediyordu. Fakat ne çare ki, evi araştırıldığı zaman, hususî olarak yapılmış gizli bölmeli bir sandıktan çıkarılan çok mühim evrak ve vesikalar, onun bütün icraatını ve hüviyetini açık olarak meydana koymağa kâfi geldi.

Bunlardan birinde Őu malûmat bulunuyordu:

"Harbiye Nazırı Enver Paşa Şam'a geldi. Oradan Beyrut'a ve Lübnan'a giderek askeri teftiş etti. Arap askerlerinin çok olduğu kıtaları beğenmedi. Enver Paşa, 4'üncü ordu komutanı büyük Cemal ve 8'inci kolordu komutanı küçük Cemal PaŐalarla birlikte, Hicaz yoluyla Medine'ye gittiler. Bu seyahat Medinenin boşaltılmasıyla alâkardır. Fakat Medine muhafızı Fahreddin Paşa (*), bu tahliye işine Şiddetle muhaliftir. Son nefer kalıncaya kadar Medine'yi müdafa edeceğini söylemiŐtir. Verilen kararlara dair henüz malûmat alınamamıŐtır. Diğer komutanların, bu tahliliyeye taraftar oldukları zannedilmektedir. Őehirlerde memnunsuzluk artmakta, aç ve çıplakların sayısı çoğalmaktadır."

Ne tuhafl, Bu ve buna benzer birçok mahrem ve hayati vesikaların muhteviyatı, yalnız ordu ve kolordu kurmaylıklarında sureti katiyede gizli bulunduğu halde, bu Yahudi ajanları tarafından bu derece sıhhatli öğrenilip düşmana haber verilmesi hepimizde cidden hayret uyandırmıŐtı. Őu hale nazaran kaleye kundak ne yazık ki, çoktan sokulmuş bulunuyordu.

ikinci bir vesikada da Őu malûman verilmişti:

"Cebellübnan'da bulunan ve Şimdiye kadar harbe girmemiŐ olan 17'nci piyade alayı, Sayda - Tabariye üzerinden Nasra'ya gelmiş. Burada bir müddet kaldıktan sonra Remle'ye hareket etmiştir. Gazze cephesine gideceği söyleniyor. Bu alayın birinci tabur komutanı Türk Binbaşısı Hüsnü, ikinci tabur komutanı Bağdatlı Arap

(*) Allah uzun ömürler versin, hâlen hayatta bulunan muhterem General Fahreddin Türkan'dır.

Nafiz ve üçüncü tabur komutanı da Şamlı Arap Ziya Beylerdir. Askerin yüzde 65'i Araplardan müteşekkildir. Bu alayın kıymeti harbiyesi az olduğu kanatti hâkimdir. Fırar çoktur, Lübnan'dan Nasra'ya kadar 200 den fazla askerin kaçtığı, develerle taşman silâhlardan anlamak gayet basittir. Nasra mıntıkası sahil gözetleme yerlerinde hiç bir değişiklik yoktur."

Elde edilen bütün bu vesikalar tasnif edilip meydana çıkarılınca, Jozef Tobin ve Naman belkend, artık inkârda bir fayda kalmadığını ve ölümle karşı karşıya bulunduklarını tamamen anladılar. Her ikisinde de bir hayat kaygısı başlamıştı, Yüzlerindeki renk uçmuş; evvelce bize lâkayt ve hâkim tavırlar takınarak, müstehzi bakan gözler, şimdi günahkâr birer vücudun yaşaması için merhamet dileniyorlardı.

Hazreti Musa'nın "Arz-ı Mev'ud" beşaretini yerine getirmeğe uğraşan bu iki Yahudi kahramanı, adaletin pençesinde canlarını vermeğe razı olmaktansa, hiyaneti vatanı için işledikleri suçlarını anlatarak belki, ölümden olsun, kurtulmaları ümidiyle bizi tatmin etmeğe hazır bir haleti ruhiye içine düşmüşlerdi. Soruyorduk:

- Jozef Tobin, bu vesikaları gördünüz, dinlediniz ve tanınıyorsunuz. Artık inkâr etmekte bir fayda tasavvur etmiyorsunuz, değil mi?

- Hükmü İlâhi ne ise olsun...

- Yani "yaptığımızın cezasına razıyız." demek istiyorsunuz?

- Olmuş bir kere... Talihsizliğimize küselim...

- Teşkilâtınızda başka kimler vardır?

- Hepimizin başı Aranson'dur.

- Nerede bu adam?

- Şimdi İngiliz işgal bölgesinde bulunuyor.

- Onunla ne şekilde temas ediyorsunuz?

- Her akşam sahilden geçen bir İngiliz kruvazörü işaretimiz üzerine denize bir sandal indiriyor ve şişeler içinde rapor ve vesikaları alıp vermek suretiyle...

- Bizim tarafımızda teşkilâtımızı kim idare ediyor?

-??..

- Susmayın, gizlemekte sizin için, artık hiç bir fayda kalmadı. Belki hakikatleri itiraf ettiğinizde mükafeten size bir ümit ışığı doğabilir...

Jozef Tobin ellerini uğuşturuyor ve tereddüt içinde kıvranıyordu. Biraz daha sokuldu, merhamet dilenir gibi yavaş ve titrek bir sesle devam etti:

- Hayatımı bağışlarsanız, size her şeyi olduğu gibi söyleyeceğim. Senelerce beni hapse mahkûm ediniz; yalnız öldürmeyiniz...

- Komutana bu arzunuzu arz ederiz. Biliyorsunuz ki, bizim selâhiyetimiz o kadar geniş değil, fakat her şeyi anlatınız; olur da komutan hakikati söylediğiniz için belki de sizi bütün bütün affeder.

Benim bu teminatlı konuşmamı, Ahmed Durmuş ve Halil Rıfat Beyler de tasdik ediyorlardı. Jozef Tobin, titriyor ve müthiş bir buhran geçiriyordu. Nihayet kendini topladı ve devam etti:

.- Biz de birçok talihsiz vatandaşlar gibi, bu Aranson şeytanın teşkilâtına hizmet ediyorduk. Bu çalışmamızın bütün Yahudiler için en mukaddes ve millî bir gaye olduğunu bize telkin ederek şimdi hepimizi kandırmış ve ate-

şe atmış bulunuyorlar. Bizi, üzerimize kanadını gererek öz evlâdı sayan ve vatanımızda mesut ve rahat yaşatan bir devlete karşı fenalık etmeğe teşvik ettiklerini ne yazık ki, çok geç anlamış bulunuyoruz. Fakat ne yapaalım ki, o zehirli propagandalar ruhlarımızı esir etmiş ve bizleri de Aranson gibi kuvvetli bir şefin eli altına düşürmüştü. İşte bu şiddetli baskı ve tesir altında, kendi iradelerimize sahip olmadan vatanımıza ve ordumuza hiyanet ediyorduk.

Bu kadar küstahça bir itiraf karşısında insanın asabına hâkim olması o kadar güçtü... Dayanamadım:

- Jozef Tobin, unutma ki, sen, iradesi başkası elinde olmaktan çok uzaksın. Bilâkis, kuvvetli bir iradeye sahip olduğun içindir ki, meşhur şefiniz Aranson'un takdirini kazanmış ve onun mühim elemanları arasına geçmiş bulunuyorsunuz.

O, yine vaziyeti kurnazca idare etmek yoluna saparak, esastan mümkün mertebe uzaklaştı. Fakat ne çare ki, işi pek ciddî tuttuğumuzu iyi biliyordu. Azametli idealinden feragat etmeden evvel, bizi bir kere daha tecrübe etmek istedi:

- "Hayatımı bağışlayınız. Bu insanî yardımınıza mukabil sizlere bütün servetimi vereceğim. Ayrıca binlerce İngiliz altını emrinize amadedir." - Diye bu alçakça teklifi yapmaktan kendini alamadı. Bu teklif hepimizi müteessir etti. Bu kavmin en temiz idealisti dahi, hâlâ her şeyin para ile satın alınabileceğine kani!.. Bunlar için şerefli bir istiklâl ne beyhude bir istek!..

- Devam ediniz. Fakat servet ve altın işini bir tarafa bırakın da öyle konuşunuz.

- Ben ve Naman Belkent, sık sık İngilizlerin tarafına ge-

çerek, oradan aldığımız emir ve talimatı Arason'un bu taraftaki vekiline getiyorduk. Üçüncü ve dördüncü derece-deki ajanlarımızın topladığı malûmatı da bildiğiniz şişeler içinde İngilizlere yetiştiriyorduk,

-Bu taraftaki Arason'un vekili kim?

- Hayatımı bağışlayacaksınız değil mi?

-Fedakârlık karşılıklı olur. siz bir kere söylemeğe başlayın da, biz de elimizden geleni yapalım.

-Burada Aranson'un vekili "madam Sara"dır.

- Bu kadın nerede bulunuyor?

- Zimmarin kasabasında.

Bütün arkadaşlar birbirizime bakıştık. Bu Zimmarin denilen kasaba artık başlı başına bir muamma olmuştu. En azılı vatan haini casuslar bu yerde toplanmışlardı. Demek ki Türk ordusunun çarpışacağı cephelerinden birini de hiç haberimiz olmadan Zimmarin teşkil ediyordu. Bu cephede her ne kadar barut ve ateş âfeti bulunuyorsa da, onlar dan çok daha tehlikeli bir durum arz ediyordu.

Jozef Tobin konuşmasına devam eti:

- Her şeyi Madam Sara'dan sorunuz. Anahtra onun elinde. Onu getiriniz ve söyletiniz. İçimizi dışımızı o size teferruatıyla söylecektir. İşte en mukaddes sırrı size ifşa etmiş oluyorum.

MADAM SARA

Madam Sara, karanlık bir gecede Zimmarin kasabasındaki evinde tatlı tatlı uyurken ele geçirildi.

Türk subayları yaşı biraz ilerlemiş olmasına rağmen

hâlâ güzelliğini kaybetmemiş bulunan bu Yahudi dilberinin odasına girdikleri zaman, onun beyaz gerdanına zarif bir altıncıncire bağlanmış Siyonizm'in sembolü olan bir-madalyonla uyuduğunu görmüşler. Sükûnetle uyanmış ve tam bir soğukkanlılık ve nezaketle:

- "Safa geldiniz beyler" - diyerek konyak ve likör ikram etmek istemiş. Yavaş yavaş giyinmiş o kadar ki, hiç bir süsünü ihmal etmeden en ince teferruatına kadar makyajını tamamladıktan sonra: "Emirlerinize amadeyim." demiş.

Nasra Komutanlığından, Madam Sarar hakkında ilk raporu alınca çok sevindik. Komutanlık iki subay nezaretinde Madam Sara'nın hemen ilk trenle Şam'a gönderilmesi için emir verdi.

Evin en gizli köşelerine kadar arandığı halde hiç bir vesikaya tesadüf edilmedi. Yalnız aile albümünde bulunan Madmazel Simon'un iki sene evvel Kudüs'te çektiirdiği bir fotoğraf bizim için pek şayanı dikkatti.

Madam Sara'yı sabırsızlıkla beklemeğe başladık. Onu bir düğüm olarak telâkki ediyorduk. Çözebilirsek işimiz epeyce kolaylaşacaktı.

Trende Yüzbaşı Necmeddin ve teğmen Muzaffer Beylerin arasında seyahat eden bu baş casus, Vâdii Şahap'dan geçerken, defi hacet edeceğinden bahisle yalnız kalmak istiyor. Subaylar bir iki dakika için yandaki kompartımana geçiyorlar. İşte tam bu fırsattan istifade ederek kendisini yalçın Şahap vadisine bırakıveriyor. Yükseklerden sivri kayalar üzerine yuvarlanan Madam Sara, paramparça oluyor. O, bu suretle taşıdığı binbir sırta beraber yokluğa ve karanlığa gömülüyor.

ŞAM'DA KAYNAŞMA

Nasra Mıntıka Komutanlığı mütemadiyen yeni muvafakiyetler elde etmekte. Hayfa'dan Benjamin ve Rotenberg adında iki Canna köyünden Alber, İzak ve Jül adında üç casus daha yakalanarak Şam'a gönderildi.

Divanıharp, Jozef Tobin ve Naman belkent ile birlikte, yeni gelen bu beş casusu adamakıllı sıkıştırıyordu.

Taberiye'den İnsul ve Keferkenna'dan Vayinberg adında iki kişi daha ele geçirildi. Bunları müteakip çorap söküğü gibi ardı arkası gelmiyen bir akın başladı. Şam hapishaneleri hınca hınç dolmuştu. Hattâ bazı küçük cami ve mescitleri bile hapishane olarak kullanmağa mecbur kaldık.

Suriye Valisi Tahsin Bey, hapishanelerdeki izdihamdan ve her gün Şam'a gönderilmekte olan casusların muhafazasından endişe duymağa başladığını kolorduya bildirmek zaruretinde kalmıştı. Bu yüzden Şam şehri gittikçe kaynaşıyordu.

Yakalanan Yahudi idealistlerini kurtarmak için, alttan alttan her türlü faaliyet sarfedilmekte ve her çeşit fedakârlığa âmâde bulunan şüpheli şahsiyetler türemekteydi. Komutanlıklar merkezi olan bu mühim şehirdeki çalışmamız gün geçtikçe artıyor ve çeşitleniyor. Hattâ günlerimiz değil, haftalarımız hemen hemen uykusuz geçiyordu.

Bu akşam, bir müddetten beri kasden aramadığım Madmazel Simon'a gitmek için hazırlandım. Onu evinde süslenmiş bulunca, evvelâ bir yere davetli olduğumu zannettim. Beni neşe ile karşıladı. Elimi avuçlarının içine aldı ve uzun uzun okşarken:

- Bu akşam geleceğinizi o kadar kuvvetle ümit ediyordum ki, odamı topladım, kendi elimle mezeler yaptım ve hoşuna gidecek şekilde giyinerek sizi beklemeğe başladım,

-Peki, muhakkak geleceğimi nereden biliyorsunuz?

- Seven kadın, sevdiğini hemen her akşam benim gibi bekler de ondan...

Diye cevap verdi. Gülüşerek odaya girdik. Meşguliyetimden, yemek yemeğe hattâ uyumağa bile vakit bulamadığımdan bahsettim.

- Kabul ediyorum Vazife. Hem de sizin vazifeniz!.

Madmazel Simon, bu akşam odasını her zamankinden fazla bir itina ile süslenmişti. Öyle ki, bu gece sanki genç ve güzel bir kız bu odada gelin olacaktı. Etrafa insanı mesteden bayıltıcı bir esans kokusu sinmişti. Taze koparılmış çiçekler henüz renklerinin ateşini muhafaza etmekteydiler. Masaların üzerine kar gibi beyaz ve kolalı örtüler serilmişti. Bir müddet birbirimizi seyrettik: - "Sizi ve havanızı çok özlemişim Cevat Bey.." - dedi. Ben etrafı tetkik etmekle meşgul görünüyordum. Cevap alamayınca:

- Erkeklerin sevdiklerini anlamamaları kadar bizi üzen ve mahveden bir şey tasavvur edemiyorum.

Diye, sitemde bulunuyordu. - "Sofrada bu akşam ne bol şarap var." - diye kasten mevzuu değiştiriyordum.

- Zevkleriniz, neşenizin ve sevginizin tahammülü kadar içersiniz...

Kadehler dolup boşalmağa başladı, Fakat garip şey, bu akşam bana ne olmuştu. Daha ilk kadehte âdeta sarhoş oluverdim. Acaba şarapta bir ilâç mı vardı? Fakat imkânı

yok, çünkü ikimiz de aynı şaraptan içiyoruz ve kadehim de tertemiz. O halde yorgun ve sinirlerim bozuktu.

Simon'un uzattığı kadehi reddedince; üzgün olarak piyanonun başına oturdu. Bu satıları yazdığım şu dakikaya kadar hiç bir yerde bu derece müstasna bir müzik dinlemedim, O çalışıyor benim ruhum inliyordu. Bilmiyorum ne kadar zaman böylece ve vecde boğulmuş olarak kaldım. Gözlerimi açtığım zaman Simon'un ağlamakta olduğunu gördüm. Kristal kadehe doldurduğu şarabı sunmak için bana yaklaştı. Vücudunun inhinaları ve tenasübü beni hayran ve hareketsiz bırakmıştı. Kucağıma yıkılıverdi. Elinden kadehi aldım ve boşalttım:

- Bu gece bize ne oldu böyle Simon?

- Sizi bilmem. Fakat ben...

Bu kadar nadide bir kadının insanı çileden çıkartan bu yaklaşışı karşısında iradem yay gibi gerildi. Ne yapacağımız şaşırmıştım. Onu belinden tuttum ve yavaşça yanımdaki kanapeye oturttum. Yüzü sapsarıydı. Sayıklar gibi konuşmağa başladı:

- Bu gece size kim olduğumu anlatacağım. Bütün sırlarımı önünüze sereceğim. Belki bu suretle hiç olmazsa merhametinizin kucağında bir lâhze dinlenebilirim. Ben Robinoviç adında bir kadın tarafından büyütüldüm. Piçler ekseriya analarını tanırlar. Ben anasını dahi tanımayan o bedbaht piçlerdenim. Gerçi Rabinoviç bana mükemmel bir terbiye ve hayat verdi gözlerimi refah içinde açtım. Bugüne kadar da maddî hiç bir sıkıntı çekmedim. Fakat içimde öyle uçurumlar var ki, eğer kendimi avutmak çarelerine başvurmasam, şimdiye kadar çoktan hayata veda etmiş olurdum, İlk sevgim Rabinoviç in yeğeni Bornştayn'da filizlendi, İkimiz de birbirimizi *çılğın* gibi sevi-

yorduk. Fakat çok geçmeden harp patladı. Zavallı çocuk Avrupaya kaçmak mecburiyetinde kaldı. İşte o günden beri Rabinoviç'in merhametsiz ve insafsız pençesinde kıvrandım kaldım.

Öyle bir inkisarı hayale uğramıştım ki, "demek bana gösterilen ihtimam ve kıymet bir gün beni haince harcamak içinmiş!". Türk ve Alman subaylarına peşkeş çekiliyor ve onların ağzından malûmat almağa memur edilmiş bulunuyordum. İstediklerine yapmazsam, vücudumu bir anda ortadan kaldıracığını ihsas etmişti. Hayatta ilk defa Allaktan korkmayan bir mahlûk karşısında kaldım. Bir şeytanın dahi tasavvur edemeyeceği fenalıkları yapmağa muktedir bu korkunç kadın, gün geçtikçe üzerime biraz daha yükleniyordu. Size bütün mukaddesatım üzerine yemin ediyorum ki, bu alçak kadının işine yarayacak en ufak bir malûmat dahi edinmeden, her fırsatta onu aldatmağa muvaffak oldum. Tanıştığım subaylar arasında o derece temiz insanlar vardı ki, bunlar ve bunlar gibi binlerce günahsız ve mert kimselerin kanlarına girmek için hiç bir mâkul sebep bulamıyordum. Hattâ bu subaylardan bir tanesini sevdim bile. Böyle bir iklimde benim gibi bir kızın sevişmekten başka ne gayesi olabilir.

Simon bunları söyledikten sonra sustu. Bir müddet dalgın dalgın düşündü; yüzünde müthiş bir yorgunluk vardı. Derin bir nefes aldı: - "Biraz şarap..." - Diye yalvardı. Kadehi doldurup uzattım. İçti ve konuşmasına devam etti.

- Hani şu elinde fotoğraf makinesiyle girip çıkmadığı delik kalmıyan Kanpeas yok mu? Her gün bir kâbus gibi beni ve evimi yoklayan bu adam Rabinoviç'in Şam'da sağ koludur. Hayatımdan korkuyorum ve size sığıyorum.

Bunları anlatırken yürekleri parçalayacak şekilde hıçkırarak hıçkırarak ağlıyordu. Onu teselliye uğraştım. Fakat bu akşam, ben de onu adamakıllı söyletmek, bütün bildiklerini anlattırmak ateşiyle yanıyordum. Şarap verdim. İçti ağladı, ağladı anlattı;

- Yasin Bey, sizi bana takdim ettiği için, kendisine minnettar kalıp teşekkür edince, fena halde bozulmuştu. Onunla Kudüs'te, Fast otelinde tanışmış bulunuyorduk. İlk günlerde hoşuma gidiyordu fakat gittikçe sırnaşmağa başladı. Sabah akşam peşimde geziyordu. Şam'a gelince Kudüs'teki tanışmamızdan istifade ederek münasebetini arttırmak istedi. Halbuki, size yaklaştıkça ona karşı nefret duymağa başladım. Yasin Bey biliyorsunuz ki Araptı Türkleri katiyen sevmez, belki bunun farkındasınız. Onun insanî olmıyan garip duyguları beni sinirlendiriyordu.

Sırası geldiği için hemen sordum;

- O akşam, karargâhın Maan'a hareketini Yasin Beyden niçin öğrenmek istemiştiniz?

- Damaskus Palasta duydum. Sizin de gidip gitmiyeceğinizi merak ediyordum. Yalnız bu sebeple alâkadar olmuşum biliyorsunuz ki bu seyahatte Yasin beyin ağabey-side ölmüştü.

İkimizde sustuk, Bu gece, sanki bütün hislerimiz ve zekâmız karşılıklı çarpışıyor gibiydi. Birer kadeh daha şarap içtik. Lâkayit bir edâ ile:

- "Madam Rabinoviç nereli?" - diye sordum. O da aynı şekilde ehemmiyetsizce cevap verdi:

- Lehistan'dan gelmiş,..

- Ne ile geçiniyordu.?

-Arazisi ve evleri vardı. Ayrıca, Kudüs'te büyük bir gazino ve otel işletiyordu.

- Peki, asıl maksadı neydi?

- Onun içyüzünü öğrenmek kabil değildir. Yalnız benim bildiğim, Siyonizm uğrunda her zaman ve her yerde her şeyini fedaya hazır bir ruh taşıyor.

- O halde İngilizlere niçin bizim aleyhimizde yardım ediyor?..

- Bu ahmakların hepsi zannediyorlar ki, İngilizler harbi kazanırsa. Kudüs topraklarında müstakil bir Yahudi devleti tesis edilecek. Ve bunun kurulmasında bilhassa İngilizlerin geniş ölçüde yardımları olacak. İşte hepsi bu hülya peşinde türlü hıyanet ve cinayetler irtikâp ediyorlar.

- Peki böyle mukaddes bir gaye size niçin cazip gelmiyor?

- İşte bu noktayı sizden başka anlatacabileceğim kimsem yok. Ben Yahudi olup olmadığımı dahi bilmiyorum. Hayatta da yapayalnızım. Benim için, vatan millet kaygısından ziyade gönül, aşk kaygısı var. Dünyada aşktan gayri bir düşüncem olmadığına sizi inandırabilsem, bana o kadar acıyacak, beni o kadar seveceksiniz ki... Ne çare ki münasebetsiz bir şüphenin her an saadetimi kemirmek-te olduğunu hissediyorum.

Bütün bunları söyledikten sonra müdafaasını muvafakiyetle yapmış bir suçlu gibi gözlerime baktı. Bende hâsıl olan intibai tahlile çalışıyordu. Güzel Simon'un böyle cepheden taarruzu beni altüst etmişti. O derece bir karsızlık içine düştüm ki, beni gittikçe büyüleyen bu korkunç cazibeden kendimi bir an evvel kurtarmağa çalışmaktan başka çarem kalmamıştır.

Ertesi sabah, fotoğrafçı Kanpeas hemen yakalanarak divanıharbe sevk edildi. Madam Rabinoviç hakkında yapılacak hiç bir şey kalmamıştı; çünkü o gece Kudüs elimizden çıkmış bulunuyordu.

ABRAHAM BLUM

Şam'dan 15. Beyrut'tan 9, Sayda'dan 3, Aka'dan 4, Hayfa'dan 37 elebaşı ve hemen bütün Yahudi köylerinden de bunların elemanları bulunan bir sürü vatan haini casuslar yakalanmış idi. Divanı-harp azaları ardı kesilmek-sizin, Şam'a sevk edilmekte olan, yüzlerce alçağın sorgularını yapa yapa artık sinirleri gerilmiş ve tamamiyle yorgun düşmüşlerdi. Sıkıştırdıkça yeni bir İsim ve her ismin altından bir hiyanet sırtıyordu. Bugün de İzidor Eron ile Abraham Blum yüzleştiriliyor. İzidor Eron, irin yüzlü, sefil kıyafetli korkak bir Yahudi.

- "Bana kıymayınız, bütün bildiklerimi söyleyeceğim." - diye söze başladı:

- Cahillik yüzünden işlediğim hatâyı size her şeyi anlatarak ödeyeceğim. Ben şu gördüğünüz Abraham Blum'un adamıyım. Onun emrinden dışarı çıkılmaz. İnsanı evvelâ aç bırakır; eğer daha ileri gidip karşı koyarsanız hiç acımadan vücudunuzu yok eder. Benim vazifem, bana verdiği şişeleri muayyen zamanlarda denize bırakmaktır.

-Başka adamı yok mu?

- Vardır. Adı Şalom'dur. Onu birkaç defa gördüm. İnsan kılığına bürünmüş bir şeytan!... Allah, onu yeryüzüne insan kandırsın diye yollamış!.. Köy köy dolaşır. Propaganda yapar. Beyrut'a da gidip gelir.

- Şimdi nerede dolaştığını biliyor musun?

- Son günlerde Batron taraflarına gittiğim duymuştum. Size bütün bildiklerimi söyledim. Bağışlayın benim canımı!..

- Eğer söylediklerin doğruysa mahkeme sonunda paşaya söyleyeceğiz.

Abraham Blum, Trablusşam'da zengin bir tuafiye mağazası sahibi. Bu mağazayı Umumî Harpten evvel açmış. Pehlivan gibi iriyarı bir adam. Öyle de şık ginişmiş ki... Ablak yüzünden, yuvasından fırlamış kin dolu gözleriyle insana kudurmuş bir canavar gibi bakıyor. Parmaklarında iri taşlı yüzükler, bileğinde zarif bir altın zincirle süslenmiş kıymetli bir saat var. Ölüm, bir emrivaki şeklinde karışına çıkınca cüretini arttırmağa ve idealini müdafaa etmeğe karar vermiş gibi dik dik konuşuyor:

- Trablusşam'a nereden geldiniz?

-Varşova'dan...

-Ne maksatla geldiniz?

- Ticaret yapmak için.

- Niçin burasını tercih ettiniz?

- İstedığımız yerde, istediğimiz işi yapmak ibizim hakkımızdır.

- Doğru Rusya'dan mı geldiniz?

- Bir müddet Yafa'da kaldım.

- Yafa'yı niçin terkettiniz?

- Canım öyle istedi de ondan...

- Siyasî bir maksadınız yok muydu?

Dudağını büktü ve omuz silkti.

-Karşınızda duran bu İzidor Eron denilen adamı tanıyormusunuz?

- Mağazama gelip gider. Alış veriş dolayısıyla tanırım.

Bu sözleri söylerken o derece küstah ve lâkayıttı ki, asabımıza güçlükle hakim olabiliyorduk.

- İnkâr etmekte hâlâ ısrar ediyorsunuz. Halbuki doğruyu söylemeniz sizin menfaatiniz icabıdır.

- Ne gibi bir menfaatim olabilir?..

- Meselâ, belki canınızı kurtarabilecek bir tarafınız görünebilir...

- Kuvvet ve hâkimiyet sizde.

- Biz kuvvet ve hâkimiyetimizi yerinde kullanabilmek için hiyanetinizin derecesini tesbit etmek istiyoruz.

- Ben hiyanet etmedim ki... Vazifemi yaptım.

- Bize karşı olan vazifenizi mi?.. Yani size kucağını açmış ve hiç bir karşılık beklemeden, sizi hürriyet ve refah içinde yaşatan bir milletin kahraman evlâtlarını, en müşkül anlarında arkadan vurarak, düşman kuvvetlerine kazandıracağınız zaferden hürriyet ve istiklâl dilenmeğe kalkışarak mı vazifenizi yaptınız?

- Buraları bize Allah tarafından vâdedilmiş topraklardır. Kimsenin ekmeğini yemiyoruz. Kendi emeğimizin, kendi servetimizin sayesinde yaşıyoruz. Mağdur ve perişan milletimizi mukaddes Filistin topraklarında hür yaşatmak için çalışıyoruz.

- O halde bizim size bol bol ihsan ettiğimiz nimetleri niçin düşmanımızdan dilenmeğe uğraşıyorsunuz? Buna ne sebep gösterebilirsiniz?..

Müdafaasının hiç bir haklı esasa dayanmadan çürük temeller üzerinde çöküp yıkıldığını bizzat kendisi de hissediyordu. Susuyor ve hiç bir sebep gösteremiyor. Yalnız:
- "Şans ve tesadüf - diye mırıldandı,

- Hayır!.. Şans ve tesadüf değil size esareti özlemişsiniz her yerde buna lâayık olduğunuzu ispat ediyorsunuz.

Karşımızda gururla Siyonizm'in müdafasını yapan ve faaliyetine ait en ufak bir sırrı bile ifşa etmemekte inat gösteren bu dev cüsseli casusu söyletmek için her çareye başvuruldu. Evinde yapılan müteaddit aramalarda bir helyosta muhabere makinesinden başka bir şey elde edilememişti. Anlaşılan, topladığı malûmatı her gece düşman gemilerine bu makine ile bildiriyor ve kağıtları da yakıyordu. Abraham Blum aleyhinde topladığımız delilleri katiiyen inkâr etmiyor. Fakat idare ettiği teşkilâta ait ağzından bir lâf almak mümkün olamıyordu. Ölümle karşı karşıya geldiği anda *bile* hiç tereddüt göstermeden inadında ısrar etti.

Sahil Jandarmaları, Lübnan'dan gönderilen bir taburla ve Trablusşam mutasarrıflığının bütün kuvvetleriyle birleşerek on beş gün müddetle Şalom'u aradılar. Nihayet Cebellübnan'da Amyon kasabası merkezinde sıkıştırıp ele geçirdiler. Bir hafta sonra Şam'a getirildi. Ve trenden iner inmez derhal sorgusu yapıldı. Hiç soluk aldırmadan sabaha doğru karşımıza çıkarılınca maneviyatı altüst olmuştur.

Şalom, orta boylu, tıknaz, tulûat kumpanyalarında komik rollerine çıkan palyaçolar gibi jestler yaparak konuşuyor. Vidası yerinden oynamış oyuncaklara benziyen başını durmadan sağa sola çeviriyor. Hile ve riya ifade eden fırlak gözleri tecessüs dolu.,. y

- Nerelisin?
- Allaha şükür Osmanlıyım efendim,
- Buraya hengi memleketten geldiğini soruyoruz.
- Rusya'dan geldim,
- Abraham Blum'a ne suretle hizmet ediyordun?
- Ben masumum, dokunmayın bana efendim!..

- Arkadaşların da evvelâ hep mâsum olduklarından bahsettiler. Fakat sonunda hiyanetlerini anlatmağa razı oldular. Hem kendini ve hem de bizi yormamak için sen de bildiklerini ve yaptıklarını söyle de bu iş de bitsin.

Kabahatli gözlerini hepimizin üzerinde ayrı ayrı merhamet dilenerek gezdirdi. Dizlerinin bağı kesilmişti. Tır tır titriyordu. Şimdiye kadar sorguya çektiklerimizin en korkağı muhakak ki, Şalom'du,

Amyon kazası kaymakamı Tevfik Bey, Beyrut Valisi Azmi Beye şu telgrafı çekmiş bulunuyordu:

"Şalom adındaki Yahudi, Büşeyrî ve Ehdin bölgelerinde hoşnutsuzluk propagandası yaparak isyan hareketleri hazırlamıştır. Hükümetimize sadakatiyle mârif asafessuki adında bir Maronî beyine, Türk ordusunun Kudüs'te bozulduğunu, pek yakında Şam ve diğer Suriye şehirlerinin de boşaltılacağını, askerlerin mütamediyen firar etmekte olduklarını ve bunların çokluğundan ceza verilmediğini, hatta umumi af ilan edilmesinin düşünüldüğünü, söyleyerek propaganda yapıyor. Bu zat da keyfiyeti kaymakamlığa ihbar edince derhal tertibat altında ve ertesi günü Şâlom'u yakaladık."

Bu telgraf okununca Şamol, şaşkınlığından ve kabahatli küçük çocukların dayaktan kurtlumsalrı için yalvardıkları gibi sağa sola yalvarmağa başladı:

- "Siz herşeyi öğrenmişsiniz!.. Hepsini biliyorsunuz!.. Fakat ben günahsızım, bırakın beni..." diye, hezeyan ediyordu.

- Bildiklerimiz idamın için kâfi. Ancak Lübnan ve Trablusşam bölgesinde dönen fırladıkları tafsîlâtıyla anlatırsan, belki seni kurtarabiliriz.

Ecel terleri döküyordu. Söz söyleyecek, hattâ ayakta durabilecek vaziyette değildi, Su verdik ve dışarıya çıkardık. Odaya tekrar aldığımız zaman biraz daha yumuşamış olarak bulduk. Sorgu devam ediyordu:

- Peki ne isterseniz söyleyeyim?..
- Köylerden topladığın malûmatı kime getiriyordun?
- Abraham Blum'a efendim.
- O bunları ne yapıyordu?
- Arvat adasındaki Fransızlara gönderiyordu.
- Kiminle?..
- İzidor Eron ile.
- Ne gibi malûmat topluyordun?

- Lübnan köylerinden mal satmak için dolaşırken ekseriye kahvelerde ortaya dedikodu kabilinden, meselâ "Cebellübnanda açlık başladı; eşkıyalık gittikçe çoğalmakta, ortalık asker kaçaklarıyla dolu.." gibi havadisler atıyor ve bunun, orada bulunalar üzerindeki aksi tesirlerini ve onların fikir ve mütelâalarını gelip Abraham Blum'a anlatıyordum. O da bunları Arvat adasına bildiriyordu.

- Daha başka ne gibi malûmat topluyordun? Meselâ komutanların karar ve plânlarına dair malûmatları nasıl elde ediyorsun?..

- Aman efendim!.. Bu vazife bize düşmez. Biz ancak böyle ayak takımı işler görmeğe memurduk.

- Arvat adasında bulunan şef kimdir?

- Bir Fransız yüzbaşısı. Mösyö Formen'dir. Bütün malûmat ona gider efendim.

- Mahabere yalnız denize bırakılan şişelerle mi yapılıyordu?

- Hayır. Abraham Blum'da lâmbalı bir makine var. Fırsat bulunca onunla konuşuyor. Bazan da İzodor Eron ka-yıkla gidip haber veriyor.

- Abraham Blum'un, senden ve İzidor Eron'dan başka adamı yok mu?..

- Size yalan söylemek doğru olmaz efendim, Evet, var. Fakat bu bölgede yok. Cübeyil'de lokantacı Armondo ve Cünye'de otelci Nissen var. Bunlar Aliye'de bulunan askerlerin ve Beyrut'taki birliklerin vaziyetlerini haritalarını Abraham Blum'a getiriyorlar. O da bunları Aryat'a bildiriyor.

Cebellübnan'ın Dikfayya köyünden Emir Yusuf Bellema adında bir Dürzi beyinin bizzat Şam'a gelerek, yaptığı ihbar üzerine Nissen iki gündür adaletin pençesinde bulunuyordu.

Armondo'yu ele geçirmek mümkün olamadı. Bu korkak Yahudi, hayatını tehlikede görünce düşman tarafına kaçmıştı.

* * *

MADAM REBEKA ŞÜRSON

Bütün harp boyunca Beyrut ve Lübnan müslümanlarından en ufak bir fenalık görmedik. Bilakis sadakat ve

mertliklerini bizden esirgemediler. Buna mukabil bu bölgenin hıristiyanları ellerinden gelen her türlü hiyaneti yapmaktan hiç bir zaman çekinmemişlerdi. Beyrut'ta hususî olarak kurduğumuz istihbarat teşkilâtının başına, yüzbaşı Şerif Beyi göndermiştik. Bu kıymetli arkadaş, büyük hizmetlerde bulunuyor ve her gün yeni bir başarı ile hiyanet yuvalarına nüfuz edip en azılı Yahudi casuslariyle pençeleşiyordu. Son defa da Şam'da sevkettiği casuslar meyanında Madam Rebeka Sürşon adında tehlikeli bir kadın vardı. Madam R. Sürşon otuz beş yaşını geçmiş olmasına rağmen 18 yaşındaki genç bir kızdan daha taze ve daha dinç görünüyor. Pembe bir kadifeyi andıran parlak yüzünde zevk ve safa ile geçmiş bir hayatın izleri var. Uzun kirpikleri içinde pırıldayan iri gözleri, bir erkeğin sinirlerini tutuşturmağa kâfi gelir.

Yazık ki, bu güzel mahlûk kendini böyle alçakça işlerde kullanıyor. Mamafih kendisine lâıyk olduğundan çok daha fazla insanî muamele yapmamıza rağmen inkârda müthiş bir inat gösteriyordu. Bu yüzden Beramke kışlasının rutubetli dehlizlerinde yumuşatılmağa mecbur kalındı. Son bir defa daha sorgusuna mürcaat için karagâha getirdiğimiz zaman, onu oldukça bozulmuş bulduk. Rengi uçmuş, yüzünde müthiş bir çöküntü peyda olmuştu. Hepimize tatlı tatlı baktı ve iltifatlarda bulundu. Acaba Beramke kışlasının ölüm kokan ıslak bodrumlarında geçen ıstıraplı saatlerden sonra insafa mı gelmişti?

- Madam Rebeka, sizden ricamız mensup olduğunuz şebeke hakkında bizi aydınlatmanızdır. Fazla üzülmemek isterseniz, bu arzumuzu çabuk yerine getirin; biz de size elimizden gelen insanî yardımı yapmağa uğraşalım.

- İnanınız bana, hiç bir şebeke ile alâkam yok,

- Armando ve Nissen adında iki Yahudi casusun, faaliyetleriyle olan alâkanız tamamen tesbit edilmiş bulunmaktadır. Bu vaziyet karşısında inkâr etmekte ne gibi bir fayda umabilirsiniz?

Bu sözlerimiz üzerine koyu kahve renkli robunun eteklerini biraz daha yukarıya çekti. Müstesna vücudunu taşıyan fevkâlede zarif bacaklariyle o an, şehvetimizi tahrik edip bizi avlamayı tasavvur ediyordu.

- Emin olunuz ki, bütün bildiklerim, şimdi sizden duyduklarımdan ibarettir. Ne Armando'yu ve ne de Nissen'i tanırım. Kocam Rusya'da esir düştükten sonra yapayalnız kaldım. Kendi kimsesizliğim ve çaresizliğim içinde kıvranıp duruyorum. Bana merhamet ediniz! Ve boşu boşuna azap çekirtmeyiniz, yalvarırım!.. Islak kışla bodrumlarında günlerdir perişan oldum. Kurtarınız beni!..

Nefis endamı ve yakıcı gözleri, şeffaf hissini veren lekesiz vücudiyle, ciddiyet ve vazife havasını dağıtıp işi hissiyata dökmeğe uğraşıyor. Bütün ısrarlarımıza rağmen ağzından en ufak bir sır almağa imkân yok.

Suçu ne derece büyük olursa olsun bir kadını tazyik edip işkence yapmak selâhiyetine vicdanen mâlik değildik. Vaziyetin inkişafına ve hakkında Beyrut'tan daha mufassal malûmat gelmesini beklemek üzere onu tekrar kışladaki hücreesine iade ettik. Odadan çıkarken, onun bünyülecî bakışları tekrar tekrar yüzlerimizde dolaştı. Kıvrak belinin çizdiği tahrikkâr münhanileri ne yazık ki, artık hiç bir fayda temin edememişti. Böylece ılık bir rüzgar gibi esip gitti.

Üç gün sonra Beyrut'tan, yüzbaşı Şerif Beyden aldığımız telgrafta Madam Rebeka Şürşon hakkında şu malûmat yazılı idi:

"Madam Rebeka Şürşon Avusturyalıdır. Beyrut'ta Amerikan darülfünunu civarında oturmakta. Beyrut'ta Janet barının hissedarlarındandır. Madan Jorjet adında bir kadın tarafından idare edilen iki umumhane ile sıkı alâkası vardır. Madam Blanş, Cebellübnan'da Sukelgrap köyünde bulunan Jandarma yüzbaşısı Urfalı Hüseyinle münasebeti tesis edip bazı günlerini bu subay yanında geçirmekte ve orada birçok aşırı masraflar yaptığı görülmektedir. Lübnan'dan döndüğü günlerde de ilk işi Madam Rebeka Şürşon'u ziyaret etmek olduğu tesbit edilmiştir. Madan R. Şürşon, Janet barına devam eden subaylarla tanışmak ve konuşmak hususunda pek fazla ileri gitmiştir. Kendisinin ve sıkı temasta olduğu dostlarının evleri, her ne kadar dikkatli bir şekilde aranmışsa da işe yarar bir vesika elde edilememiştir."

LAVRENS

Muazzam ve korkunç teşkilâtı içinde "Arz-ı Mev'ud" hı lerce Yahudiye cephe gerilerinde, çöllerde ve Hicaz hatında faaliyete geçirerek, bu suretle bize küçümsememize imkân olmıyan büyük kayıplar verdiren meşhur İngiliz casusu Lavrens, birdenbire neye uğranıldığı anlaşılmıyacak kadar çabuk ve şiddetli tedbirlerle pusuya düşürülen en azılı elamanlarının bu şekilde birer birer yakalandığını görünce, her ne pahasına olursa olsun, onları kurtarmak çaralarını aramaya başlamıştı.

İşte şimdi, Şam şehrinin umumî ve askerî hapisanelerinde, mescitlerinde ve Beramke kışlasının küflü bodrum-

larında yatan yüzlerce vatan haini Lavrens'in gelip kendilerini kurtarmasını beklemekteler... Bu ümide o derece sıkı sarılmışlar ki!.. Haklarında yapılmakta olan tahkikatları uzatarak vakit kazanmak maksadiyle zekâlarının başvurmadığı çare ve plân kalmadı. Hakikaten bir müddet sonra, Lavrensin, İngiliz altınlarıyla kandırdığı bir sürü Fellâhı, Emîr (A) kumandasında teçhiz ederek Kalatül-ezrak'ın kumlu arazisini çiğnemekte olduğu duyuldu. Bu teşebbüs son derece tehlikeli görünüyordu. Eğer harekete getirmeğe muvaffak olduğu kuvvetlerle Havran sancağını da ayaklandırabilirse, o zaman mesele yalnızca Yahudi casusu sürülerinin kurtarılabilmesi ile kalmıyacak ve belki de ordunun memleketin umumî durumu hakikî bir felâkete mâruz bulunacaktı. Çünkü, Havran sancağı, strateji bakımından son derece mühim bir bölge idi. Fakat Havran isyan etmedi. Orada Hacim Muhiddin isminde özenli bir Türk mutasarrıfı bulunuyordu. Halkçı, adil ve mert bir insan olduğu için, Havranlılar kendisini taparcasına seviyorlardı.

Kolordu bu mühim bölgeyi mânevi bakımdan da ayrıca tahkim etmiş bulunuyordu. Bunun için yapmağa mecbur kaldığı propaganda da şu şekildedeydi:

- Lavrens'in bir İngiliz subayı değil de, kurmay Nevres Bey olduğu ve Havran'da karışıklıklar çıkarmak istediğini, Dürziler arasında yayılıp duyulmasını temin etti.

Çünkü Nevres. Bey, denilen zat meşrutiyetten sonra Sami Paşa kumandasında Havran'a gelip çok şiddetli askerî harekâta bulunmuş bu suretle Havranlıların ebedi kin ve nefretini kazanmıştır. İşte bu sebebin tesiriyle de Lavrens çok çetin bir mukabele karşısında bulunuyordu. Böylece meşhur İngiliz casusunun sonsuz gayretlerine

rağmen ümidi suya düştü. İsyân kuvvet ve hareketleri Karatül-ezrak'ın aşılmaz sarp duvarlarına çarpa çarpa eriyip gittiler.

* * *

SON PERDE

Bu uzun gürültülü devirden sonra, Şam şehrine, mânâ çöktü. Divanı harpler, geceli gündüzlü çalışmalarıyle işlerini bitirmiş, dosyalarını kapatmışlardı. Eğer her günahkârı yakalamak icap etseydi. Bütün Filistin köylerini baştan başa ateşe vermek lâzım geliyordu. Bu sebeple ancak bunlardan en azılı elebaşların cezalandırılması yoluna gidildi. En şayanı takdir cihet, bunlar hakkında dahi tâyin olunan cezaların büyük bir adalet üstünlüğü ile tesbit edilip son derece titiz davranılmazı idi.

Benliğemize hiç bir gün hakiki saygı göstermemiş, ve en müşkül anlarımızda alçakça hiyanette bulunmuş bu iğrenç insanlar karşısında içimiz yalnız adelet hissiyle dolup boşalırken, mensup olduğum milletin aseleti gözüm-den sıcak yaşlar akıttı.

* * *

Bu mülevves işin tasfiyesinde Madmazel simon bir tarafta bıkakılmış kalmıştı. Onun hakkında da lâzım gelen malûmat toplanmış ve itirafları tesbit edilmiş bulunuyordu. Sabahleyin fecirle beraber bütün suçluların cezaları infaz olunacaktı.

O gece kolordu otomobili ile Madmazel simon'u karagâha getirttim. Siyah bir mantoya bürünmüş olarak girdiği zaman, onu heyecandan mosmor kesilmiş gördüm:

"Bu saatte rahatsız edildiğinizden dolayı özür dilerim. Fakat sizi muhakkak görmem icap ediyor."- dedim. Karşımda bir koltuğa oturdu. Yakıcı gözleri ürkek nazarlarla etrafını tarıyordu.

.- Bu gece hiç itiraz etmeden beni dinleyeceksiniz. Ve dediklerimi.harfiyyen yerine getireceksiniz. Tahmin ettiğiniz şekilde, Kampeas ifadelerinde, sizi tamamiyle temiz çıkaracak tek bir kelime dahi söylemedi. Bilâkis her fırsatta sizinle sıkı sıkıya temasta olduğunu söyledi. Onun gibi azılı bir casusla daimî münasebette bulunmanın ne müthiş bir suç teşkil ettiğini izah etmeyi lüzumsuz görürüm. Bundan başka Madam Rabinoviç gibi, korkunç bir casus tarafından bu işler için yetiştirilmiş olmanız Kudüs'te ve Şam'da Türk subaylarıyla düşüp kalkmanız gözten kaçmamıştır. Fakat bütün bunlara rağmen, hakikaten aleyhimize çalışarak ihanette bulunduğunuza dair, sizi idama mahkûm edecek derecede mühim deliller elde edilememiştir. Divanı harp, hakkınızda sürgün cezası verdi. Yarın sabah erkenden Konya'ya hareket edeceksiniz. Bu gece sizi son bir defa daha görebilmek ve vedalaşmak üzere buraya çağırılmış bulunuyorum. Hakkınızdaki hüküm sükûnetle karşılamanızı ve yarın sabah için hazırlanmanızı rica ediyorum.

Fazla dinlemeğe takati kalmadığını belli den bir tavırla yerinden kalktı ve ellerime sarılarak hıçkırmağa başladı. Bilmiyorum, dizlerimde ne kadar müddetle ağladı. İçim parça parça olmuştu. Onu teselli edebilmek için elimden ne geliyorsa yaptım. Boynu bükük gözlerinden inci gibi yaşlarla beni dinliyor ve yavaş yavaş sükûnet buluyordu. Ona Konya Valisi Samih Rifât Beyin ağabeyim olduğunu ve oradaki hayatının oldukça rahat geçebileceğini de anlattım. Ruhunun sevinçle teessüz arasında, kafese kon-

muş bir kuş gibi çırpındığını hissediyordum. İçini çekerek konuşmağa başladı:

- Demek talihsizliğim hâlâ bitmedi! Şimdi de diyar diyar dolaştırılarak sürüneceğim!.. Bütün sevdiklerim bir türlü çözemediğim sebeplerle beni kendilerinden uzaklaştırdılar!.. Bugün de siz... Tertemiz aşkıma aynı suretle mukabeleden çekmiyorsunuz.

Bu sözleri söyledikten sonra sustu ne yapacağını şaşır-mış bir halde gözlerini benden ayıramıyordu.

Garip değil mi?.. Hâlâ hislerim ona inanıyor. Onu seviyor. Fakat aklım ve mantığım şüpheden bir türlü uzaklaşmıyor!..

Gece oldukça ilerlemişti. Madmazel Simon'a gidip hazırlanması için en ikna edici kelimeleri sarf ettim. Veda ederken kelimeler boğazına dizildi. Ellerimi gözyaşlarıyla ıslatarak içimden kopan bir parça gibi ayrılıp gitti.

* * *

Fecirle beraber Merce meydanında sehpalara sallandırılan vatan hainlerini sabahleyin Şam şehri nefret ve ibretle karşıladı. 43'üncü piyade tümenine mensup serî ateşli bir topçu bataryası, son fesat yuvası olarak kalmış bulunan Arvat adasına ateş yağdırırken, Madmazel Simon ve Madam R. Şürşon Konya'ya müteveccihen uzaklaşıyorlardı.

Arkalarından bakarak derin bir düşünceye daldım:

Madam Sara, Abraham Blum, Madmazel Simon ve Madam Rebeka Şürşon'un hayalleri odama dolmuştu. Bunların ruhlarını tutuşturan alevin kıvılcımını acıyarak Seyrettim. Çünkü, bu alevin mukaddes kıvılcımı bu zavalı ruhlara binlerce senedir Türkün yüreğinde yanan hürri-

yet ve istiklâl ateşinden sıçramıştı. Türkler bayrakları altına toplamakta hiç bir zaman çekinmedikleri bir sürü kavimle asırlarca uğraşmışlar ve onların medeniyet ve insanîyet yolunda tahayyül dahi edemeyecekleri mertebelere yükselmişlerdi. Fakat ne yazık ki, ebeden ezele kadar, hakiki hürriyet ve istiklâl aşkından mahrum kalmağa mahkûm olarak yaratılmış bu kavimler zaman zaman esarete susamakta ve asıllarına rücu etmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Nitekim, o zamanda çok kuvvetli bir düşman casusunun yaldızlı vaatlerle yem dolu tuzağına düşerek sahte bir istiklâl uğrunda hakikî istiklâllerini ve hürriyetlerini kendi elleriyle satan bu kavmin feci halini atalarımız mezarlarından kalkıp da seyredebilseler; onları sürünmekten kurtarmak için sarfettikleri emeklere lânet ederek müteessir olacaklar:

- "Eyvah!.. Biz bunlara bu refahı, bu hürriyeti, sonunda bir düşman casusunun emellerine âlet olarak rezil etmek için mi bahsettik!" diye hazin bir inkisarî hayale uğrayacaklar.. Bu inkisar beşeriyet için ne büyük bir ders!.. Asil Türk milleti için ne acı bir gurur vesilesi!..

SON...

Merhum [Milis Generali]
Cevat Rifat ATILHAN'ın
en değerli eserlerinden birisini
daha neşredeceğimizi
bildirmekten şeref duyuyoruz.

TÜRK OĞLU DÜŞMANINI TANI

6. BASKI

Basılıyor...

SİNÂN YAYINEVİ